

GVS 433

LETO CII

SEPTEMBER 2020

GLASILO

VRHOVNEGA SVETA SALEZIJSKE DRUŽBE

URADNI ORGAN ANIMACIJE IN OBVEŠČANJA ZA SALEZIJSKO DRUŽBO

KAKŠNI SALEZIJANCI ZA MLADE DANES?

Razmislek po 28. vrhovnem zboru
Družbe sv. Frančiška Saleškega

Turin Valdocco, 2020

Naslov izvirnika: »Quali salesiani per i giovani di oggi?«, Riflessione postcapitolare
Torino Valdocco, 2020

v: Atti del Consiglio generale della Società salesiana di San Giovanni Bosco
letto CII, september 2020, št. 433

Atti del Consiglio Generale je uradni organ animacije in obveščanja za salezijansko družbo

KAKŠNI SALEZIJANCI ZA MLADE DANES?

Razmislek po 28. vrhovnem zboru Družbe sv. Frančiška Saleškega
GVS 433, leto CII, september 2020

Prevod: Marko Košnik

Prevod papeževega sporočila: slovenska redakcija Radio Vatikan

Grafični stavek: Marjan Lamovšek

Izdal in založil: Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Razmnoženo za člane Salezijanske inšpektorije sv. Cirila in Metoda Ljubljana
Ljubljana, 2020 Tisk: Salve d.o.o.

GVS 433

LETO CII

SEPTEMBER 2020

GLASILO

VRHOVNEGA SVETA SALEZIJANSKE DRUŽBE

URADNI ORGAN ANIMACIJE IN OBVEŠČANJA ZA SALEZIJANSKO DRUŽBO

KAKŠNI SALEZIJANCI ZA MLADE DANES?

Razmislek po 28. vrhovnem zboru
Družbe sv. Frančiška Saleškega

Turin Valdocco, 2020

PREDSTAVITEV VRHOVNEGA PREDSTOJNIKA

Moji dragi sobratje!

Pretekli so štirje meseci od zaključka 28. vrhovnega zbora (28. VZ), ki se je glede na načrtovano končal tri tedne prej zaradi pandemije, ki je onemogočila naše nadaljnje bivanje v Valdoccu. Tokrat so obračam na vas s to predstavitvijo, z občutjem globokega veselja za vse to, kar smo doživeli v Valdoccu in z zadovoljstvom za rodovitno delo – tako upam –, opravljeno s strani vseh nas zborovalcev in v nadaljevanju zaključeno znotraj vrhovnega sveta. Zbor zborovalcev je namreč vrhovnega predstojnika in njegovemu svetu poveril, da zaključi to, kar je v trenutku predčasnega zaprtja ostalo še nedokončano.

Dokument, ki je sedaj s to publikacijo na voljo vsem sobratom, nosi naslov »pozborovska refleksija« in ne »zborovski dokumenti« kot je bilo običajno v preteklosti. To pa zaradi tega, ker zborovska zasedba z glasovanjem ni potrdila dokončnega besedila. V prvih štirih tednih našega dela je bilo sprejetih le nekaj sklepov zbora zlasti s področja prava.

Kot sem že večkrat dejal, je bil 28. VZ zaradi okoliščin zares »poseben« zbor. Kljub temu pa na zboru ni manjkalo usmeritev in programskih smernic. Pravzaprav vam predstavljam dokument, ki v prvem delu vsebuje to, kar imamo jaz in sobratje iz vrhovnega sveta za zelo pomembno za animacijo, vodenje in življenje naše družbe v naslednjem šestletju.

Gre za *programske smernice, ki jih vrhovni predstojnik predlaga družbi za šestletno obdobje 2020–2026*. Dragi sobratje, v tem širokem predlogu najdete razmislek po vrhovnem zboru, ki je sad samega zbora in sinteze prehojene poti naše družbe v zadnjih šestih letih. Gre torej za bogato in široko razmišljanje, ki zajema predvsem duha, ki ga je podal papež Frančišek v svojem sporočilu in ga posredoval vrhovnemu zboru. V njem zbere vse tiste elemente, ki jim papež Frančišek daje bistveni pomen in ki so bili vključeni v razmislek zborovalcev o prvih dveh jedrih. Tretje jedro – kot veste – je dokončno izdelal vrhovni svet. Te programske

smernice morajo zagotovo biti osnova za študij, analizo in poglobitev bodisi s strani inšpektorij bodisi s strani sobratov bodisi s strani ravnateljev v njihovi službi animacije in vodenja krajevnih skupnosti. Samo po sebi razumljivo pa je, da je to predmet študija za inšpektorja in njegov svet.

Prepričan sem, da mora družba kljub različnim hitrostim, ki so vezane na posebnosti vsake inšpektorije slediti tej poti, ki je prepoznavna, karizmatična in ponuja smernice in usmeritve za našo sedanost.

Sporočilo sveta očeta sledi programskemu besedilu šestletnega obdobja, ki bo nedvomno seglo v srce vsakega salezijanca in bo predvsem razlog za premišljevanje, študij in osebno poglobitev.

Tri jedra, predlagana kot teme zborovske obravnave, so se obširno razvila, čeprav niso šla skozi vse faze študija in obdelave, kakor je bilo načrtovano. Besedila ponujajo bogate razmisleke, natančne in potrebne predloge za življenje inšpektorij in naših navzočnosti po svetu.

Na koncu so v dokumentu zbrani *zborovski sklepi* in *dodatki* s sporočili in govori kot pri vseh vrhovnih zborih.

Verjamem da bo dokument, ki ga imate sedaj v rokah, omogočil poglobiti cerkvene, karizmatične in identitetne namene, ki nam bodo pomagale nadaljevati pot zvestobe, ki jo kot družba in kot osebe želimo nadaljevati. Tako kot včeraj nas tudi danes potrebuje svet, Cerkev in mladi s svojimi družinami, da bi še naprej živeli v zvestobi Gospodu Jezusu. Potrebujejo nas kot *verodostojne in preroško pogumne* osebe. Naj nam Gospod podeli to milost. Z mlačnostjo in strahovi bomo mladim lahko ponudili le malo stvari, ki pa njihovega življenja ne bodo zmogle spremeniti in ga napolniti s smislom.

Močno pa sem prepričan, da vsi želimo pripadati taki družbi, ki je živa in v kateri vsak sobrat lahko vsak dan obnavlja lastno podaritev: ne kar tako, ampak v zavesti, da se spleča.

Zelo si želim, da bi ta »posebni« 28 . VZ pomagal vsakemu sobratu v vseh delih sveta, v vsaki kulturi in vsaki okoliščini prenoviti apostolsko gorečnost, ki je bila značilna za našega očeta don Boska.

Dodajam še eno prošnjo. Medtem, ko vam, dragi sobratje, izročam ta dokument s pogledom vere in velikim zaupanjem v vsakega izmed vas, naj bo to razlog za molitev, predmet skrbnega preučevanja, razmišljujočega branja, da bi se vse to dotaknilo vašega srca. Prosim vas, da ponotranjite duhovnost, ki jo boste našli v tem pozborovskem razmisleku, da vstopite v dialog s predlogi, ki želimo biti *verodostojni in preroški v našem načinu povzemanja in prevajanja v življenje*. Mislim, da je glavna naloga vsakega sobrata, vsake inšpektorije in vizitatorije, vsake pokrajine in konference inšpektorij, da si vzame čas za branje, poznavanje, ponotranjenje in pogovor – od srca do srca – z Gospodom.

Moji predragi sobratje, razglasitev tega pozborovskega razmisleka poteka 16. avgusta 2020, dvesto pet let po don Boskovem rojstvu in sto dvainšestdeset let od začetka naše družbe. Vse do danes je bila pot naše družbe in salezijanske družine čudovita. Če bo naš odgovor še naprej zvest Gospodu, ni dvoma, da bo še veliko več tistega, kar se bo zapisalo v dobro mladih prek našega vsakdanjega darovanja, kjerkoli je mlad človek, ki potrebuje salezijance, ki znajo biti prijatelji, bratje in očetje.

Na tej poti naj nas spremlja naša Mati Pomočnica in tako kot don Bosku, naj bi storila tudi nam. Od nje se učimo, kaj pomeni pozorno prisluhniti glasu Svetega Duha in mu biti pokorni. Učimo se gojiti globoko življenje vere v Boga in preprosto ter pogumno vsakodnevno izročanje. To nas oblikuje v verodostojnejša znamenja in nosilce Božje ljubezni mladim.

Zaupajmo se Materi Pomočnici kristjanov, »da bi bili med mladimi pričevalci neizčrpne ljubezni njenega Sina«. (K 8)

Ángel Fernández Artime
VRHOVNI PREDSTOJNIK

Rim, 16. avgust 2020
obletnica don Boskovega rojstva

PROGRAMSKE USMERITVE VRHOVNEGA PREDSTOJNIKA ZA SALEZIJANSKO DRUŽBO PO 28. VRHOVNEM ZBORU

Moji predragi sobratje po vsem svetu!

Z velikim veseljem se obračam na vas po končanem 28. vrhovnem zboru (VZ) in po koncu prvega plenarnega zasedanja novega vrhovnega sveta. Dragi sobratje, s tem pismom, s katerim se je soočil celoten vrhovni svet, želim dati vsem vam «načrt potovanja» za naslednje šestletje, od točke, ko nam je prekinitev vrhovnega zbora preprečila, da bi dobili dokumente vrhovnega zbora, ki bi bili norma in vodilo za naslednjih šest mest.

Postavljeni v bolečo resničnost pandemije, ki je prizadela svet in ki jo še vedno povzroča korona virus (SARS-CoV-2), smo doživeli nekaj nepričakovanega: Vrhovni zbor je bil prekinjen. Prvič v zgodovini naše družbe se je to zgodilo – če seveda izključimo tragični dogodek prve svetovne vojne, ki je preprečil izvedbo 12. vrhovnega zbora pod vodstvom Pavla Albere. Za nadaljevanje zbora se je čakalo skoraj 12 let.

Prekinitev zborovskega dela v našem primeru vsekakor ni pomenila, da je bil 28. VZ skromen po pomenu in da ne bi bil vsebinsko bogat. Poleg tega so se vsi zborovalci, obogateni z bogatimi izkušnjami in salezijanskim čutenjem, ki se je napojilo pri “Valdoškem izviru”, pri izviru naše karizme, vrnili v svoje inšpektorije (nekateri po večmesečnem čakanju v Valdoccu).

Zborovalci so v zadnjem tednu VZ, kljub grožnji pandemije in nevarnosti, da se zbor prekine, še lahko izvoliti vrhovnega predstojnika in člane vrhovnega sveta ter nam zaupali nalogo, da nadaljujemo razmislek o temah, ki so jih obravnavali.

To moje pismo in vse, kar sodi pod naslov “Pozborovski razmislek”, želi biti prepričljiv odgovor na nalogo, ki so mi jo zaupali zborovalci.

K temu želim dodati še globoko zahvalo Gospodu za to, kar smo doživeli; še posebej, kar smo doživeli v Valdoccu. Naš 28. VZ je zaznamovalo prav dejstvo, da je potekal v Valdoccu, zibelki naše karizme, svetem kraju, kjer je naš oče don Bosko "na življenje mladih odgovoril z obrazom in zgodbo".¹ Tu smo namreč VZ obhajali z jasno zavestjo, da je to dom nas vseh.

Na to nas je spomnil sveti oče Frančišek, ki je želel obiskati don Boska samega posebljenega v nas zborovalcih in nam pripraviti čudovito darilo s svojim obiskom. Papež mi je že pred meseci izrazil svojo željo, da želi priti v Valdocco. V začetku VZ so potekali pogovori z odgovornimi za papeževe obiske, ki so potrdili, da je papežev prihod predviden za 6. in 7. marec. Vse je bilo pripravljeno. Pričakovali smo ga v petek 6. marca opoldne. Z nami v Valdoccu naj bi bil do jutra 7. marca, nato pa bi obiskal svojo družino. Žal so pandemija korona virusa in omejitve s strani italijanske vlade preprečile ta obisk, ki bi za nas pomenil edinstven dogodek v naši zgodovini, kot je tudi sveti oče želel, vsaj kar se tiče dolžine njegove navzočnosti in dejavne udeležbe na kakem zboru.

Papež je po telefonu poslal pozdrave vsem zborovalcem. Naslednji dan smo v roke dobili njegovo sporočilo zborovalcem, ki ga najdete citiranega tudi v tej publikaciji.

Vse od začetka 28. VZ smo se zavedali, da VZ vabi, da bi živeli v razpoloženju, po katerem »Sveti Duh poživlja karizmatični dar našega ustanovitelja«. Tako je želel sveti oče, ki nas je povabil, naj ne zapiramo oken pred hrupom in vpitjem, ki prihaja z valdoškega dvorišča, nanašajoč se na prvi oratorij. Ta „hrup v ozadju“ nas mora spremljati, ohranjati nemirne in neustrašne pri našem razločevanju.

Za dobro mladih sveta se bomo ukvarjali v naslednjih šestih letih. Skupinica mladih, ki je živela z nami nekaj dni in ki je imela možnost doživeti pravi in resnični obraz zbora, nas je izzvala, nam govorila s srcem in razumom ter nas ganila do solz.

Ker nam v Valdoccu vse govori o don Bosku in o njegovih mladih in ker nas

¹ FRANČIŠEK, *Sporočilo zborovalcem 28. VZ*, Rim 4. marec 2020. V tej prvi opombi naj omenim, da je to pismo obogateno z navedki papeža Frančiška in sporočilom, ki nam ga je namenil kot redovni družbi in kot vrhovnim zborovalcem in nam ga poslal v najprimernejšem trenutku naših zborovskih razmišljanj in dela. Zaradi teže besed svetega očeta sem se odločil, da jih ne bom navajal v opombah, ampak v besedilu samem. Papeževe besede boste zlahka prepoznali v besedilih v narekovajih.

današnji mladi vabijo v pogovor in čakajo na nas, si kot salezijanska družba postavljamo nekaj ciljev, ki nam bodo omogočili, da bomo odgovorili na sedanje okoliščine in nam bodo v pomoč, da premagamo strahove in gremo ven in iz cone udobja, kjerkoli in kakršnakoli že je.

Dragi sobratje, namen teh usmeritev je, da v popolnem soglasju z dosedanjo potjo družbe, kar nam vliva moči in poguma, postanejo akcijski program za nadaljnjih šest let.

V naslednjih letih se bomo soočili z različnimi izzivi. Predstavljam vam jih kot sad zborovskega in pozborovskega razmisleka. Predstavljam jih celotni družbi, potem ko sem v zadnjih šestih letih dobro spoznal njeno resničnost in ne nazadnje tudi pot Cerkve. V soglasju z vrhovnim svetom jih predlagam vsem inšpektorijam **za ogledalo, pred katerim je vsaka inšpektorija poklicana soočiti se z njimi in ki morajo postati merilo za postavljanje jasnih namenov, ciljev, postopkov in konkretnih dejanj za obdobje šestih let, in sicer v vseh krajih, kjer živi salezijanska karizma.**

To so naslednji izzivi in cilji, na katere želimo odgovoriti in jim slediti:

1. **DON BOSKOVI SALEZIJANCI ZA VEDNO. Šestletje za rast v salezijanski istovetnosti**
2. **Redovna družba, ki vabi: DA MIHI ANIMAS, CETERA TOLLE**
3. **Živeti „SALEZIJANSKI ZAKRAMENT“ NAVZOČNOSTI**
4. **Formirati se, da bomo SALEZIJANCI PASTIRJI ZA DANES**
5. **ABSOLUTNA PRIORITETA so mladi, ubogi, najbolj zapuščeni in nemočni**
6. **SKUPAJ Z LAIKI V POSLNASTVU IN FORMACIJI. Karizmatična moč laikov in salezijanske družine**
7. **ČAS ZA VEČJO VELIKODUŠNOST ZNOTRAJ DRUŽBE. Svetovna in misijonska razsežnost družbe**
8. **Spremljanje mladih do TRAJNOSTNE PRIHODNOSTI**

1. DON BOSKOVI SALEZIJANCI ZA VEDNO: »FRATER ALI NE, Z DON BOSKOM OSTANEM!« (CAGLIERO). ŠESTLETJE ZA RAST V SALEZIJANSKI ISTOVETNOSTI

»Gospod nam je podaril don Boska za očeta in učitelja. Spoznavamo ga in posnemamo, v njem občudujemo prelepo skladje narave in milosti. Kot človek v vsej globini, bogat s krepostmi svojih rojakov, je bil odprt za zemeljske resničnosti; kot globoko Božji človek, poln darov Svetega Duha, je živel, »kakor bi gledal Nevidnega« (K 21).

V svojem zadnjem nagovoru ob sklepu 28. VZ sem spomnil na pogovor, ki sem ga dan predtem imel z enim od sobratov. Želel je govoriti z mano in nato rekel: »Na pustite nas samih. Pomagajte nam, da bomo pravi salezijanci, da ne izgubimo svoje istovetnosti«.

V sebi sem začutil, da nam je v tistem trenutku Gospod govoril tudi po tem našem sobratu. Dal nam je razumeti pomen in nujnost rasti pri utrjevanju *salezijanske istovetnosti* v naši družbi.

Bistveno in temeljno izhodišče je stanje naše redovniške posvetitve. Prihodnost posvečenega življenja na splošno in posvečenega življenja za nas salezijance ima svoj temelj obstoja v **Jezusu Kristusu**. Hoja za Kristusom oblikuje našo redovniško istovetnost, vključujoč vanjo pastoralno formacijo.

Bog nas kot redovnike, kot don Boskove salezijance napravlja za »živ spomin Jezusovega načina življenja in delovanja«. ² Za posvečeno življenje in še zlasti za don Boskove salezijance velja poklicni izziv, da se »vedno znova vračamo k Jezusu« v odrekanju vsemu, kar ni on, in vsemu, kar nas od njega oddaljuje.

Z veliko ponižnostjo in jasno vizijo moramo priznati, da izhoda iz krize redovniškega življenja, salezijanskega življenja in težav vsake inšpektorije ni mogoče najti v novih projektih niti ne v strateških načrtih ne v „načrtovanju 3.0“. Največkrat je tu razočaranje, bivanjska utrujenost, pomanjkanje motivacije ... Gre

² Vita Consecrata, 22.

za vrnitev h Kristusu, k posvečenemu življenju, salezijanskemu posvečenemu življenju. Kajti lahko živimo v zmoti, da ukvarjati se z vsem, ima kak smisel. Ne, dragi sobratje! Brez Jezusa Kristusa v središču našega mišljenja, čutenja, življenja, sanjanja, delovanja ... ni prihodnosti. Nič pomenljivega ne moremo ponuditi. Besede papeža Frančiška: »Gospod zahteva vse, in to, kar podarja, je resnično življenje in sreča, za katero smo bili ustvarjeni.«³

Ne pozabimo, da je bilo salezijansko poslanstvo in sama družba rojena iz Boga, vzbujena od Svetega Duhua: »V ponižni hvaležnosti verujemo, da je Družba sv. Frančiška Saleškega nastala ne po zgolj človeškem načrtu, temveč na Božjo pobudo“ (K 1) in da don Boskove salezijance, vsakega od nas, “mladim pošilja Bog” (K 15).

Po 162 letih začetka naše družbe in tem „posebnem“ 28. VZ mislim, da se od nas salezijancev pričakuje, da smo pripravljene in odprte za navdihe Svetega Duha, da bi še naprej imeli Jezusa Kristusa kot temelj in središče našega življenja. Na ta način se bomo *prenavljali v preroški drži, tako zelo značilni za naše življenje*, nadaljevali rast v človečnosti, da postanemo taki »strokovnjaki življenja«, ki znajo zreti in premišljovati, dokler jih ne gane bolečina in potrebe bratov in sester (začenši pri naših sobratih v skupnosti), mladih ljudi, fantov, deklet in njihovih družin. Z vso zavzetostjo moramo sprejeti našo preroško službo. Naša posebnost je v tem, da smo ikona Jezusovega načina življenja, ki je posvečeno Očetu in njegovemu načrtu za človeštvo. Tudi zato se od nas pričakuje, da smo znamenje in pričevalci Očetove navzočnosti – to je ljubezniva navzočnost, sposobna pogleda nežnosti, odprtih rok, razprostrtih predvsem k najrevnejšim, k našim mladim – ki naše bratstvo naredi stvarno, privlačno in živeto s preprostostjo in skromnostjo.

Vstali Gospod je povabil svoje učence, naj se vrnejo v Galilejo, da bi ga znova srečali in videli. To povabilo je za nas zelo aktualno v smislu salezijanskega poudarka. Rad bi namreč poudaril, da današnje srečanje z Gospodom v Galileji za don Boskove salezijance poteka v Valdoccu, krških začetkih Valocca, toda z močjo in strastjo tistega stavka, ki ga je mladi Janez Cagliero s tako vnemo in mladostnim navdušenjem izgovoril: »Frater ali ne, z don Boskom ostanem!«

³ FRANČIŠEK, *Apostolska spodbuda Gaudete et exsultate*, Rim 19. marec 2018, 1.

Valdocco je pravzaprav kraj duhovnega in apostolskega ozračja, v katerem vsakdo izmed nas diha zrak Duha, kjer hranimo in krepimo svojo karizmatično istovetnost. To je kraj „preobrazbe“ za vsakega salezijanca, ki v skrbi za vse prvine naše duhovnosti lahko prispeva k temu, da čisto vsaka salezijanska hiša postane pristen Valdocco, kjer bo mogoče vsak dan iz obličja v obličje srečavati Gospoda Jezusa Kristusa.

Jezus se sprehaja, gleda z ljubeznijo in nas kliče, da mu sledimo. Načrt, ki ga je Bog zasnoval za vsakega izmed nas v izvirni obliki, lahko odkrivamo v skrivnosti tega klica, v neobsojajočem pogledu, ki nas pozna v globino in nas gleda, in v pustolovščini hoje po njegovih stopinjah. Prenekateri, ki danes zapuščajo družbo, trpijo za isto stvarjo: niso v stiku z Gospodom Jezusom in nimajo tistega navdušenja kot mladi Cagliero, da bi ostali z don Boskom in hodili za Jezusom. Zelo jasno je, da potem vsaka druga pastoralna ponudba, ki diši po avtonomiji, neodvisnosti, popolni samostojnosti, odločanju glede sebe in ekonomskih sredstev, pri nekaterih sobratih vzbudi dovolj zanimanja, da odidejo drugam. Iskreno moramo priznati, da je tako. Včasih tudi službeno duhovništvo ni v polnosti razumljeno in se ga izkorišča in živi kot „moč“. To dejstvo zasenči zavezo, ki jo je Bog sklenil z nami po daru redovniške posvečenosti, ki je središče našega osebne in skupnostnega življenja.

PREDLOG

To šestletno obdobje se mora odlikovati po zavzetem prizadevanju v družbi za poglobitev karizme in za rast v salezijanski istovetnosti, ki naj zajema vsa življenjska obdobja. Da bi z močno zavzetostjo v sleherni inšpektoriji, salezijanski skupnosti, zmogli izgovarjati kot don Bosko: »Bogu sem obljubil, da bom do zadnjega diha živel za svoje uboge fante.«⁴

Iz tega sledi:

- Na vsaki stopnji formacije bomo kot potrebne in nujne gojili tiste elemente, ki zagotavljajo karizmatično istovetnost vsakemu salezijancu z ustrezno globino, ki ji pripada in zaradi katerih se bomo zaljubili v don Boska in mlade s srcem Jezusa Dobrega pastirja.

⁴ MB XVIII, 258; navedek najdemo tudi v K 1.

- Poudarjali bomo redovniške značilnosti naše karizmatične istovetnosti, ki nas napravljajo za preroška znamenja: srečno življenje zakoreninjeno v evangeliju, vera zasidrana v Bogu, občestvo, ki naredi življenje v skupnosti privlačno, preroška drža nasproti nepravčnosti in zlu, pogled upanja z željo po spreobrnjenju.
- V inšpektorijah bo treba skrbno premisliti glede pokorščin, ki se dajejo sobratom, da ne bomo izgubili pristnega čuta in strasti salezijanskega srca in da ne bomo zapadli v oblike karizmatičnega posploševanja in se usmerili k škofijskim pastoralnim oblikam, ki vodijo k ločitvi od Družbe.
- Še naprej bodimo pozorni, da naše družbe na okuži »virus klerikalizma in karierizma«.⁵

Ob razmisleku in izmenjavi v vsaki skupnosti upoštevajmo prvo poglavje iz dokumenta *»Animacija in vodenje skupnosti. Služba salezijanskega ravnatelja«*.

⁵ Prim. FRANČIŠEK, *Posinodalna apostolska spodbuda Christus vivit*, Rim, 25. marec 2019, 98. V spodbudi je zapisan naslednji citat: »Klerikalizem je nenehna skušnjava duhovnikov, ki si razlagajo „prejeto poslanstvo kot oblast, ki jo je treba izvajati, in ne toliko kot zastonjsko in velikodušno služenje, ki naj se ponudi; in to nas napeljuje k prepričanju, da pripadamo skupini, ki ima vse odgovore in ji ni potrebno ničesar več poslušati ali se učiti.“« Frančišek, *Govor na prvem zborovanju XV. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode*, Rim, 3. oktober 2018.

2. REDOVNA DRUŽBA, KI VABI: DA MIHI ANIMAS, CETERA TOLLE

»V ponižni hvaležnosti verujemo, da je Družba sv. Frančiška Saleškega nastala ne po zgolj človeškem načrtu, temveč na Božjo pobudo. Sveti Duh je po Marijinem materinskem posegu obudil svetega Janeza Boska za reševanje mladine, „ki je najnežnejši in najdragocenejši del človeške družbe“.

Izoblikoval mu je srce očeta in učitelja, zmožno popolne predanosti: »Bogu sem obljubil, da bom do zadnjega diha živel za svoje uboge fante« (K 1).

Pričevanja o prvih časih naše družbe in razmišljanje, ki se je iz tega razvilo skozi čas, poudari zelo pomembno dejstvo »Da mihi animas, cetera tolle« kot izraz, ki najbolje označi navdušenje in pastoralno ljubezen don Boskovih salezijancev. Deček Dominik Savio, ki je ob obisku 34-letnega don Boska videl ta napis nad vhodom v njegovo pisarno, ga je popolnoma razumel: »Razumem, tu ne gre za trgovino z denarjem, ampak za trgovino z dušami.«⁶ Ob pogledu na don Boska spoznavamo njegovo globoko duhovnost in tiste posebne lastnosti vzgojitelja, ki so označevale njegov odnos do mladostnikov in mladih. V don Bosku in njegovi zgodovini je temelj naše vzgojno-pastoralne dejavnosti, ki ponuja zelo konkreten predlog krščanskega življenja: biti pozoren na vsakega mladega človeka z nalogo, da se mu ponudi konkreten odgovor na njegovo potrebo; zaupati v Božjo navzočnost.

Naša pot, še zlasti pri spremljanju mladih, se mora odlikovati po ustvarjalni sposobnosti za vzgojo in duhovnost, ki je tipična za našega očeta don Boska. Pomaga nam, da premostimo razdaljo v odnosu do čutenja novih generacij, da jih lahko ljubeče poslušamo in jih s sočutjem razumemo ter v njih prebujamo velika vprašanja o skrivnosti življenja in jim pomagamo iskati Gospoda in se srečati z njim.

⁶ G. Bosco, *Vita del giovanetto Savio Domenico, allievo dell'Oratorio di S. Francesco di Sales*, in ISS, *Fonti Salesiane: I. Don Bosco e la sua opera*, LAS, Roma 2014, 1040.

Ko je 26. VZ razmišljal o don Boskovem geslu »Da mihi animas cetera tolle«, se je ukvarjal točno s tem. Glede na sedanjo vizijo in poznavanje našega stanja se mi zdi, da je za našo družbo nadvse pomembno in **nujno**, da živi, diha in hodi tako, da bo v geslu »Da mihi animas, cetera tolle« udejanjila evangeljsko oznanilo za dobro mladih in nas samih.

Naše poslanstvo nas pogosto postavlja na obrobja, kjer običajno pridemo v stik s kristjani drugih veroizpovedi, s pripadniki drugih verstev, z nevernimi ali oddaljenimi. Tudi z njimi in zanje želimo gojiti poslanstvo. Vsak čas in kraj je primeren za evangelij.

Moji dragi sobratje, v času po 28. VZ:

- **Je absolutno prednost treba dati evangelizaciji mladih z zavestnimi, usmerjenimi in jasnimi predlogi. Povabljeni smo, da jim približamo Jezusa in veselo novico evangelija za njihovo življenje.**
- **Je nujno, da pomagamo mladim in njihovim družinam, da odkrijejo Kristusovo navzočnost v svojem življenju kot ključ do prave sreče in bivanjskega smisla.**
- **Je nujno, da spremljamo otroke, mladostnike in mlade v njihovem procesu vzgoje za vero, da bi lahko stopili v osebni odnos z Jezusom.**
- **Je nujno, da smo »pravi vzgojitelji«, ki iz osebnih izkušenj znamo spremljati mlade v dialogu z Bogom v molitvi in obhajanju zakramentov.**

Dragi sobratje, če prezremo gornje zahteve, se „titanska“ naprezanja v Družbi nagibajo le v korist za človeški napredek in socialno oskrbo – kar je potrebno in je del naše karizmatične istovetnosti – vendar nas to ne bo pripeljalo do prvega razloga, zaradi katerega je Sveti Duh vzbudil don Boskovo karizmo: »Zvesti nalogam, ki nam jih je izročil don Bosko, smo oznanjevalci evangelija mladim« (K 6). Prvi namen naše mladinske pastorale je torej spreobrnjenje oseb k evangeliju Jezusa Kristusa.

Z vsemi odtenki zgodovinske občutljivosti, ki jih želimo imeti v mislih, in jezikovnimi izrazi časa, ki so nujni, ne moremo prezreti osnovnega in bistvenega elementa, ki je zaznamoval don Boskovo vzgojno-pastoralno dejavnost. Vrhovni

predstojnik Vecchi jo je izrazil takole: »Don Boskova pedagogika je pedagogika duše, milosti, nadnaravnega. Ko nam uspe sprožiti to energijo, se začne najplodnejše delo vzgoje. Drugi, prepričljiv sam v sebi, tak, kot je, sodeluje s tem, kar ga presega.«⁷

”Cetera tolle” nam omogoča, da pustimo vse, kar nam preprečuje, da bi šli na-proti tistemu, ki nas najbolj potrebuje. Iz te izbire se razvije askeza v odpovedi mnogim stvarim (osebnim željam, prednostnim izbiram, celo zakonitim dejan-jem in uslugam), vsemu, kar nas ovira, da ne bi posvetili vse energije pastoral-nega srca, čemur smo dali prednost.

PREDLOG

Za našo družbo zato predlagam, da v naslednjih šestih letih v večji zahtevnosti do sebe odgovori na NUJNOST PREPRIČLJIVEJŠEGA PODOJANJA PREVGA OZNANILA, kajti »nič ni bolj trdno, globoko, gotovo, , ‘gosto’, modro kakor oznanilo kerigme“ « (ChV 214).⁸

Iz tega sledi:

- V prihodnjih šestih letih naj vrhovni predstojnik s svojim svetom in posa-mezne inšpektorije sprejmejo take odločitve, da *bo salezijanska navzočnost sposobna evangelizirati in vzgajati za vero. Pozvani smo k izvirnemu, pastoral-nemu, osebnemu in skupnostnemu spreobrnjenju.*
- Pospeševali bomo mladinsko pastoralo, ki bo spremljala mlade glede na nji-hovo zrelost, rast v veri in poklicno razsežnost kot povezovalno načelo.⁹
- Še naprej se bomo na vseh ravneh naše družbe zavzemali za »*spremembo miselnosti v odnosu do poslanstva, ki ga je treba uresničiti*«¹⁰ (papež Frančišek).

⁷ J. E. Vecchi, *Navodila za pot salezijanske duhovnosti*, ACG 354, 1995, p. 26.

⁸ 28. VZ, *Prioritete salezijanskega poslanstva med današnjo mladino*. Prvo jedro, št. 4.

⁹ *Zaključni dokument o sinodi mladih (Documento finale del Sinodo dei giovani)* = (DF). (DF 140, ChV 254).

¹⁰ Papež Frančišek je rekel: »Opcija Valdocco vašega 28. generalnega kapitlja je lepa priložnost, da se soočite z viri in prosite Gospoda: „*Da mihi animas, cetera tolle.*“ Tolle predvsem vse, kar je bilo med potjo vključeno ovekovečeno in kar vam, čeprav je v nekem drugem času moglo biti primeren odgovor, danes preprečuje, da bi pokazali in oblikovali salezijansko navzočnost na evangelijsko po-

- Kot osrednji evangelizacijski in vzgojni temelj našega poslanstva bomo postavili tisto, kar je imelo bistveni pomen za don Boska in za toliko poznejših generacije salezijancev: čudovito navzočnost naše matere Marije Pomočnice v naših pastoralnih predlogih in molitvah z mladimi.

menljiv način v različnih razmerah poslanstva. Od vas to zahteva preseganje strahov in bojzani, ki se lahko pojavijo iz prepričanja, da se je karizma zmanjšala ali se poenačila z določenimi deli ali strukturami. Zavestno življenje karizme je nekaj bogatejšega in spodbudnejšega od preprostega opuščanja, umika ali prilagajanja hiš ali dejavnosti; vključuje *spremembo miselnosti* v odnosu do poslanstva, ki ga je treba uresničiti.«

3. ŽIVETI »SALEZIJANSKI ZAKRAMENT« NAVZOČNOSTI

„Naš poklic je zaznamovan s posebnim Božjim darom, s prednostno ljubeznijo do mladih: »Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam močno rad.« Ta dobrohotnost, izraz pastoralne ljubezni, daje pečat vsemu našemu življenju. V dobro mladih velikodušno darujemo čas, zmožnosti in zdravje: »Za vas študiram, za vas delam, za vas živim, za vas sem pripravljen dati tudi življenje.«” (K 14)

Papež Frančišek nam je v svojem pismu na VZ govoril o »opciji Valdocco in karizmi navzočnosti«, o tisti karizmi torej, ki jo zavestno označujem kot **»salezijski zakrament« navzočnosti**. Papež piše, da »je salezijanec še pred stvarmi, ki jih je treba narediti, živ spomin neke navzočnosti, v kateri so razpoložljivost, poslušanje, veselje in predanost bistveni znaki za zbujanje procesov. Zastojnost navzočnosti rešuje družbo vsake aktivistične obsedenosti in vsakega tehnično-funkcionalnega redukcionalizma. Prava poklicanost je vesela in zastojna navzočnost med mladimi«. Naše bistvo, da smo Gospodovi učenci, naša prepričljivost in globina, da smo apostoli mladih, obstaja predvsem v naši navzočnosti med ljudmi in še posebno med mladimi.

Kar je bilo povedano v pogovornem načinu, se ne da bolje povedati. Dragi sbratje, gre za to, da se vrnemo k prvotni poklicni ljubezni, k tisti, ki smo jo vsi doživeli, ko smo začutili, da nas Gospod kliče k veseli in svobodni navzočnosti med mladimi. Upam si trditi, da ni salezijanca, ki ne bi na tak ali drugačen način tega začutil v svojem srcu.

Na 28. VZ smo razmišljali o tem vidiku. Spoznali smo, da veliko mladih živi v resničnih okoliščinah zapuščenosti, tudi če imajo svoje starše. V svojem sporočilu so nam mladi zapisali: »Prestrašeni smo, zmedeni, razočarani in čutimo veliko potrebo, da nas ima kdo rad ... težave imamo z odgovornostjo ... opazamo, da je naša družba individualistična in prepogosto tudi mi postanemo individualisti. Želimo se vrniti k prvotni ljubezni, ki je Kristus, da bi bili njegovi prijatelji. V nas je močna želja po duhovni in osebni izpopolnitvi. Želimo stopiti na pot duhovne in osebne rasti in to želimo storiti skupaj z vami salezijanci.«¹¹

¹¹ Pismo mladih na 28. VZ.

Ne dvomimo o resnici mladih samih, ki smo jo istočasno spoznali tudi na zboru: »Prosijo nas za čas, mi pa jim damo prostor. Prosijo nas za odnos, mi pa jim nudimo storitve. Prosijo nas za bratsko življenje, mi pa jim omogočimo strukture. Prosijo nas za prijateljstvo, mi pa jim damo dejavnosti. Vse to nas zavezuje, da ponovno odkrijemo bogastvo in notranjo moč "družinskega duha".«¹²

Mladi skupaj z nami so nam dali pomembno sporočilo, da je naša navzočnost zanje zelo pomembna. Zelo jasno so povedali: »V nas je močna želja po duhovni in osebni izpopolnitvi. Želimo stopiti na pot duhovne in osebne rasti in to želimo storiti skupaj z vami salezijanci ... Radi bi, da nas spremljate v naši resničnosti z ljubeznijo ... Salezijanci, ne pozabite na nas mlade, kajti tudi mi nismo pozabili na vas in vašo karizmo, v kateri ste nas učili. To vam želimo povedati na glas, iz vsega srca. Biti tukaj za vas so naše sanje, ki so se uresničile: biti skupaj, salezijanci in mladi, na tem posebnem kraju, v Valdoccu, kjer se je rodilo salezijansko poslanstvo, v skupni želji, da postanemo sveti. Naše srce je v vaših rokah. Poskrbite za ta dragoceni zaklad. Prosimo vas: nikoli nas ne pozabite in nas še naprej poslušajte.«¹³

Dragi sobratje, velik privilegij je začutiti življenjski utrip mladih! In ne dvomim, da je v celotni družbi še veliko sobratov, ki so danes pravi don Bosko za mlade. Ampak ne morem se zadovoljiti samo s tem. Vsi moramo biti. Nadaljevati moramo pot spreobrnjenja. Ta zavezanost od nas zahteva spremembo miselnosti in načina življenja, odprtost uma in srca, opustitev zakoreninjenih in ustaljenih navad. Mladi pravijo, da nas imajo radi, da nas potrebujejo, da nas čakajo. Don Boskov izraz »potrudi se, da te bodo imeli radi« je danes še kako stvaren. Navzočnost ni le v preživljanju časa s skupino mladih, ampak je osebno srečanje z vsakim od njih, da se tako vzpostavi odnos, ki zmore poznati in prisluhniti njihovim željam, težavam in preizkušnjam ter včasih tudi njihovim bojznim in strahovom. Gre za odnos, ki želi preseči površno poznanje in ponuditi prijateljstvo, za katerega je značilno medsebojno zaupanje in deljenje. Ljubeznivost in dobrotu sta tako postali pomembni značilnosti don Boskove dejavne ljubezni. Tako kot v Pismu iz Rima 1884 nas danes vabi k sposobnosti srečanja, drži gostoljubnosti, domačnosti. Kot don Bosko moramo tudi mi gojiti umetnost prvega koraka, odpravljati razdaljo in ovire ter poživiti veselje in željo do ponovnega

¹² 28. VZ, *Prioritete salezijanskega poslanstva med današnjo mladino. Prvo jedo*, št. 5

¹³ *Pismo mladih na 28. VZ.*

snidenja, prijateljstva. Ta umetnost obstaja v potrpežljivem in predanem ustvarjanju bogatega okolja človečnosti, družinskega ozračja, kjer se otroci in mladi počutijo svobodne in sposobne izraziti se v tem, kar so, ter z si veseljem usvojiti vrednote, ki so jim predlagane. Ponudimo jim ljubezen in brezpogojno sprejemanje, tako da bodo v osebni svobodi postopoma odkrili zaupanje in dialog kot izraz skupnostnega obhajanja in izkušnje vere.

Ne pozabimo, da je salezijanska navzočnost posebna navzočnost, zaradi katere salezijanec ravna z mladimi z globokim spoštovanjem, jih srečuje na njihovi stopnji svobode in jih obravnava kot dejavne in odgovorne subjekte vzgojno-pastoralne skupnosti. Iz tega razloga se salezijanec nauči sloga poslušanja, pogovora ter osebnega in skupnostnega razločevanja. To pa ne drži samo za pastoralo mladih, ampak tudi za naše formacijske hiše, kjer se uči »kako biti salezijanec«.

Ta način pa ni mogoč, če je kdo oddaljen od mladih: fizično oddaljen od njih, oddaljen od njihove psihologije in njihovega kulturnega sveta. V tem je nevarnost. Prava alternativa je, da kot salezijanci, kot don Boskovi sinovi živimo enako izkušnjo očetovstva, ki jo je živel on s svojimi fanti, ki je pripeljala do prave ljubezni in hkrati realne avtoritete v odnosu do teh istih fantov. Izhajamo iz velike vrednote, ki jo ima za nas navzočnost med mladimi. V papeževem sporočilu ob 28. VZ beremo: »Vaša posvečenost je najprej znamenje Gospodove zastonjske ljubezni in ljubezni do Gospoda v njegovih mladih, ki se prvenstveno ne opredeljuje s kako službo, funkcijo ali posebnim služenjem, ampak z navzočnostjo. Salezijanec je še pred stvarmi, ki jih je treba narediti, živ spomin navzočnosti, v kateri so razpoložljivost, poslušanje, veselje in predanost bistveni znaki za zbujanje procesov. Zastonjskost navzočnosti rešuje Družbo vsake aktivistične obsedenosti in vsakega tehnično-funkcionalnega redukcionalizma. Prva poklicanost je vesela in zastonjska navzočnost med mladimi«.

Rad bi vas spomnil, da se navzočnost danes dotika tudi digitalnega sveta, novega in resničnega areopaga za nas, habitat današnje mladine. Tudi mi moramo biti tu navzoči z jasno salezijansko istovetnostjo, z željo po oznanjevanju vesele novice ter pristnim veseljem in preprostostjo Gospodovih učencev.¹⁴

¹⁴ »Digitalna revolucija od nas zahteva, da razumemo globoke spremembe, ki se dogajajo ne samo na področju komunikacije, temveč predvsem v svetu vzpostavljanja in upravljanja človeških odnosov« (Prvo jedro, delovni osnutek 28. VZ).

PREDLOG

V tem šestletju kot izraz našega spreobrnjenja predlagam, kar že zahteva 26. VZ, in sicer: »**Salezijanec naj najde čas, da bo med mladimi kot prijatelj, vzgojitelj in pričevalec za Boga, pa naj bo njegova vloga v skupnosti kakršna koli že.**«¹⁵

Zdi se čudno, da je treba salezijanca prositi, da najde čas za druženje z mladimi, pa vendar se mi zdi to izredno pomembno.

Iz tega sledi:

- Spodbujati **dejavno in ljubečo navzočnost med mladimi** v soglasju med življenjem in dejavnostjo. Okrepiti in poživiti lepoto izkušnje in prenovljeno vlogo asistence ne samo v času tirocinija, ampak skozi vse življenje don Boskovega salezijanca.
- Skrbeti za **oratorijsko okolje** v vsaki naši ustanovi: družinsko ozračje, domačnost, duhovnost in pristno veselje.
- V vsaki hiši in salezijanskem poslanstvu podpirati notranji naboj (dinamizem) mladih in spodbujati njihovo **pobudništvo** (protagonizem) **ter vodenje**.
- Zagotavljati kakovostno navzočnost formatorjev v formacijskih skupnostih, kjer se salezijanski duh prenaša predvsem z zgledom: biti med njimi, pomagati predvsem mladim sobratom, da so oni v prvi vrsti odgovorni za lastno formacijo.
- Vključevati Dikasterij za družbeno obveščanje na različnih ravneh, da ponudi orodje in spodbuja k nenehnemu preverjanju in posodabljanju, k inkulturaciji salezijanskega poslanstva v digitalni habitat, kjer mladi živijo. Vključiti naše univerze v mrežo z drugimi centri in agencijami, ki natančneje spremljajo in preučujejo spremembe, ki jih digitalni svet pušča na novih generacijah.

¹⁵ 26. VZ, "Daj mi duše, drugo vzemi", št. 14.

4. FORMIRATI SE, DA BOMO SALEZIJANCI PASTIRJI ZA DANES

»Salezijanec si v luči Kristusove osebe in njegovega evangelija, ki ga živi v don Boskovem duhu, prizadeva v procesu formacije, ki traja vse življenje in upošteva stopnje dozorevanja. V raznih trenutkih svojega življenja izkuša vrednote salezijanskega poklica in sprejema askezo, ki jo ta pot zahteva. S pomočjo Marije, matere in učiteljice, si prizadeva, da postane vzgojitelj pastir mladih v njemu lastni laiški ali duhovniški obliki« (K 98).

Formacija je dragoceno Gospodovo darilo, ki pomaga k našemu notranjemu dozorevanju kot don Boskovih salezijancev, neprecenljiv dar Očetovega klica h krščanski in posvečeni poklicanosti. Čeprav število poklicev na svetu ni homogeno, je naša družba vsako leto blagoslovljena z vstopom približno 450 novincev. Zahvaljujmo se Bogu, saj kot pravijo naše Konstitucije, vsak poklic razodeva, da Gospod ljubi Cerkev in družbo (prim. K 22).

Kljub temu je tudi zbor zborovalcev prepoznal nekatere naše šibkosti in jih izrazil tako: »Opažamo, da je včasih redovniška salezijanska istovetnost šibka in slabo zakoreninjena: Božji primat v osebni in skupnostni življenju se ne izraža jasno; oblike klerikalizma in sekularizma povzročajo tveganje, da se v družbo vnese , 'posvetna duhovnost'; poživljanje salezijanca brata je v nekaterih pokrajinah medlo; pomanjkanje usposobljenega osebja za področja salezijanstva, kljub veliki količini razpoložljivega gradiva, je znamenje nezadostnega posvečanja poglobljanju karizme.¹⁶ To vprašanje se je zelo močno poudarilo med zasedanjem 28. VZ.

Upal bi si trditi, da če se to dogaja v vseh kongregacijah in tudi v formaciji škofijskih bogoslovcev, je *prepad, ki se zazna med formacijo in salezijanskim poslanstvom nedvomno velik izziv za nas*. Morda je ta prepad posledica velike razlike, ki obstaja med stvarnostjo formacijskih hiš v začetni formaciji in življenjem v skupnostih s poslanstvom (običajne skupnosti po inšpektorijah); morda je pojav

¹⁶ 28. VZ, *Profil salezijanca danes. Drugo jedro*, št. 1.

odvisen tudi od dejstva, da formaciji ne uspe prodreti do srca mladega salezijanca v formaciji; morda na kuratoriju posredujejo spoznanja in informacije, ki se ne dotaknejo salezijanskega življenja in poslanstva ... Rast je počasen proces poenotenja osebe, ki poveže v odnos izkušnje življenja, bivanjske potrebe, spoznanja, poslanstvo, poklicanost, načrt življenja ... V tem procesu poenotenja se oblikujemo v vzgojitelje in pastirje v sodobnem svetu in v prenovljenem poslanstvu. Ne glede na razloge glede mej formacije, ki jih opažamo, se srečujemo z velikim izzivom, ki ga je družba prepoznala kot tistega, s katerim se moramo pogumno soočiti v prihajajočem šestletju.

Po drugi strani ne smemo zanikati, da obstaja neko nevarno prepričanje, da se formacija konča po izteku začetnih faz. V primeru kandidatov za duhovništvo naj bi se končala, ko pristopijo k oltarju. To napačno pojmovanje nam zelo škoduje in na ta račun plačamo visoko ceno v pastoralnem služenju. Gre torej za razumevanje formacije kot procesa osebne preobrazbe, ki traja vse življenje, četudi jo zaznamuje intenzivno obdobje s posebnimi poudarki v začetnih etapah. Končno je formacija nujna pot, ki gradi in varuje naš poklic.

Pogosto ne znamo spremeniti vsakdanjega pastoralnega življenja v stalno priložnost za našo formacijo in zato »skupnost bodisi redovniška bodisi vzgojno-pastoralna ne zmore postati naravno okolje formacije«. ¹⁷ Zavedamo se nekaterih mogočih pastoralnih pomanjkljivosti: površnost, improvizacija, aktivizem. Nič manj pomembna ni nevarnost individualizma. Vse to zahteva ponižnost, jasnost, pristnost in nov zagon v razumevanju našega življenja in poslanstva skupnosti.

Kot je bilo rečeno na VZ, je začetna formacija večplastna, pozitivna in obetajoča resničnost. Soočeni s takim stanjem, v trenutku ko skupnost postane prvi kraj formacije, je formacija formatorjev, to je sobratov, ki spremljajo formacijo mladih salezijancev kot „poseben poklic znotraj prvotnega poklica“ in vzpostavljanje dobrih ekip ljudi, ki zmorejo spremljati stopnje formacije, resnično prednostna naloga.

Ali bi se morali pogovarjati o vzpostavitvi novega načina formacije? V svojem sporočilu na 28. VZ nam papež Frančišek v zvezi s tem pravi: »Razmišljati o liku

¹⁷ *Prav tam*, št. 3.

salezijanca za današnje mlade vključuje tudi sprejetje dejstva, da smo potopljeni v obdobje sprememb z vsem, kar to rojeva iz negotovosti.«¹⁸ Potrebno je torej prenoviti naš način formacije, ki si ga moramo bolj zamišljati v posebljeni, celostni, odnosni, kontekstualni in medkulturni obliki.«¹⁹ Treba je delati korake, da bomo vzpostavili in živeli formacijo na obzorju poklicanosti ter zato daleč stran od pojmovanja formacije kot dolžnosti, ki traja par let in jo je treba preživeti, kot se kdaj to tudi želi narediti, da se končno začne »resnično življenje«, po katerem smo hrepeneli. Kako nevarno pojmovanje formacije, ki resnično življenje postavi nasproti formaciji salezijanca vzgojitelja in pastirja!

Skratka, formacija je pravo obrtniško delo, tako s strani tistega, ki spremlja soprobrate, kot onega, ki je v svojem formativnem procesu. Danes na tem področju ni prostora za „serijsko“ proizvodnjo. Umetnostna obrt govori o unikatnih umetniških delih, izdelanih ročno, drugega za drugim. Ko govorimo o tej umetnostni obrti, ne smemo zanemariti današnjega lika žene v salezijanskem vzgojnem okolju. Pravzaprav »je navzočnost žensk v mnogih naših ustanovah vsakdanje dejstvo, bodisi kar se tiče naslovnikov kot tudi odgovornih za vzgojo.«²⁰ V tem smislu nas papež Frančišek poziva v svojem sporočilu rekoč: »Kaj bi bilo z Valdoccom brez navzočnosti matere Marjete? Bi bile vaše hiše mogoče brez te žene? Brez stvarne, učinkovite in ljubeče navzočnosti žena bi vašim ustanovam manjkala pogum in sposobnost, da navzočnost izrazite kot gostoljubnost, kot dom. Namesto strogosti, ki izključuje, se moramo naučiti porajati novo življenje evangelija. Vabim vas, da nadaljujete dinamike, v katerih glas žene, njen pogled in njeno delovanje – spoštovan v svoji izjemnosti – dobijo odmev v sprejemanju odločitev; ne kot pomožni ampak kot sestavni dejavnik vaše navzočnosti.«

Prenovljen način in model formacije, tudi z močnim poudarkom, ki nam ga daje papež Frančišek, ne bo mogoč, če pozabimo edinega in najpomembnejšega protagonista, ki ni ne oblikovalec ne oblikovanec, temveč Sveti Duh, Božji Duh, ki mu mora vsak izmed nas prisluhniti. Zato naše Konstitucije spominjajo, da »vsak salezijanec prevzema odgovornost za svojo formacijo« (K 99). Dovolite mi

¹⁸ *Prav tam*, št. 5.

¹⁹ *Prav tam*, št. 5.

²⁰ 24. VZ, št. 166.

dodati, da mora sleherni sobrat najti način, da Sveti Duh spreminja njegovo srce skozi dolgi tek življenja v njegovih različnih trenutkih.

Pot formacije živeta na tak način, nam omogoča, da utrdimo v družbi to, kar sem navedel na prejšnjih straneh: »Da mihi animas« mora biti motor vzgojne in evangelizacijske navdušenosti in tudi „energija“ celotnega formacijskega postopka.

Dejansko apostolska narava naše karizme našo formacijo odločilno določa. Kot zapiše papež Frančišek v svojem sporočilu: »Pomembno je trditi, da nismo usposobljeni za poslanstvo, ampak smo usposobljeni v poslanstvu, iz katerega poteka vse naše življenje z vsemi njegovimi odločitvami in prednostnimi nalogami. Začetna in trajna formacija ne moreta biti nekaj, kar je predhodno, vzporedno ali ločeno od istovetnosti in občutljivosti učenca.«

V naslednjih šestih letih imamo pred seboj eno bistvenih jeder poti družbe: skrb za poklic vsakega sobrata posebej, za mlade sobrate v formaciji, tako da smo vsi res don Boskovi salezijanci, ki jih današnji otroci, mladi in družine potrebujejo.

PREDLOG

Prizadevajmo si premagati vrzel med formacijo in poslanstvom, s tem da v družbi s pomembnimi ukrepi in odločitvami spodbujamo prenovljeno formacijsko kulturo v poslanstvu za današnji čas široko po celem salezijanskem svetu.

Iz tega sledi:

- Spodbujajmo prenovljeno zavest za formativno spremljanje sobratov, ki naj se dotakne srca in naj nas odprte za resnično in korenito podaritev samega sebe. S tem namenom ovrednotimo priročnik *“Mladi salezijanci in spremljanje. Usmeritve in smernice”*, kjer je poudarjeno, da naš vzgojni model ne more biti drugega kot preventivi sistem.
- Skupnosti začetne formacije ohranjajo slog zmernosti, ki ga označuje globoka duhovnost in velika zmožnost služenja in dela, ki varuje pred „pomeščanjem“ in vzgaja za izzive v poslanstvu. Pastoralno spremljanje zagotavlja temeljno strategijo formacije za poslanstvo in v poslanstvu.

- Vlagamo energijo v usposabljanje in formacijo vzgojiteljev in se pogumno soočamo s ponovnim razmislekom o institucionalnih možnostih in formacijskih strukturah.
- Dikasterij za formacijo bo z resnim in poglobljenim delom posodobil *Ratio*, s čimer bo okrepil tisto, kar pospešuje povezovanje med formacijo in poslanstvom in preprečil nastanek vrzeli med obema razsežnostma. Dikasterij bo zagotovil postopke pravega zorenja, poosebljanja in spremljanja.

5. ABSOLUTNA PRIORITETA SO MLADI, UBOGI, NAJBOLJ ZAPUŠČENI IN NEMOČNI

»Gospod je pokazal don Bosku mlade, posebno najbolj uboge, kot prve in glavne naslovljence njegovega poslanstva.

Poklicani za isto poslanstvo se zavedamo njegove skrajne pomembnosti: mladi živijo obdobje temeljnih življenjskih odločitev, ki pripravljajo prihodnost družbe in Cerkve.

Z don Boskom znova potrjujemo prednostno skrb za , ubogo, zapuščeno in ogroženo mladino', ki je najbolj potrebna ljubezni in oznanjevanja evangelija, in delujemo zlasti v krajih najhujše revščine.« (K 26)

To prioriteto bi rad začel z nekaterimi svojimi stavki, ki sem jih o tej temi izrekel v zborovski dvorani ob koncu predčasnega končanja 28. VZ. Lahko vam zagotovim, da je bilo besed malo, toda prepričanje je bilo močno in veliko.

Rekel sem: »Sanjam, da si ljudje, ko danes in v prihodnosti slišijo za ime **“don Boskovi salezijanci”**, s tem predstavljajo take redovnike, ki so malo “nori”, “nori” predvsem zato, ker ljubijo mlade, še posebno najrevnejše, s pravim salezijanskim srcem.

Predragi, če bi se oddaljili od najubožnejših, bi bila to smrt za Družbo. To je rekel že don Bosko, ko je govoril o našem uboštvu in nevarnosti bogastva. Dovolite mi, da sem še bolj odkrit: če *nekega dne zapustimo otroke, mlade in med njimi najrevnejše*, bi naša družba začela umirati, ki pa je, Bogu hvala, kljub slabostim v dobri kondiciji.

Posvetimo se sedaj temu, kar imam za prepričljiv „sklep zbora“, četudi ne v pravem pomenu, kajti imamo ga že v Konstitucijah. Gre za vprašanje naše *prednostne, osebne, institucionalne in strukturne izbire v korist najpotrebnejših, najubožnejših in odrinjenih*. Ta izbira se mora na poseben način pokazati v *obrambi fantov in deklet ter izkoriščanih mladih in žrtev vsakršnih zlorab*: od spolnih do kakšne koli druge vrste izkoriščanja; zlorab zaradi vsakovrstnega nasilja; od zlorab očitne in namerne nepravilnosti do kakršne koli zlorabe moči. Verjamem,

da ta izziv pomeni lepo nalogo, ki jo mora vsak salezijanec nositi v srcu. Šestletje, osvetljeno s to lučjo, nam bo dalo zanos življenja.«

Prepričan sem, da bo ta nujna in potrebna usmeritev imela velik pomen za vso Družbo v vseh kontekstih, kulturah in kontinentih. Danes je veliko revščine mladih, ki vzbujajo pozornost celotne človeške družbe in nedvomno še posebej terjajo nujno pozornost od nas salezijancev. Zgodovino naše družbe označuje poziv, da je šla naproti ubogi mladini. »Kot don Boskovi sinovi smo prevzeli zgodovinsko nalogo, da služimo ubožni mladini.«²¹

Naš oče don Bosko nam je dejal: »Vsi nas bodo gledali in sprejeli s simpatijo, če bodo le naše skrbi in potrebe obrnjene na sinove revnih, najbolj ogroženih v družbi. To nam mora biti v največje zadovoljstvo, ki nam ga nihče ne sme vzeti.«²²

19. VZ je pred mnogimi leti izjavil: »Danes nas don Bosko in Cerkev bolj kot kdaj prej pošiljata na delo med revne, zapostavljene in preprosto ljudstvo.«²³ 20. VZ je govoril o absolutni prioriteti „mladih“ in med njimi „revnih in zapuščenih“, ko so se vpraševali, kdo so prvi naslovniki našega poslanstva.²⁴

Tudi mi smo na zadnjem zboru rekli, da smo Bogu posvečeni za najbolj revne mlade. Tako kot don Bosko smo tudi z redovnimi zaobljubami izpovedali, da se izročamo Bogu, da bomo vse svoje moči darovali mladim, zlasti najrevnejšim in da moramo zato »skupaj prisluhniti pozivu, ki nam ga Bog pošilja po revščini mladih. Potrebna je duhovna globina, da ne pademo v aktivizem in poslovno miselnost; priprava na ravni kulture, da bi razumeli pojave in nove oblike revščine mladih, v katere smo potopljeni; pripravljenost na sodelovanje in opuščanje vsakega pastoralnega individualizma; razpoložljivost pri ponovnem razmisleku o našem slogu življenja in ustanov, še zlasti ko ne izžarevajo več misijskega naboja karizme in se predvsem ukvarjajo z logiko vzdrževanja.«²⁵

²¹ 20. VZ, št. 580.

²² MB XVII, 272; Prim. MB XVII, 207.

²³ 19. VZ, GVS 244, str. 94.

²⁴ 20. VZ, št. 45.

²⁵ 28. VZ, Prioritete salezijanskega poslanstva med današnjo mladino, prvo jedro, št. 8.

Pozivam vse, da zares gledamo obraze naših mladostnikov in mladih, dokler ne spoznamo njihovih življenjskih zgodb, ki so pogosto prepredene s pravimi tragedijami. Če se to res zgodi, je zato, **ker imamo mlade resnično radi in nam to povzroča trpljenje in bolečino**. Papež Frančišek govori o „opciji Valdocco“ in daru mladosti, ki nam sporoča nekaj zelo dragocenega, ki nas ne sme pustiti ravnodušne. Piše: »Salezijanski oratorij in vse, kar izvira iz njega, kot pripovedujejo Spomini iz Oratorija, se je rodil kot odgovor na življenje mladih z obrazom in z zgodbo, ki je ganila mladega duhovnika, ki ni mogel ostati neudeležen in negiben ob tem, kar se je dogajalo. Šlo je za veliko več kot za dejanje dobre volje ali dobrote (...). Na to mislim kot na dejanje trajnega spreobračanja in odgovora Gospodu, ki „naveličan trkanja“ na naša vrata pričakuje, da ga bomo šli iskat in se srečali z njim. Ali da mu bomo dovolili, da bo vstopil, kadar trka od znotraj. Spreobrnjenje, ki je zajelo vse njegovo življenje in življenja tistih, ki so bili okoli njega. Ne le, da se don Bosko ni skušal ločiti od sveta, da bi iskal svetost, ampak se je dal pozvati in **izbral, kako in v kakem svetu bo živel**.«²⁶

PREDLOG

V naslednjem šestletju bo Družba v vseh njenih inšpektorijah naredila korenito, prednostno, osebno – s strani vsakega salezijanca – in institucionalno odločitev v korist najbolj potrebnih, revnih in odrinjenih dečkov, deklic in mladih s posebno pozornostjo na obrambi izkoriščanih in žrtev kakršnih koli zlorab in nasilja (»zloraba moči, vesti, finančna zloraba, spolna zloraba«²⁷).

Iz tega sledi:

- V vsaki salezijanski navzočnosti in v vsaki inšpektoriji je treba sprejeti potrebne odločitve, da v okoljih, kjer smo navzoči, najrevnejši otroci in mladi ne bi ne glede na trud *nikoli bili izključeni iz naših ustanov*. Treba je pripraviti, določiti in ustvariti razmere, da bo ta izbira mogoča (kot je vedno naredil naš oče don Bosko).

²⁶ Frančišek, Sporočilo za 28 VZ. bo izvedel z resnim in poglobljenim delom posodobil

²⁷ ChV 98.

- Vsaka inšpektorija in salezijanska hiša naj ima etični kodeks za skrb, preventivo in obrambo nam zaupanih mladoletnih oseb, z zavezo, da jih ščitimo pred vsakovrstnimi zlorabami, ne glede od kod prihajajo. Otroci in mladi **so za nas sveti v Božjem imenu.**
- Na globalni, inšpektorialni in lokalni ravni si prizadevamo za promocijo različnih mrež, akcij in dobrih praks, ki se tičejo naših ustanov in naše navzočnosti med otroki in mladimi, še zlasti revnimi, begunci in priseljenci. Salezijanske organizacije, kot so DBnetwork, DBGA in RASS morajo prispevati k zaščiti mladoletnih in se vedno bolj povezovati z Dikasterijem za mladinsko pastoralo na ravni družbe.

6. SKUPAJ Z LAIKI V POSLANSTVU IN FORMACJI

»V naših ustanovah oblikujemo vzgojno in pastoralno skupnost. Ta obsega mlade in odrasle ter starše in vzgojitelje v družinskem ozračju, tako da lahko sama postaja izkušnja Cerkve, ki razodeva Božji načrt. V tej skupnosti dajejo laiki, pridruženi našemu delu, s svojo izkušnostjo in svojim načinom življenja izviren prispevek. Sprejemamo in prebujamo njihovo sodelovanje ter jim omogočamo spoznavanje in poglobljanje salezijanskega duha in uresničevanje preventivnega sistema. Pospešujemo duhovno rast vsakogar in tistega, ki bi imel poklic, povabimo k tesnejšemu sodelovanju pri našem poslanstvu in salezijanski družini« (K 47).

Ta člen naših Konstitucij vsebuje najpomembnejše elemente našega deljenega poslanstva z laiki. S to vizijo se moramo soočiti in preveriti smer prehojene poti v družbi, vsaki inšpektoriji in pri vsakem sobratu, ki jasno izraža našo karizmatično istovetnost. Zavzemamo se za formacijo laikov, ki se udeležujejo poslanstva z nami, podpiramo njihovo osebno rast, njihovo pot vere in njihovo življenjsko poistovetenje s salezijanskim duhom. Poleg tega moramo poskrbeti za sredstva, ki omogočajo izvajanje njihovih nalog. »Ponovno odkritje laiškega poklica in poslanstva je ena velikih mej prenove, ki jo je predlagal 2. vatikanski zbor in se odraža v nadaljnjem učiteljstvu.«²⁸ Naš 24. VZ je bil vsekakor karizmatični odgovor na eklesiologijo občestva 2. vatikanskega zbora. Dobro vemo, da je don Bosko od začetka svojega poslanstva vključeval veliko laikov, prijateljev in sodelavcev, da so bili lahko skupaj z njim udeleženi v poslanstvu za mlade. Takoj »da pobudo za udeležnost in soodgovornost cerkvenih dostojanstvenikov ter laikov, mož in žena«.²⁹

Torej, kljub našemu nasprotovanju gre za pot brez vrnitve, kajti poleg tega da sledi don Boskovim dejanjem, je izvedbeni model delitve poslanstva z laiki, ki ga je predlagal 24. VZ, »edini uporaben v sedanjih razmerah«.³⁰

²⁸ 28. VZ, *Skupaj z laiki v poslanstvu in formaciji*, 3. jedro, št. 1.

²⁹ 24. VZ, št. 71.

³⁰ 24. VZ, št. 39.

Štiriindvajset let po tem VZ moramo priznati, da je bilo zelo različno sprejemanje in uresničevanje tega, kar je bilo sklenjeno. V nekaterih pokrajinah je navzočnost laikov v poslanstvu postala bolj očitna. V drugih pokrajinah družbe pa je bila pot bolj počasna. V drugih primerih je skupna izkušnja šele v povojih – kot ravnokar začeta pot – včasih pa naletimo na pojave pravega nasprotovanja.

Vsekakor je bil v zadnjih letih dosežen napredek ne glede na najrazličnejše kulturne stvarnosti. Za odnose med salezijanci in laiki je značilna prisrčnost, medsebojno dostojanstvo, spoštovanje, sodelovanje, in kadar obstaja jasna istovetnost, se vzpostavi tudi zelo bogata vzgojno-pastoralna skupnost – četudi se še kdaj ne doume poklic in poslanstvo laikov. Prizadevamo si, da bi lažje priznali to, kar oni delajo, s pogledom na njihovo laiško istovetnost.

Po drugi strani je res, da med laiki v naših ustanovah v 134 državah, obstaja velika razlika. Veliko jih dela pogodbeno, mnogi drugi, še zlasti mladi, pa kot prostovoljci. Obstajajo laiki z močno krščansko in salezijansko istovetnostjo ter drugi, ki so daleč od te resničnosti. Med njimi so eni katoličani, drugi kristjani drugih veroizpovedi, nato pripadniki drugih religij in tisti, ki ne prakticirajo nobene vere.

Obenem se načini odnosov, ki se vzpostavljajo med skupnostjo in ustanovami, razlikujejo glede na obstoječo resničnost in kontekst. Vrhovni svet se je v opravljenem razmisleku zavedal te velike pestrosti, ki se kaže v našem gradivu v 3. jedru VZ, ki pa ga zborovalci niso obravnavali zaradi Covid-19.³¹

Kot sem že omenjal, je naš ustanovitelj že od samega začetka skrbel, da bi v svoj delovni načrt vključil čim več sodelavcev: od matere Marjete do delodajalcev, od dobrih ljudi do teologov, od plemičev do takratnih politikov. Zgodovinsko gledano smo odraščali v občestvu z laiki in oni z nami. Še več, poudariti moramo pomen mladih, ki so ga imeli na razvoj naše karizme in salezijanskega poslanstva. Don Bosko je med mladimi našel svoje prve sodelavce, ki so postali soustanovitelji naše družbe.

Tolikokrat sem tudi sam – in prav gotovo drugi vrhovni predstojniki – zelo jasno povedal, da dejavna navzočnost laikov pri salezijanski karizmi in poslanstvu ni le milostna ponudba z naše strani, neko naše ponujeno zagotovilo, niti način

³¹ *Prav tam*, št. 12-17.

preživetja – kot so mnogi sobratje tolikokrat mislili. Je pravica, vezana na njihovo specifično poklicanost. Seveda je tu treba ločiti med preprostimi delavci v salezijanski hiši in biti obenem del dejavnosti, poslanstva in poklicanosti. Gre za korenito drugačen odnos. V mnogih primerih to zahteva od nas korenito spremembo perspektive. Kot posvečene osebe utelešamo salezijansko karizmo, toda nismo njeni edini čuvarji.

Od tu izhaja absolutna prioriteta: »Delitev salezijanskega duha in rast v soodgovornosti zahteva obenem delitev nekaterih potekov, formativnih izkušenj, usmerjenih v poslanstvo in seveda brez zanemarjanja specifične formativne poti salezijancev klerikov in laikov. Deljena formacija, umeščena v poslanstvo, je absolutna prioriteta, ko jo je treba nasloviti na animacijsko jedro.«³²

Laiki so sopotniki, ne pa nadomestki ali zamenjava za redovnike. Tako oni kot mi imamo specifično istovetnost za poslanstvo. Zato je potrebno, da laiki od blizu doživijo don Boska in to, kar se živi v salezijanskih hišah, kjer so navzoči. Takšno poznavanje in oblikovanje se ne pridobi z akademskimi tečaji, ampak na poseben način z refleksijo, preverjanem in načrtovanjem tega, kar se živi skupaj v ustanovi. Nujno je sprejeti nadaljnje korake v skupni in deljeni formaciji, zlasti v tistih vidikih, ki se navezujejo na poznavanje in življenje naše skupne karizme. V resnici vemo, da »je pravilno delovanje vzgojno-pastoralne skupnosti prvi in najboljši način za formacijo sebe ter za formacijo v sodelovanju in soodgovornosti«.³³

Ne nazadnje moram posebej podčrtati in odločno poudariti, da se deljeno poslanstvo z laiki najbolj polno in pristno razvija, ko so oni člani ene od 32 vej salezijanske družine, od katerih jih je, kot je znano, 12 laiških. Pri članih salezijanske družine je stopnja karizmatične pripadnosti zelo velika in skupaj živimo pravo salezijansko poklicanost. To je še en razlog več, da *poudarjamo pomen navzočnosti salezijanske družine v naših ustanovah, tudi kot zaposleni, kadar njihova strokovnost izpolnjuje enake pogoje kot drugi.*

Ob koncu ne smemo pozabiti, da prihodnost tega karizmatičnega dela – skupnega poslanstva in formacije z laiki – poteka skozi formacijo prihodnjih salezi-

³² *Animacija in vodenje skupnosti*, 106 e 122.

³³ 24. VZ, št. 43.

jancev. Nočem skrivati pred vami, dragi sobratje, da me skrbi težnja nekaterih naših mladih sobratov, ki hrepenijo, skoraj bi si upal trditi, da takoj ko končajo formativno pot, nastopijo pred laiki z avtoriteto, pozicijo in nadrejenostjo. To je popolnoma nasprotna težnja, kakršno želimo uveljavljati v družbi. Iz tega razloga »se mora skupna formacija v in za poslanstvo dotakniti tudi začetne formacije salezijancev, ne le kot predmet poučevanja, temveč s tedenskimi pastoralnimi izkušnjami in dejavnostmi. Izkušnja dela z in pod vodstvom laikov med njihovim mandatom kot tudi navzočnost v svetu vzgojno-pastoralne skupnosti, so dragoceni trenutki oblikovanja, še zlasti, če jih spremlja skupina animatorjev tako salezijancev kot laikov«. ³⁴

PREDLOG

- Celotna družba in inšpektorije naj naredijo „korake naprej“ pri pričevanju za delitev poslanstva in pri skupni formaciji, zagotovijo naj obstoj in delovanje VPS-jev v vseh ustanovah naše družbe. Lahko se bolj napreduje ali zaostaja pri uresničevanju takega poslanstva in formacije, vendar si ne smemo privoščiti, da se ne bi pomikali v nakazano smer. Še vedno ostaja prioriteta in nujnost, kar sem prosil na 27. VZ: »Naše podeljeno poslanstvo med SDB in laiki ni več izbirno – čeprav bi kdo še tako mislil.« ³⁵
- Napredujmo z vključevanjem laikov v ekipe formacijskih skupnosti na ravni začetne formacije.
- V naslednjih šestih letih naj vsaka inšpektorija in salezijanska skupnost napreduje pri postopkih razločevanja med salezijanci in tistimi, ki z nami oblikujejo poslanstvo in so del animacijskega jedra:
 - z realizmom pregledati stanje skupnega poslanstva in formacije (videti)
 - uskladiti se s potjo, ki jo predlaga Cerkev in družba (presoditi)
 - postaviti in vzbuditi postopke rasti in sprememb v povezanosti z drugimi inšpektorijami, pokrajinami in družbo (izbrati)

³⁴ 28. VZ, *Tretje jedro, Salezijanci in laiki skupaj v formaciji*, št. 43.

³⁵ 27. VZ, *Pričevalci evangelijske korenitosti*. Zborovski dokumenti. Zaključni govor vrhovnega predstojnika na 27. VZ, točka 3.7, Rim 2014.

Iz tega sledi:

- Laiki z močno istovetnostjo naj bodo postopoma vključeni v naše inšpektorialne ekipe, pri čemer naj po možnosti prevzamejo odgovorne naloge koordinacije in vodenja.
- Inšpektorialna formacija naj poteka v skladu z izvedbenim modelom animacije in vodenja, kot je določil že 24. VZ.
- V inšpektorijah in salezijanskih skupnostih znotraj VPS poživljajmo jasno in močno pričevanje o salezijanski družini.
- Pokrajinski študijski centri za formacijo naj s podporo dikasterija za mladinsko pastoralo in za formacijo pripravijo primerne priročnike za različne okoliščine v pokrajinah in pospešujejo ta proces na inšpektorialni in krajevni ravni. Tako bodo postali prejemniki in razširjevalci dobrih praks, ki bodo služile kot zgled drugim salezijanskim ustanovam.
- Na ravni krajevnih VPS se v postopkih formacije ovrednoti 3. poglavje v priročniku Animacija in vodenje skupnosti – Služba salezijanskega ravnatelja, ki govori o VPS.
- Ta proces bo eden od področij, ki mu je treba nameniti prednostno mesto pri vizitacijah, na naslednjem inšpektorialnem zboru, izrednih vizitacijah in pri skupnem srečanju svetov (*visita d'insieme*).

7. ČAS ZA VEČJO VELIKODUŠNOST ZNOTRAJ DRUŽBE. SVETOVNA IN MISIJONSKA RAZSEŽNOST DRUŽBE.

»Sleherni od nas je poklican od Boga, da je član salezijanske družbe. Za to dobiva od Boga osebne darove, in če nanje zvesto odgovarja, najde pot svoje polne uresničitve v Kristusu.

Družba ga v njegovi poklicanosti priznava in mu pomaga, da jo razvija. Sam pa kot odgovoren član daje samega sebe in svoje darove v službo skupnega življenja in dela.

Vsak poklic razodeva, da Gospod ljubi Družbo in hoče, da bi živela v blagor njegove Cerkve, ter jo nenehno bogati z novimi apostolskimi močmi.« (K 22)

Na zadnjem zasedanju 28. VZ sem izrazil svoje mnenje, da je prišel **»čas za notranjo velikodušnost družbe«**. Ne dvomim, da je naša 162 let dolga zgodovina zaznamovana s široko velikodušnostjo, ki jo je začel že don Bosko. Kljub vsemu pa se mi zdi, da je ta velikodušnost dandanašnji še kako potrebna. Poskušal bom to razložiti.

Podobno kot v preteklosti nam današnja resničnost govori o nujnosti evangelizacije, o pastoralnih potrebah in promociji človeka, ki jih spoznamo v stiku z najrazličnejšimi okoliščinami. Deležni smo pogostih pozivov, klicev in povabil, ker prevzemamo take in drugačne službe v različnih delih sveta. Na vsaki celini vidimo pred seboj fante, dekleta, mlade in družine v stiski.

- Bog nas še naprej kliče po vsem svetu, da bi bili priče – znamenje njegove odrešujoče ljubezni do najbolj revnih.
- Potrebna je naša pomoč v najrazličnejših kulturnih in verskih okoljih pri evangelizaciji in vzgoji mladih in odraslih iz raznih ljudskih slojev.
- Prav tako se velika potreba kaže na področju vzgoje in dejavnosti z naše strani, da bi pričevali in delali za pravičnost v svetu.
- Revščina in revščine za nas ostajajo krik, največkrat zelo tih, brez glasu: mladi s svojo materialno in čustveno revščino, prave sirote, četudi imajo

starše ali družine; kulturna revščina (brez dostopa do šole, izobrazbe); duhovna revščina (brez transcendentnih vrednot in poznanja Boga). Upanje, da bi našli delo (včasih tudi študij) sproža velike migracije v velika mesta (in tudi države), s tem pa tudi naravne posledice neprilagojenosti in družbene odrinjenosti. K temu se doda še žalostna resničnost beguncev in taborišč, kjer živijo. Tudi naši sobratje v nekaterih od njih živijo skupaj z begunci (Kakuma-Kenya, Juba-Južni Sudan, Palabek-Uganda).

Seznam takih življenjskih okoliščin bi lahko še dopolnil.

Dragi sobratje, mi vsi pripadamo Bogu in naši družbi, katere radostni člani smo. Vsi smo don Boskovi salezijanci v svetu. Naša čustva so vedno vezana na sobrate naše izvorne inšpektorije, v kateri smo bili „poklicno“ rojeni. Naša najresničnejša in najgloblja je pripadnost družbi, ki se začne z našo izpovedjo zaobljub.

Širitev obzorja v naslednjih šestih letih mora iz tega razloga postati še bolj učinkovita in stvarna zaradi razpoložljivosti sobratov in velikodušnega odziva inšpektorij, ki imajo več možnosti, da ponudijo pomoč drugim sobratom. Včasih s sporazumi med inšpektorji, drugič z zavzemanjem vrhovnega predstojnika in njegovega sveta, ko gre za nove ustanove, nove misijonske izzive, nove navzočnosti v drugih državah ali na novih misijonskih obzorjih.

Ekonomsko najrevnejše inšpektorije so na srečo najbogatejše v poklicih. Formacija teh sobratov je mogoča le z velikodušnostjo vse družbe. Še enkrat se pokaže, da velikodušnost omogoča uresničitev mnogih sanj.

Živimo v času, v katerem se moramo soočiti z resničnostjo prenovljene miselnosti, ki nam omogoča, da «presežemo meje». V svetu, kjer meje postajajo vedno bolj «obramba pred drugimi», je preroškost življenja don Boskovich salezijancev tudi v tem: da pokažemo, da za nas ni mej. Edina resničnost, ki jo priznamo, je Bog, evangelij in poslanstvo, ki nam je bilo zaupano. Ravno zato imajo današnje naše mednarodne in medkulturne skupnosti velik preroški pomen, ne da bi skrivali dejstvo, da gradnja bratskega življenja v različnosti zahteva pogled vere in osebno predanost.

Resničnost poslanstva naše družbe nas še naprej vabi in nam postavlja lepe izzive, **misijoni pa nas potiskajo naprej in v nas prebujajo lepe sanje, ki postajajo resničnost.**

Ko smo v 80. letih prejšnjega stoletja iz leta v leto na pretiran način nepretrgano izgubljali sobrate, je vrhovni predstojnik Egidij Viganò preroško sprožil Načrt Afrika, ki je danes čudovito dejstvo. Ko je v letu 2000 ob vstopu v novo tisočletje bila zaznavna trda pastoralna resničnost in potreba po novi evangelizaciji, je Pascual Chávez pospešil Načrt Evropa. *To niso samo časi v skrbi za preživetje, ampak priložnost, da smo bolj pričevalni.*

Papež Frančišek nas je v svojem sporočilu na 28. VZ povabil tudi, da smo pozorni na strah, ki se konča »v paralizirajoči negibnosti, ki vaše poslanstvo oropa *paesie*, ki je lastna Gospodovim učencem. Takšna inercija se lahko pokaže tudi v pesimističnem pogledu in odnosu ob vsem, kar nas obdaja, in to ne le glede sprememb, ki se dogajajo v družbi, ampak tudi v odnosu do lastne Družbe, do bratov in do življenja Cerkve. Ta drža, ki se konča z „bojkotiranjem“ in onemogočenjem vsakega alternativnega odgovora ali procesa, ali pa pokaže nasprotno stališče ...«. ³⁶

PREDLOG

Celotni družbi predlagam, da to uro velikodušnosti udejanji, tako da na zelo naraven način sprejme razpoložljivost sobratov iz vseh inšpektorij (selitev, izmenjava, začasna pomoč) za službe na mednarodni ravni, nove navzočnosti in nova obzorja, ki jih želimo doseči.

Iz tega sledi:

- Inšpektorije naj bodo odprte in razpoložljive za pozive vrhovnega predstojnika za potrebe in izzive, ki bi jih prevzele.
- 150. obletnica prve don Boskove misijonske odprave v Argentino (ki bo leta 2025) in 100. obletnica prve misijonske navzočnosti na severovzhodu Indije (leta 2022) bo priložnost za nadaljevanje **misijonskega projekta naše družbe**.
- Misijonski poziv smo uresničili tako, da smo povabili sleherno inšpektorijo, da je v preteklem šestletju znotraj sebe odprla kak misijonski projekt (begunci, priseljenci, mejni prebežniki, izkoriščani otroci ...), pri čemer je dala prednost resničnim potrebam današnje mladine.

³⁶ Frančišek, *Sporočilo na 28. VZ* (v MeB 208, str. 8).

- Vrhovni predstojnik s svojim svetom bo nakazal potrebne korake za ustanovitev posebnega področja znotraj dikasterija za mladinsko pastoralo na ravni družbe, ki se bo prednostno ukvarjal z begunsko in migrantsko problematiko (zlasti mladoletnikov in mladih brez spremstva).

8. SPREMLJANJE MLADIH K TRAJNOSTNI PRIHODNOSTI

Zavedamo se, da biti pozoren na trajnostno prihodnost pomeni kulturno spreobrnjenje, ne moda, in za vsako spreobrnjenje je potrebno, da je preklicano z močjo novega imena.

Vrhovni zborovalci so soglašali s predlogom, da naj neka manjša komisija zastopa čutenje, ki je v nas, do tega nujnega vprašanja. *Skrb za stvarstvo ni moda*. V igri je življenje človeštva, čeprav mnogi javni uslužbenci, ujetniki gospodarskih interesov, gledajo stran ali celo zanikajo tisto, kar je nesporno. To čutenje se je oblikovalo s sprejetjem zborovskega sklepa. Papež Frančišek je poudaril, da se moramo izogniti »podnebnim izrednim razmeram«, zaradi katerih se tvega, »da bi povzročile groba dejanja nepravičnosti do revnih ljudi in prihodnjih generacij.«³⁷

Naša zavezanost celoviti humani ekologiji izhaja iz prepričanja vere, »da je vse med seboj povezano in da je iskrena skrb za naše življenje in naše razmerje do narave neločljivo povezana z bratstvom, pravičnostjo in zvestobo v odnosih do drugih«.³⁸ Skrbi za okolje ne smemo ločiti od družbenega življenja človeških bitij. Ekologija mora biti celostna, humana. Posledično smo vabljeni k ekološki spreobrnitvi, ki se ne tiče samo ekonomije in politike, ampak tudi družbenega življenja, odnosov, čutenja in duhovnosti.

V zadnjih letih smo bili priča nesoglasij politikov raznih držav glede tega nujnega vprašanja. Zadnje srečanje voditeljev držav v Santiagu de Chile (ki je potekalo v Madridu, Španija) je kot edini rezultat imelo dogovor o ponovnem srečanju naslednje leto. Nobenega pomembnega izvedbenega sporazuma.

Hkrati pa so milijoni in milijoni ljudi, večinoma mladi, dvignili krik zemlje. Papež Frančišek, občutljiv do tega vprašanja, kot je to dokazal, opozarja, da mladi sami prosijo za korenito spremembo in da se »sprašujejo, kako si je mogoče predstavljati delo za boljšo prihodnost, ne da bi mislili na okoljsko krizo in trpljenje izključenih«.³⁹

³⁷ Frančišek, *Nagovor udeležencem srečanja, ki ga je pripravil Dikasterij za celosten človeški razvoj s temo: Energetska tranzicija in skrb za naš skupni dom*, Rim, 14. junij 2019.

³⁸ Prim. Frančišek, *Okrožnica o skrbi za skupni dom, Hvaljen, moj Gospod, Laudato si'*, Rim 24. maj 2015, str. 137-162. Od sedaj naprej LS.

³⁹ LS 13.

Predlog zborovskega sklepa je bil: »Skupaj s papežem Frančiškom se zavedamo dokazov znanosti, da so v teku klimatske spremembe, ki so posledica človeškega ravnanja. Da so v porastu onesnaževanje zraka, onesnaževanje vode, nepravilno ravnanje z odpadki, izguba biotske raznovrstnosti in druga okoljska vprašanja, ki negativno vplivajo na človeško življenje. Ne trajnostno naravnana proizvodnja in poraba potiskata naš svet in njegov ekosistem čez njegove meje, kar spodkopava njihovo sposobnost zagotavljanja vitalnih virov in dejavnosti za življenje, razvoj in njihovo obnavljanje.«⁴⁰

V času, ko pišem te vrstice, je korona virus (SARS-CoV-2) v večji ali manjši meri prizadel planet Zemljo in vse države sveta, za katerim je do danes umrlo 624.000 in je bilo okuženih čez 15.300.000 ljudi. Dobro vemo, da je življenje vsake posamezne osebe sveto in koliko je bolečin zaradi toliko smrti. Nič manj pa ni res, da planet Zemlja že desetletja krvavi in da onesnaženje vsako leto povzroči več človeških žrtev, kot jih je povzročila bolezen Covid-19. Žal tega dejstva ne jemljemo tako resno.

Nič manj ni res, da revni, vedno bolj revni!, utrpijo katastrofalne posledice krčenja gozdov in podnebnih sprememb, uničenje njihovih skromnih pridelkov, ki so njihov edini vir za preživetje. Tudi o tem se ne poroča.

Lahko bi sestavil dolg seznam takih okoliščin. Ni treba. Dovolj je, da poudarim, da kot vzgojitelji in pastirji ne moremo ostati ravnodušni do tega vprašanja. Moramo kaj storiti.

PREDLOG

Poslušajoč krik na svetovni ravni, ki se dviga po današnjih mladih, se SALEZIJANCI ZAVEZUJEMO, DA BOMO RESNIČNE PRIČE osebnega in skupnostnega spreobrnjenja v skrbi za stvarstvo in ekološko duhovnost.⁴¹

Iz tega sledi:

- Vsaka inšpektorija se bo po delegatu za mladinsko pastoralo odzvala na prošnjo, da bi naše šole, vzgojni centri, univerzitetna središča, oratoriji, župnije

⁴⁰ 28. VZ, Predlog sklepa o ekologiji.

⁴¹ LS, 217.

postali **vzgojni modeli skrbi za okolje in naravo**. V vzgojo in izobraževanje moramo kot del salezijanske ponudbe vključevati dejavnosti v korist stvarstva, kot so: skrb za naravo, podnebje in trajnostni razvoj.

- Kolikor je mogoče, razširjamo mreže salezijanskih ustanov, ki se vključijo v **Don Bosco Green Alliance** (Don Boskovo zeleno zavezništvo), s čimer spodbujamo sodelovanje mladih v globalnih kampanjah za spodbujanje trajnostnih okoljskih in ekoloških zahtev v skrbi za stvarstvo in človeško življenje.
- Sprejmimo poziv, naslovljen na 28. VZ, salezijanske konference o obnovljivi energiji, ki je bila novembra 2019, da bi Družba **uvedla 100% obnovljive energije za vse inšpektorije po svetu pred letom 2032**. Četudi je resničnost naše družbe po državah zelo različna, sprejemamo ta izziv v sodelovanju z inšpektorialnimi projektnimi razvojnimi pisarnami (PRP), s salezijanskimi nevladnimi organizacijami in Don Bosco Network (DBN).

SKLEP

Moji dragi sobratje! Te programske usmeritve končujem z vabilom, da bi jih ne sprejeli samo kot preprosto pismo, ampak kot sporočilo in program, ki želi biti izraz bitja srca naše družbe v današnjem času po vsem svetu.

Za sklep predlagam dve drži, s katerima se lotimo lepih priložnosti v prihodnjih šestih letih:

- Prva je povezana s krepostjo **upanja**. Samo z upanjem lahko zremo v prihodnost, v zaupanju, da bo Gospod dopolnil to, kar mi v ponižnosti predlagamo.
- Druga je povezana z našo odprtostjo pred Bogom. Sobrate naše družbe prosim, da bi se v tem šestletju še bolj **dali voditi Svetemu Duhu**; naj bo on tisti, ki resnično premika naša srca in naše človeške sposobnosti pri animiranju in vodenju družbe, inšpektorij in skupnosti, da bi vsakemu izmed nas iz vsake salezijanske hiše uspelo narediti drugi Valdocco, ki bo dajal odgovor današnjim otrokom in mladim, kot je to storil don Bosko v svojem času.

Glede **upanja** bi poudaril to, da je upanje močno povezano z našo krščansko vero; ponuja drugačen pogled na prihodnost. Krščansko upanje je način življenja, način hoje, pogled.

Upanje je sad srečanja z Gospodom Jezusom in je sad navzočnosti Svetega Duha v nas. Upanje ni rezultat izračunov in napovedi. »Salezijanec 21. stoletja ni ne pesimist in ne optimist, ampak je mož, poln **upanja**, ker ve, da je njegovo središče v Gospodu, ki more vse stvari narediti nove (prim. 21,5). Samo to nas bo rešilo življenja v vdanosti v usodo in defenzivnem preživetju. Samo to bo naše življenje napravilo rodovitno.«⁴²

Glede nujnosti, da se še bolj damo voditi Svetemu Duhu, ki je **resnični notranji učitelj**, kot svoje pridajam besede patriarha iz Konstantinopola Antenagora I., ki

⁴² Frančišek, *Sporočilo ob 28. VZ*, citat iz njegove homilije na svečnico ob 21. redovniškem svetovnem dnevu, 2. februar 2017.

se je srečal s Pavlom VI. (danes svetim) v Jeruzalemu januarja 1964. Sad tistega srečanja v Svetem Duhu je bila razveljavitev medsebojnih izobčenj, ki so vse do tistega trenutka obstajala in so globoko ranila Kristusovo srce v njegovi Cerkvi.

To je misel:

»Brez Svetega Duha
je Bog daleč,
Kristus stvar preteklosti,
evangelij mrtva črka,
Cerkev preprosta organizacija,
avtoriteta moč,
poslanstvo propaganda,
obred le enkratni spomin,
krščansko dejanje suženjska morala.

Toda v Svetem Duhu
je kozmos usposobljen za porajanje Kraljestva,
Kristus se ponavzočuje,
evangelij postane moč in življenje,
Cerkev upodablja trojiško občestvo,
avtoriteta se spremeni v služenje,
liturgija je spominjanje in prehitevanje,
človeško ravnanje postane Božje.«⁴³

Sprejmimo to sporočilo v molitvi.

Moji dragi sobratje salezijanci, to, kar čutim, sem vam želel sporočiti in vse vas nagovoriti. Vabim vas, da te izzive, ta načrt potovanja za nadaljnje šestletje sprejmete z vsem srcem in globoko željo, da bi ga uresničili v skupnostih in inšpektorijah. Prepričan sem, da bodo z Božjo pomočjo in materinsko navzočnostjo naše Matere Marije to leta zvestobe družbi in pogumnega ter preroškega odgovora na *znamenja časov*. Naj naša Mati Pomočnica še naprej skrbi za našo družbo in „*stori vse*“ kot pri don Bosku.

⁴³ Misel patriarha Antenagora I., čeprav jo nekateri pripisujejo patriarhu Ignaciju IV., iz leta 1968.

Bodi njena priprošnja in priprošnja vseh svetih salezijanske družine nam v blagoslov pri edini pomembni Božji zadevi našega poslanstva: »Biti v Cerкви *znamenje in nosilci Božje ljubezni mladim, zlasti najbolj revnim*« (K 2).

Vse vas spremljam s spominom in molitvijo!

Ángel Fernández Artime SDB
VRHOVNI PREDSTOJNIK

Rim, 16. avgust 2020

205. obletnica don Boskovega rojstva

PAPEŽEVO SPOROČILO UDELEŽENCEM VRHOVNEGA ZBORA

Dragi bratje!

Z naklonjenostjo vas pozdravljam in se zahvaljujem Bogu, da lahko, pa čeprav na daljavo, delim z vami del poti, ki jo hodite.

Pomenljivo je, da vas je Božja previdnost po nekaj desetletjih vodila, da generalni kapitelj obhajate v Valdoccu – kraju spomina – kjer so se ustanovitvene sanje uresničile in naredile prve korake. Prepričan sem, da bosta hrup in kričanje iz oratorijev najboljša in najbolj učinkovita glasba, da bo Duh poživil karizmatični dar vašega ustanovitelja. Ne zapirajte oken pred tem hrupom od spodaj ... Pustite, naj vas spremlja ter vas ohranja nemirne in neustrašene v razločevanju; dovolite, da ti glasovi in pesmi obudijo v vas obraze tolikih drugih mladih, ki so iz različnih razlogov kot ovce brez pastirja (prim. Mr 6,34). To kričanje in ta nemir vas bosta ohranjala pozorne in budne pred kakršno koli vrsto samovšečne anestezije in vam pomagala, da boste vztrajali in ustvarjalni zvestobi svoji salezijanski identiteti.

Poživite dar, ki ste ga prejeli

Razmišljati o liku salezijanca za današnje mlade vključuje tudi sprejetje dejstva, da smo potopljeni v obdobje sprememb z vsem, kar to rojeva iz negotovosti. Nihče ne more z gotovostjo in natančno reči (če je bilo to sploh kdaj mogoče), kaj se bo v bližnji prihodnosti zgodilo na družbeni, ekonomski, vzgojni in kulturni ravni. Nestalnost in »fluidnost« dogodkov, zlasti pa hitrost, s katero si sledijo in se prenašajo stvari, povzroči, da kakršno koli predvidevanje postane obsojeno na to, da bo moralo biti zelo kmalu preoblikovano (prim. *Apostolska konstitucija Veselje evangelija*, 3-4). Takšno perspektivo še bolj poudari dejstvo, da je vaše delo na poseben način usmerjeno na svet mladih, ki je sam v sebi svet v gibanju in v stal-

nem spreminjanju. To od nas zahteva dvojno poslušnost: poslušnost mladim in njihovim zahtevam in poslušnost Duhu in vsemu tistemu, kar hoče On spremeniti.

Odgovorno sprejetje tega stanja – tako na osebni kot na skupnostni ravni – vključuje izstop iz retorike, zaradi katere nenehne govorimo, da »se vse spreminja« in ki se zaradi tega, ker to ponavljamo in ponavljamo, konča v paralizirajoči negibnosti, ki vaše poslanstvo oropa *parresie*, ki je lastna Gospodovim učenjem. Takšna inercija se lahko pokaže tudi v pesimističnem pogledu in odnosu spričo vsega, kar nas obdaja in to ne le glede sprememb, ki se dogajajo v družbi, ampak tudi v odnosu do lastne kongregacije, do bratov in do življenja Cerkve. Ta drža, ki se konča z »bojkotiranjem« in onemogočenjem vsakega alternativnega odgovora ali procesa, ali pa pokaže nasprotno stališče: slepi optimizem, ki je sposoben razkrojiti evangeljsko moč in novost, ko prepreči, da bi konkretno sprejeli kompleksnost, ki jo situacije zahtevajo, in preroškost, za katero Gospod zahteva, da jo nadaljujemo. Ne pesimizem in ne optimizem nista dar Duha, saj oba izhajata iz vase zaprtega pogleda, ki se je sposoben meriti zgolj z lastnimi močmi, sposobnostmi ali zmožnostmi, in preprečuje, da bi gledali na to, kar Gospod udejanja in hoče uresničiti med nami (prim. *Apostolsko spodbudo Kristus živi*, 35). Ne prilagajamo se na kulturo, ki je v modi, ne zatekajmo se v junaško, a že od resničnosti ločeno preteklost. V času sprememb se je dobro ravnati po besedah sv. Pavla Timoteju: »Zato te opominjam, da znova razplameniš Božji milostni dar, ki je v tebi po polaganju mojih rok. Bog nam ni dal duha boječnosti, temveč duha moči, ljubezni in razumnost« (2 Tim 1,6-7).

Te besede nas vabijo, naj *gobjimo kontemplativen odnos*, ki je sposoben ugotoviti in preveriti občutljive točke. To nam bo pomagalo, da se boste lahko podali na pot z duhom in prispevkom, ki je lasten Don Boskovim sinovom, in boste tako kot on razvili »pogumno kulturno revolucijo« (*Okrožnica Laudato si'*, 114). Ta kontemplativen odnos vam bo omogočil, da boste premagovali in presegali lastna pričakovanja in načrte. Smo možje in žene vere, kar predpostavlja, da smo navdušeni za Jezusa Kristusa; vemo, da sta tako naša sedanost kot naša prihodnost prežeti z močjo tega apostolsko-karizmatičnega klica, naj še naprej prepajamo življenja tolikih mladih, ki so zapuščeni in v nevarnosti, ubogi in potrebni, izključeni in zavrženi, oropani pravic, doma ... Ti mladi čakajo na pogled upanja,

ki bo sposoben nasprotovati vsaki vdanosti v usodo in vsakemu determinizmu. Čakajo, da se bodo srečali z Jezusovim pogledom, ki jim pravi, »da je v vseh temnih in bolečih stanjih [...] izhod« (*Apostolska posinodalna spodbuda Kristus živi*, 104). Tam prebiva naše veselje.

Salezijanec 21. stoletja ni ne pesimist in ne optimist, ampak je mož, poln upanja, ker ve, da je njegovo središče v Gospodu, ki je sposoben vse stvari narediti nove (prim. Raz 21,5). Samo to nas bo rešilo življenja v vdanosti v usodo in defenzivnem preživetju. Samo to bo naše življenje napravilo rodovitno (prim. Homilija, 2. februarja 2017), ker bo omogočilo, da bomo dar, ki smo ga prejeli, še naprej doživljali in izražali kot dobro novico z in za današnje mlade. Ta drža upanja je sposobna vzpostaviti in odpreti vzgojne procese, ki so alternativa prevladujoči kulturi, ki v mnogih okoliščinah – bodisi zaradi pomanjkanja in skrajne revščine bodisi zaradi preobilja, v nekaterih primerih tudi skrajnega – na koncu zaduši in ubije sanje naših mladih, ko jih obsodi na oglušujoč, potuhnjen in pogosto tudi narkotiziran konformizem. Ne triumfalisti in ne paničarji, veseli in upajoči možje in žene, ki niso avtomatizirani, pač pa so rokodelci; ki so sposobni »pokazati drugačne sanje od tistih, ki nam jih ponuja ta svet, pričevati za lepoto velikodušnosti, služenja, čistosti, moči, odpuščanja, zvestobe lastni poklicanosti, molitve, boja za pravico in skupno dobro, ljubezni do ubogih, družbenega prijateljstva« (*Posinodalna apostolska spodbuda Kristus živi*, 36).

»Opcija Valdocco« vašega 28. generalnega kapitlja je lepa priložnost, da se soočite z viri in prosite Gospoda: »*Da mihi animas, coetera tolle.*«⁴⁴ Tolle predvsem vse, kar je bilo med potjo vključeno in ovekovečeno, in kar vam, čeprav je v nekem drugem času moglo biti primeren odgovor, danes preprečuje, da bi pokazali in oblikovali salezijansko navzočnost na evangeljsko pomenljiv način v različnih razmerah poslanstva. Od vas to zahteva preseganje strahov in bojazni, ki se lahko pojavijo iz prepričanja, da se je karizma zmanjšala ali se je poistovetila

⁴⁴ Geslo, ki je bilo z ognjem vžgano v prve misijonarje. Opozarjam na pismo don Giacoma Costamagna Don Bosku, v katerem potem, ko mu je povedal o težavah na potovanju in o različnih polomih, s katerimi so se morali soočiti, zaključil rekoč: "Enodušno smo prosili samo za eno: da bi kmalu šli v Patagonijo, da bi rešili neštete duše." Zavest, da so bili poslani iskat duše na obrobje in ostati, ko so premagali vsak dozdeven polom, je znamenje identitete, na temelju katere so se soočali in merili karizmo: "Da mihi animas, coetera tolle".

z določenimi deli ali strukturami. Zvesto življenje karizme je nekaj bogatejšega in spodbudnejšega od preprostega opuščanja, umika ali prilagajanja hiš ali dejavnosti; vključuje *spremembo miselnosti v odnosu do poslanstva, ki ga je treba uresničiti*.⁴⁵

»Opcija Valdocco« in dar mladih

Salezijanski oratorij in vse, kar izvira iz njega, kot pripoveduje *življenjepis Oratorija*, se je rodil kot odgovor na življenje mladih z obrazom in z zgodbo, ki je zganil mladega duhovnika, ki ni mogel ostati neudeležen in negiben spričo tega, kar se je dogajalo. Šlo je za veliko več kot za dejanje dobre volje ali dobrote, celo veliko več kot rezultat nekega študijskega projekta o »številčno-karizmatični izvedljivosti«. Na to mislim kot na dejanje trajnega spreobrnjenja in odgovora Gospodu, ki »naveličan trkanja« na naša vrata pričakuje, da ga bomo šli iskat in se srečat z njim... Ali da mu bomo dovolili, da bo vstopil, kadar trka od znotraj. Spreobrnjenje, ki je vključevalo vse njegovo življenje in življenja tistih, ki so bili okoli njega. Ne le, da se Don Bosko ni skušal ločiti od sveta, da bi iskal svetost, ampak se je pustil pozvati in izbral, *kako in v kakem svetu bo živel*.

Ko je izbral in sprejel svet otrok in zapuščene mladine, brez dela in brez vzgoje, jim je omogočil, da so na otipljiv način doživeli Božje očetovstvo. Preskrbel jim je sredstva, da so svoja življenja in svoje zgodbe pripovedovali v luči brezpogojne ljubezni. Oni pa so s svoje strani pomagali Cerkvi, da se je ponovno srečala s svojim poslanstvom: »Kamen, ki so ga zidarji zavrgli, je postal vogelni kamen« (Ps 118,22). Daleč od tega, da bi bili pasivni zastopniki ali gledalci misijonskega dela, so postali, izhajajoč iz njihovega lastnega stanja – v mnogih primerih »neizobraženi redovniki« in »družbeno nepismeni« – prvi dejavniki celotnega procesa ustanovitve.⁴⁶ Salezijanstvo se je rodilo prav iz tega srečanja, ki je bilo sposobno

⁴⁵ Spomnimo se Gospodovega opomina: "Božjo zapoved opuščate in se držite človeškega izročila" (Mr 7,8).

⁴⁶ S pomočjo modrega Cafassa je Don Bosko odkril, kdo je v očeh mladih zapornikov; in ti mladi zaporniki so v pogledu Don Boska odkrili nov obraz. Tako so skupaj odkrili Božje sanje, ki potrebuje takšna srečanja, da se razodene. Don Bosko svojega poslanstva ni odkril pred ogledalom, ampak v bolečini, ko je videl mlade, ki niso imeli prihodnosti. Salezijanec 21. stoletja svoje identitete ne bo odkril, če ni sposoben trpeti z "množico zdravih in krepkih fantov, bistrega uma, ki so bili trpinčeni ter

zbuditi preroštva in vizije: sprejeti, vključiti in razviti najboljše lastnosti kot dar za druge, zlasti za odrinjene in zapuščene, od katerih se nič ne pričakuje. Pavel VI. pravi: »Cerkev, evangelizatorica, začenja za evangeliziranjem same sebe... To z eno besedo pomeni, da je vedno potrebna evangelizacije, če hoče ohraniti svežino, polet in moč za oznanjevanje evangelija« (*Apostolska spodbuda Oznanjevanje evangelija*, 15). Vsaka karizma mora biti prenovljena in evangelizirana, v vašem primeru predvsem s strani najbolj ubogih mladih.

Don Boskovi sogovorniki včeraj in salezijancev danes niso zgolj naslovljenci vnaprej načrtovane strategije, ampak so živi dejavniki oratorija, ki ga je treba uresničiti.⁴⁷ Po njih in z njimi nam Gospod kaže svojo voljo in svoje sanje.⁴⁸ Lahko bi jih imenovali so-ustanovitelje vaših hiš, kjer bo salezijanec strokovnjak za priključitev in ustvarjanje tovrstne dinamike, ne da bi se imel za gospodarja. Gre za združenost, ki nas spominja, da smo »Cerkev v izhodu« in nas k temu spodbuja: Cerkev, ki je sposobna zapustiti ugodne, varne položaje in je v nekaterih primerih privilegirana, da bi v najbolj zadnjih našla rodovitnost, ki je značilna za Božje kraljestvo. Ne gre za strateško, ampak za karizmatično odločitev. To je rodovitnost, ki jo podpira podnožje Kristusovega križa, ki je vedno pohujšljiva krivica za vse tiste, ki so preprečili občutljivost spričo trpljenja, ali pa so paktirali s krivico v odnosu do nedolžnega. »Ne bodimo Cerkev, ki ne joka ob teh dramah svojih mladih otrok. Nikoli se ne navadimo na to, kajti kdor ne zna jokati, ni mati. Mi pa želimo jokati, da bi bila tudi družba bolj mati« (*Posinodalna apostolska spodbuda Kristus živi*, 75).

»Opcija Valdocco« in karizma navzočnosti

Pomembno je trditi, da nismo usposobljeni za poslanstvo, ampak smo usposobljeni v poslanstvu, iz katerega se odvija vse naše življenje v vseh njegovih

popolnoma brez duhovne in snovne hrane ... Predstavljali so sramoto domovine, sramoto družine“ (*Spomini Oratorija sv. Frančiška Saleškega*, 28); in mi bi lahko dodali: tudi naše Cerkve.

⁴⁷ Danes vidimo, da so mladi v mnogih področjih prvi, ki se dvignejo, se organizirajo in začnejo pravične zadeve. Daleč od tega, da bi preprečevali to prebujanje, so vaše salezijanske hiše poklicane, da postanejo prostori, ki lahko spodbujajo to zavest kristjanov in državljanov. Spomnimo se letošnjega božičnega darila velikega rektorja: "Dobri kristjani in pošteni državljanji."

⁴⁸ Vabim vas, da vedno upoštevate vse tiste, ki na teh instancah ne sodelujejo, vendar jih ne moremo prezreti, če nočemo postati zaprta skupina.

odločitvami in prednostnimi nalogami. Začetna in trajna formacija ne moreta biti nekaj, kar je predhodno, vzporedno ali ločeno od identitete in občutljivosti učenca. Poslanstvo inter gentes je naša najboljša šola: iz nje molimo, razmišljamo, študiramo, počivamo. Kadar se izoliramo ali oddaljimo od ljudstva, ki smo mu poklicani služiti, se naša identiteta posvečenih začne maličiti in postane karikatura.

V tem smislu ena od ovir, ki jih lahko določimo, nima toliko opraviti s kakršnim koli položajem, ki je našim skupnostim zunanji, ampak je prej tisti, ki nas neposredno zadeva po popačenem izkustvu služenja ..., in nam je naredil veliko hudega: klerikalizem. Gre za osebno prizadevanje, da bi zasedli, koncentrirali in določili prostore tako, da čim bolj zmanjša in razveljavi maziljenje Božjega ljudstva. Ko klerikalizem živi poklicanost na elitističen način, zamenja izvolitev s privilegijem, služenje s servilnostjo, edinstvo z uniformnostjo, različnost z nasprotovanjem, vzgojo z indoktrinacijo. Klerikalizem je pokvarjenost, ki daje prednost funkcionalnim, paternalističnim, posesivnim in celo manipulativnim povezavam z ostalimi poklici v Cerkvi.

Druga ovira, ki jo srečujemo – razširjena in celo opravičevana predvsem v tem času negotovosti in krhkosti – je težnja po rigorizmu. Ko zamenja avtoriteto za avtoritarizem, trdi, da upravlja in nadzoruje človeške procese s pedantnim, strogim in celo ozkosrčnim odnosom do lastnih slabosti ali slabosti drugih (zlasti drugih). Rigorist pozablja, da pšenica in ljuljka rasteta skupaj (prim. Mt 13,24-30) in »vsi ne morejo vsega, da človeške slabosti v tem življenju niso ne popolnoma in ne enkrat za vselej po milosti ozdravljene. Kakorkoli: sv. Avguštin uči, da Bog kliče, naj človek stori, kar zmore, in prosi za tisto, česar ne zmore« (*Apostolska spodbuda Veselite in radujte se*, 49). Sveti Tomaž Akvinski nas z veliko uglajenostjo in duhovno bistroumnostjo spominja, da »hudič prevara mnoge. Nekatere tako, da jih pritegne, da grešijo, druge pa s pretirano ostrino do tistega, ki greši, tako da, če jih ne more imeti s pregrešno držo, vodi v pogubo tiste, ki jih že ima, ko uporabi ostrino prelatov, ki jih, ker jih ne opominjajo z usmiljenjem, vodijo v obup in se tako izgubijo in padejo v hudičevo mrežo. In to se zgodi nam, če ne odpustimo grešnikom.«⁴⁹

⁴⁹ Super II Cor., cap. 2, lect. 2 (in fine). Tomaž komentira odlomek 2 Kor 2,6-7 kjer sv. Pavel v zvezi s

Tisti, ki druge spremljajo pri rasti, morajo biti osebe velikih obzorij, sposobni vzpostaviti meje in upanje ter tako pomagati vedno gledati v perspektivi, v odrešenjski perspektivi. Vzgojitelj, »ki se ne boji postaviti meja in se istočasno prepusti dinamiki upanja, izraženi v njegovem zaupanju v delovanje Gospoda procesov, je podoba močnega človeka, ki vodi tisto, kar ne pripada njemu, ampak njegovemu Gospodu.«⁵⁰ Ni nam dovoljeno dušiti in onemogočati moč in milost možnega, katerega uresničevanje vedno skriva seme novega in dobrega Življenja. Učimo se delati in zaupati v Božje čase, ki so vedno večji in modrejši od naših kratkovidnih meril. On noče uničiti nikogar, ampak hoče rešiti vse.

Zato je nujno najti način vzgoje, ki bo sposoben strukturno prevzeti dejstvo, da evangelizacija pomeni polno sodelovanje, s polnim državljanstvom vsakega krščanega – z vsemi njegovimi sposobnostmi in omejitvami – in ne samo takoimenovane »usposobljene sodelavce« (prim. *Apostolska spodbuda Veselje evangelija*, 120); sodelovanje, kjer bo služenje in to služenje najbolj ubogemu, nosilna os, ki pomaga bolje izraziti in pričevati za našega Gospoda, »ki ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge« (Mt 20,28). Opogumljam vas, da si še naprej prizadevanje, da bi iz svojih hiš naredili »cerkveni laboratorij«, ki bo sposoben prepoznati, ceniti, spodbujati in opogumljati različne klice in poslanstva v Cerkvi.⁵¹

V tem smislu konkretno mislim na dve prisotnosti vaše salezijanske skupnosti, ki lahko pomagata kot prvini, iz katerih se lahko soočite z mestom, ki ga zasedajo različne poklicanosti med vami; dve prisotnosti, ki sta »protistrup« vsaki klerikalistični in rigoristični težnji: brat pomočnik in ženske.

Bratje pomočniki so živ izraz zastonjskosti; karizma nas vabi, da ga negujemo. Vaša posvečenost je najprej znamenje Gospodove zastonjske ljubezni in ljubezni do Gospoda v njegovih mladih, ki se prvenstveno ne opredeljuje z neko službo, funkcijo ali posebnim služenjem, ampak preko prisotnosti. Salezijanec

tistim, ki ga je užalostil, piše: "Zato mu vi raje odpustite in ga potolažite, da takega človeka morda ne bi použila prevelika žalost."

⁵⁰ J. M. Bergoglio, *Meditazioni per religiosi*, 105.

⁵¹ Prej kot dejanje, ki nas napravi razločujoče ali nas napravlja komplementarne, je cerkvena poklicanost povabilo, da ponudimo poseben dar v službi rasti drugih.

je še pred stvarmi, ki jih je treba narediti, živ spomin neke prisotnosti, v kateri so razpoložljivost, poslušanje, veselje in predanost bistveni znaki za zbujanje procesov. Zastonjskost prisotnosti rešuje Kongregacijo vsake aktivistične obsedenosti in vsakega tehnično-funkcionalnega redukcionalizma. Prva poklicanost je vesela in zastonjska prisotnost med mladimi.

Kaj bi bilo iz Valdocca brez prisotnosti mame Marjete? Bi bile vaše hiše mogoče brez te žene vere? Na nekaterih področjih in krajih »so skupnosti, ki so se dolgo ohranjale in posredovale vero, ne da bi šel skozi tiste kraje kak duhovnik, tudi desetletja dolgo. To je bilo mogoče po zaslugi močnih in velikodušnih žena: žena, ki so krščevale, katehizirale, učile moliti, ki so bile misijonarke, zanesljivo poklicane in spodbujene po Svetem Duhu. Skozi stoletja so žene Cerkev v teh krajih ohranjale na nogah z občudovanja vredno predanostjo in gorečo vero« (Posinodalna spodbuda *Querida Amazonia*, 99). Brez stvarne, učinkovite in ljubeče prisotnosti žena bi vašim delom manjkalo poguma in sposobnosti, da prisotnost izrazite kot gostoljubnost, kot dom. Spričo strogosti, ki izključuje, se moramo naučiti porajati novo življenje evangelija. Vabim vas, da nadaljujete z dinamikami, v katerih glas žene, njen pogled in njeno delovanje – spoštovan v svoji izjemnosti – dobijo odmev v sprejemanju odločitev; ne kot pomožen ampak kot sestaven dejavnik vaše prisotnosti.

»Opcija Valdocco« v pluralnosti jezikov

Tako kot v drugih časih se babilonski mit skuša vsiliti v imenu globalnosti. Celotni sistemi ustvarjajo globalno in digitalno komunikacijsko omrežje, ki je sposobno medsebojno povezati različne koticke planeta, ob veliki nevarnosti, da bi monolitno uniformiralo kulture ter jih oropalo njihovih bistvenih značilnosti in virov. Univerzalna prisotnost vaše salezijanske družine je spodbuda in povabilo k varovanju in ohranjanju bogastva mnogih kultur, v katere ste potopljeni, ne da bi jih skušali »homologirati«. Po drugi strani si prizadevajte, da bo krščanstvo sposobno prevzeti jezik in kulturo ljudi kraja. Žalostno je videti, da v mnogih predelih krščansko pristopnost še vedno doživljajo kot nekaj tujega (zlasti evropejskega); položaj, na katerega naletimo tudi pri vzgojnih poteh in

pri načinih življenja (prim. *prav tam*, 90).⁵² Nasprotno, delovali bomo tako, kakor nas navdihuje anekdota, ko je Don Bosko na vprašanje, v katerem jeziku bi rad govoril, dejal: »V tistem, katerega me je naučila moja mati: v tem se najlažje sporazumevam.« Sledeč tej gotovosti je salezijanec poklican, da govori v materinem jeziku vsake od kultur, v kateri se nahaja. Edinstvo in občestvo vaše družine je sposobno privzeti in sprejeti vse te razlike, ki lahko obogatijo celotno telo v sinergiji komunikacije in interakcije, kjer lahko vsak ponudi najboljše od sebe za dobro celotnega telesa. Tako se salezijanstvo še zdaleč ne bo izgubilo v uniformnosti odtenkov, ampak bo pridobilo najlepši in najbolj privlačen izraz..., znalo se bo izražati v »dialektu« (prim. 2 Mak 7,26-27).

Istočasno izbruh virtualne resničnosti kot prevladujočega jezika v številnih državah, v katerih vršite svoje poslanstvo, najprej zahteva prepoznanje vseh možnosti in dobrih stvari, ki jih povzročča, ne da bi podcenjevali ali se ne menili za vpliv, ki ga ima pri ustvarjanju vezi, zlasti na čustvenem področju. Pred tem nismo imuni niti odrasli posvečeni. Zelo razširjena (in nujna) »pastorala zaslon« od nas zahteva, da prebivamo na omrežju na inteligenen način, ko ga prepoznamo kot misijonski prostor,⁵³ ki zahteva, da vzpostavimo vse potrebne mediacije, da ne bi ostali ujetniki njegove krožnosti in njegove posebne (in dihotomične) logike. Ta past – čeprav v imenu poslanstva – nas lahko zapre v same sebe in nas osami v ugodno, nepotrebno virtualnost, ki se le malo ali sploh nič ne ukvarja z življenjem mladih, bratov v skupnosti ali z apostolskimi nalogami. Mreža ni nevtralna in moč, ki jo ima za ustvarjanje kulture, je zelo velika. Pod *avatarjem* virtualne bližine lahko na koncu oslepimo ali se oddaljimo od konkretnega življenja ljudi, ko poplitvimo in osiromašimo misijonarsko moč. Individualistična zaprtost vase, ki je tako razširjena in družbeno ponujana v tej široko digitalizirani kulturi, zahteva posebno pozornost ne samo v zvezi z naši-

⁵² Prim. *Apostolsko spodbuda Veselje evangelija*, 116: "Zato krščanstvo, kakor moremo videti v zgodovini Cerkve, nima enega samega kulturnega vzorca, ampak povsem ohranja svojo istovetnost v popolni zvestobi oznanjevanju evangelija in izročilu Cerkve in ima tudi obličje mnogih kultur in ljudstev, v katerih je bilo sprejeto in se je zakoreninilo."

⁵³ Danes potrebujemo "novo evangelizacijo, ki razsvetljuje nove oblike in prebuja temeljne vrednote, da bi stopili in stik z Bogom, z drugimi in z okoljem. Potrebno je, da dospemo tja, kjer nastajajo nove pripovedi (zgodbe) in vzorci". (*Apostolska spodbuda Veselje evangelija*, 74).

mi pedagoškimi modeli, ampak tudi glede osebne in skupnostne uporabe časa, naših dejavnosti in naših dobrin.

»Opcija Valdocco« in sposobnost sanjati

Ena od Don Boskovih »literarnih vrst« so bile sanje. Po njih si je Gospod utiral pot v njegovo življenje in v življenje vaše celotne Kongregacije, ko je širil predstavljanje možnega. Sanje ga še zdaleč niso uspavale, ampak so mu pomagale, kakor se je dogajalo sv. Jožefu, da je prevzel drugo globino in drugo merilo življenja, namreč tiste, ki se rojevajo iz notranjosti Božjega sočutja. Evangelij je bilo mogoče živeti konkretno... Sanjal ga je in mu dal obliko v oratoriju.

Te besede vam želim ponuditi kot »lahko noč« v vsaki dobri salezijanski hiši ob koncu dneva; vabim vas, da sanjate in da sanjate na veliko. Vedite, da vam bo drugo navrženo. Sanjajte odprte, rodovitne in evangelizacijske hiše, ki so sposobne dovoliti Gospodu, da tolikim mladim pokaže svojo brezpogojno ljubezen in vam omogoči, da boste uživali tisto lepoto, h kateri ste bili poklicani. Sanjajte... In to ne samo zase in za dobro Kongregacije, ampak tudi za vse mlade, ki so prikrajšani za moč, za luč in za tolažbo prijateljstva z Jezusom Kristusom, ki so prikrajšani za skupnost vere, ki bi jih podpirala, za obzorje smisla in življenja (prim. *Apostolska spodbuda Veselje evangelija*, 49). Sanjajte... In pomagajte sanjati!

Rim, Sveti Janez v Lateranu, 4. marca 2020.

»KAKŠNI SALEZIJANCI ZA MLADE DANES?«

PRIORITETE SALEZIJANSKEGA POSLANSTVA MED DANAŠNJO MLADINO

VIDETI

1. S pogledom vere

Člani 28. VZ smo prepričani, da je Bog po svojem Duhu navzoč v življenju mladih današnjega časa. V razločevanju smo poskušali prepoznati njegovo delovanje, z željo, da bi vstopili v ritem »dvojne poslušnosti: poslušnosti mladim in njihovim zahtevam in poslušnosti Duhu in vsemu tistemu, kar hoče on spremeniti« (*Pisma papeža Frančiška na 28. VZ*).

Od vsega začetka nas je napolnjeval pozitiven pogled, ki je bil prežet s ponižnostjo, simpatijo, pogumom, pametjo, vero in upanjem v gotovosti, da je prav »tak pogled Boga Očeta, ki zmore ceniti in hraniti dobro posejana semena v srcih mladih«, ki pa jih moramo mi pojmovati kot »sveta zemlja« (prim. *Christus vivit*, št. 67).

Poklicani kot prijatelji, očetje in pastirji mladih, želimo, da naš pogled postane Božji pogled, zavedajoč se, da na tak način hodimo po sledih našega ljubljenega očeta don Boska, ki je prav v Valdoccu pod vodstvom Pomočnice uresničil svoje delo.

2. V poslušanju krika mladih

Kdo so mladi danes? Kakšno je njihovo stanje? Kaj iščejo? Da bi odgovorili na ta vprašanja, smo se najprej postavili v držo poslušanja. Velik dar za nas

je bila navzočnost nekaterih mladih z vsega sveta, ki so zastopali številne mlade, ki so sodelovali na naših IZ in v pripravi na 28. VZ. Pozorno in z močnimi čustvi smo poslušali njihov glas. Povedali so nam o svojem duhovnem nemiru, o svoji lakoti po Bogu, o svoji želji, da bi bili protagonisti in ustvarjalci boljšega sveta, o svojem prizadevanju v veri in plavanju proti toku glede na logiko tega sveta. Od nas pa pričakujejo, da bi bili manj »menedžerji« in bolj »pastirji«, da bi bili med njimi in da bi imeli čas za njihovo spremljanje.

V prenekaterih trenutkih skupnega dela smo se zavedali revščine mladih, pred katero smo ostali zgroženi, kakor je bil don Bosko, ko je prvič obiskal turinske zapore. Ta krik mladih se danes dotika našega srca: ekonomska, socialna in kulturna revščina; čustvena, odnosna in družinska revščina; moralna in duhovna revščina. V mnogih okoljih brezposelnost in nezmožnost šolanja oškodujejo široke skupine mladih.

Mladi so se na mnoge načine izkazali kot naši preroki: po njihovi navzočnosti nam Gospod daje spoznavati svoje pričakovanje in svoje pozive za prenovo našega poslanstva. Tudi don Bosko »ni odkril svojega poslanstva pred ogleđalom, ampak v bolečini, ko je videl mlade, ki niso imeli prihodnosti. Salezijanec 21. stoletja svoje identitete ne bo odkril, če ni zmožen trpeti z , 'množico zdravih in krepkih fantov, bistrega uma, ki so bili trpinčeni ter popolnoma brez duhovne hrane ... Predstavljali so sramoto domovine, sramoto družine"; in mi bi lahko dodali: tudi naše Cerkve (*Pismo papeža Frančiška na 28. VZ*).

3. V obdobju sprememb

Priča smo epohalni spremembi. Danes »nihče ne more z gotovostjo in natančneje reči (če je bilo to sploh kdaj mogoče), kaj se bo v bližnji prihodnosti zgodilo na družbeni, ekonomski, vzgojni in kulturni ravni (iz *sporočila papeža Frančiška na 28. VZ*). Očitno je torej, da ni več mogoče razmišljati o našem poslanstvu v obliki , 'tako je vedno bilo". Medtem ko nas tako stanje po eni strani pahne v negotovost, pa po drugi strani od nas zahteva, da se s ponižnostjo in pogumom vrnemo k tisti mladostni dinamiki, ki je bila tako močno živa v don Bosku. Bolj kot kdaj prej smo prepričani o tem, kar nam je 21. junija 2015 papež povedal v baziliki Marije Pomočnice: »Vaša karizma je zelo aktualna.

Poglejte na ulice, pogledajte na mlade in sprejmite pogumne odločitve. Ne bojte se. Kot je storil on.«

Hkrati s stalnimi izzivi, ki še naprej trajajo, prinaša naše obdobje nekatere novosti, s katerimi se moramo neizogibno soočiti. Digitalna revolucija postavlja pred nas globoke spremembe, ki se dogajajo ne samo na področju komunikacije, ampak predvsem v načinu, kako vzpostavljamo in gojimo naše človeške odnose. Področje čustvenosti (afektivnosti) z vsemi vprašanji, ki so povezana s spolom in spolno identiteto, nas vabi, da razmišljamo o antropološki viziji. Položaj žene in njena vloga v Cerkvi zahtevata bolj natančen in poglobljen razmislek. Okoljska občutljivost, ki je v svetu mladih vse bolj pomembna, nas poziva, naj bomo na tem področju preroški z jasnimi in doslednimi odločitvami. Stik z mladimi migranti, begunci in številnimi drugimi mladimi, ki so jim odvzete temeljne pravice, nas potiskajo v akcijo. Močen poziv k spreobrnjenju za našo družbo so ne nazadnje tudi težke izkušnje zlorab.

4. Posredovanje vere

Hitre spremembe v teku vplivajo na postopke posredovanja vere. V zvezi s tem obstajajo velike razlike: če v nekaterih okoljih življenje po veri ne pomeni nikakršnih težav in mladi svojo pripadnost Cerkvi živijo popolnoma naravno, je v drugih močno sekulariziranih okoljih krščanska vera postala vprašanje, ki nima ne osebnega ne socialnega vpliva. Spet drugod, kjer smo navzoči, smo priča fundamentalizmu, diskriminaciji in celo preganjanju. V drugih zopet lahko svobodno oznanjamo evangelij. Delujemo tudi v številnih večverskih okoljih, kjer večina mladih, ki obiskujejo naše ustanove, pripadajo drugim religijam in krščanskim veroizpovedim.

Soočeni z globalno krizo avtoritete, tradicije in prenosa vere, smo kot , 'misionarji mladih' izzvani glede sloga, vsebine in načina oznanjevanja o Jezusu Kristusu. Prepričani, da se dotaknemo njihovega srca, čutimo, kako potrebno je z večjo prepričljivostjo predlagati prvo oznanilo, ker »ni nič bolj trdno, globoko, , 'gosto' in modro kakor oznanilo kerigme« (*Christus vivit*, 214).

5. Želja po skupni hoji

Mladi so prinašalci živega ognja salezijanske karizme in nam pomagajo, da prepoznamo, poglobimo in bolje sprejmemo poslanstvo, ki nam je zaupano. Vse od začetka »daleč od tega, da bi bili pasivni zastopniki ali gledalci misi-jonskega dela, so postali, izhajajoč iz njihovega stanja – v mnogih primerih , 'neizobraženi redovniki" in , 'družbeno nepismeni" – prvi dejavniki celotnega procesa ustanovitve. Salezijanstvo se je rodilo prav iz tega srečanja, ki je zmoglo vzbuditi preroštva in vizije«, prepričano, da »mora biti vsaka karizma prenovljena in evangelizirana, v vašem primeru predvsem s strani najbolj ubogih mladih« (iz *Pisma papeža Frančiška na 28. VZ*).

Zavedamo se, da je naša dolžnost, da mlade vključujemo, in da je njihova dolžnost, da so vključeni v vzgojno-pastoralno skupnost, ki je v prvi vrsti družina, kjer si delijo vse v ozračju prijateljstva, poslušanja in sodelovanja. Ugotavljamo, da mnogi izmed njih »prihajajo zaradi stanja globoke osirotelosti ... zato moramo veliko bolj razvijati in krepiti sposobnost prisrčnega sprejemanja« (*Christus vivit*, 216). V isto smer kaže nedavna pot sinode, ki ponovno odkriva naravo Cerkve kot družine, tako da jo celo pojmuje kot »družino družin, ki jo domače Cerkve nenehno bogatijo« (*Amoris laetitia*, 87).

Zavedamo se konec koncev, da velikokrat ne zmoremo presteči resničnega in pravega »domotožja po skupnosti« mladih in družin: prosijo nas za čas in mi jim ponujamo prostor; iščejo odnos in mi jim preskrbimo storitev; prosijo za bratsko skupnost in mi jim ponudim strukture; prosijo nas za prijateljstvo in mi jim damo dejavnosti. Vse te stvari nas zavezujejo, da ponovno odkrijemo bogastvo in potencial , 'družinskega duha".

RAZUMETI

6. Ob don Boskovem spremljanju

Da bi znali razumeti to, kar smo vse do sedaj videli, se prepuščamo vodenju enemu od najpomembnejših delov »Pisma iz Rima« iz leta 1884. Don Bosko je videl, da se je v valdoškem oratoriju med salezijanci in mladimi ustvarila

neka fizična in duhovna pregrada, ki preprečuje vzgojno dejavnost in izda karizmo. V dialogu z mladeničem iz sanj, on poskuša razumeti okoliščine, da bi našel način, kako to rešiti: »In kako naj podremo to pregrado?« Odgovor, ki ga dobi, je razsvetljujoč tudi za nas: »S prisrčnim odnosom s fanti, zlasti med odmori. Brez domačega prisrčnega odnosa ne moremo dokazati ljubezni; brez tega dokaza pa ni zaupanja. Kdor hoče biti ljubljen, mora pokazati, da ljubi. Jezus Kristus je bil majhen z malimi in si je naprtil naše slabosti. Pri njem se učimo domačnosti.«

To besedilo osvetli tri glavne poudarke, okrog katerih se vrti tudi naše razumevanje tega obravnavanega jedra: napatiti se k mladim na kraje, kjer so in se spontano izražajo; bližina, ki ustvarja zaupanje in omogoča spremljanje; čustveni naboj vzgojnega odnosa, ki ga don Bosko imenuje z izrazom, ki prihaja iz družinskega okolja. V tej perspektivi vere želimo poiskati razloge za to, kar živimo, s svojimi lučmi in sencami pokazati na izzive, ki nas čakajo, in določiti merila za soočenje z njimi.

SKUPNOST V PRIBLIŽEVANJU UBOGI MLADINI

7. Dva obraza iste težave

Revščina vse prevečkrat mlade oddalji od možnosti, da bi rastle v miru, da bi imele primerno izobrazbo in se odločali o svoji prihodnosti. Neredko jih revščina oddaljuje tudi od krščanske skupnosti in od možnosti, da bi se srečali z veselim sporočilom evangelija, ki pa je namenjeno ravno tem zadnjim: »Duh Gospodov je nad menoj ... poslal me je, da prinesem blagovest ubogim« (Lk 4,18). Revščino, ki ostaja kot izključujoča ovira, je treba premagati. Preroški nauk papeža Frančiška Cerkev spodbuja k zavesti, da oddaljenost od revnih pomeni, da gre za izdajo evangelija, ki povzroča številne „bolezni“ v krščanski skupnosti.

Tudi mi čutimo potrebo, da se poglobimo v razlago današnjega trenutka, v katerem živimo, do te mere, da spoznamo, kateri družbeni pojavi in duhovni izzivi, pozivi mladih in vzgibi Duha so tesno povezani med seboj, ne da bi se med seboj kakor koli razhajali. Taka je bila don Boskova izkušnja, ki mu je

omogočila, da se je odzval na najnujnejše potrebe svojih fantov, ki so v njem začutili Božjo nežnost, ki ogreje srce in vliva upanje. Tam, kjer se to dogaja tudi danes z velikodušno zavzetostjo in pastoralno ustvarjalnostjo, vidimo pravi razcvet karizme. Kadar pa skupnosti po drugi strani izgubijo „domačnost“ z ubogimi, postane versko življenje ohlapno in je v nevarnosti, da postane sol brez okusa in svetilka, ki je skrita pod mernikom (prim. Mt 5,13.15).

8. Posvečeni Bogu za najrevnejše mlade

liti naproti mladim, in to kot skupnost vernikov, je zagotovo vedno nov izziv, hkrati pa tudi možnost, ki nas navdaja z navdušenjem. Tako kot naš oče don Bosko smo tudi mi na dan svojih zaobljub izpovedali Bogu: »Zavežem se, da bom daroval vse svoje moči tistim, h katerim me boš poslal, zlasti najbolj ubogi mladini ...« (K 24).

Zato moramo znati razločevati v skupnosti: ne gre za to, da bi posameznemu sobratu zaupali izvedbo novih projektov, ampak da bi skupaj prisluhnili pozivu, ki ga nam Bog naslavlja po revščini mladih. Potrebujemo tudi duhovno globino, da ne bi padli v aktivizem ali poslovno miselnost; široko razgledanost, da bi razumeli pojave, v katere smo potopljeni, in novo revščino mladih; pripravljenost na sodelovanje, tako da opustimo pastoralni individualizem; prožnosti pri premisleku o našem življenjskem slogu in naših ustanovah, zlasti kadar ne izražajo več misijonarskega naboja karizme in se odzivajo predvsem na logiko upravljanja.

POKLICNO SPREMLJANJE MLADIH

9. Bogata tradicija

»Brez domačnosti ni ljubezni in brez ljubezni ni zaupanja.« Te don Boskove besede so dovolj, da lahko razumemo, kaj zanj pomeni doseči srce mladega človeka ter mu omogočiti zaupno odprtost in iskreno zaupanje. Don Bosko ni uporabil besede „spremljanje“, ampak je bilo vse njegovo delovanje usmerjena ravno v to. Njegova vzgojna zavzetost, bogata s predlogi in pozorna na različne razsežnosti rasti, je mlade na preprost in konkreten način vodila k

svetosti. Zanemarjanje te razsežnosti preventivnega sistema pomeni njegovo izkrivljanje.

V času, ko je Cerkev na sinodi mladih znova odkrila vrednost spremljanja pri razločevanju, smo tudi mi vabljeni, da ponovno zajamemo iz bogastva našega izročila v zvezi s tem. Le-ta nam predlaga tri stopnje spremljanja, ki so med seboj tesno povezane: okolje, skupina in oseba. Prva se uresničuje s prijetnim in veselim ozračjem, bogastvom različnih predlogov in sposobnostjo sprožiti pot rasti. Druga spodbuja večjo zavezanost osebni zrelosti in poti vere, krepi odnos vsakega posebej, spodbuja duhovnost in pripadnost salezijanskemu mladinskemu gibanju. Tretja vodi mladega človeka, da globlje razbere pomen lastnega obstoja pred Bogom. V tem smislu je sinoda mladih govorila o »poklicnem« spremljanju (Zaključni dokument sinode, št. 138-143; *Christus vivit*, poglavje 8), ki pomaga razmišljati o življenju ne kot o projektu samouresničitve posameznika, temveč kot poti odkrivanja in odgovarjanja na Božji klic. Izraz papeža Frančiška »jaz sem poslanstvo« (*Christus vivit*, 254) jasno kaže na cilj, ki ga spremljanje ima pred seboj: pomagati, da se vsakdo v svoji unikatnosti odkrije kot dar za druge.

10. Subjekti in cilji

Ker spremljanje izhaja iz vsakdanjega življenja, to ni naloga enega samega, ampak je vključenih več subjektov. V to je vključena celotna vzgojno-pastoralna skupnost, čeprav vsi nimajo enakega odnosa in zmožnosti za vodenje osebnega spremljanja. V vsakem primeru je protagonist spremljanja Gospodov Duh, ki nas napolnjuje z darovi in karizmami; smo le preprosti služabniki in posredniki Božjega dela.

Zelo pomembno je poudariti, da dobro spremljanje mladega človeka ne postavi v pasiven ali podrejen položaj, temveč nasprotno spodbuja njegovo dejavno sodelovanje v življenju skupnosti in soodgovornost v službi najrevnejšim. Govorimo o spremljanju za vključevanje, dejavno navzočnost v družbi in Cerkvi. V tem smislu nam imata še veliko povedati protagonizem mladih pri ustanavljanju naše Družbe in dejavno delovanje pri oratorijskih družbah v Valdoccu.

V gotovosti, da »tisti, ki spremljajo pri rasti, morajo biti osebe velikih obzorij, zmožni vzpostaviti meje in upanje ter tako pomagati vedno gledati v perspektivi, v odrešenjski perspektivi« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*), smo poklicani k ponovnemu zagonu naloge spremljanja, ki se mora predvsem posvetiti pripravi sobratov in laikov za to občutljivo področje, in da tudi mi sami dejavno živimo izkušnjo spremljanja. Možnost dejavnega vključevanja mladih predpostavlja večje zaupanje v njihove sposobnosti: ne smemo se bati njihovega zdravega nemira, njihovih vprašanj in njihove občutljivosti za nova vprašanja, s katerimi se nismo vedno pripravljene soočiti. Zato se vsak dan naučimo poslušati z empatijo in ponižno ponuditi svojo pomoč. Pristna avtoriteta vzgojitelja ni v moči vodenja, temveč v moči spodbujanja svobode: to je don Boskovo očetovstvo.

HODITI Z DRUŽINAMI IN ČUSTVENA VZGOJA

11. Bližina družinam

Zavedamo se, da je družina šola ljubezni, v kateri se naučimo tisto slovnico naklonjenosti, po kateri se Bog spoznava in se da spoznati. Nedavne sinode o družini in posinodalni apostolski spodbudi *Amoris laetitia* so dale številne pastoralne usmeritve o spremljanju družin in o čustveni vzgoji, ki smo jih tudi mi poklicani sprejeti in se po njih ravnati.

Zanimanje za družino za nas salezijance izvira spontano iz samega srca naše vzgojne karizme. Vemo, da se je don Bosko naučil od matere Marjete toliko, da jo je vzel s seboj v Valdocco kot dragoceno navzočnost, da bi oratorij postal pravi „dom“. Kot fant pa Janez Bosko ni odraščal v popolni družini: doživel je odsotnost očeta, nerazumevanje brata Antona, ponižujočo revščino, nujnost po odhodu od doma v iskanju dela. Vse to je prispevalo k temu, da je v njem dozorelo očetovsko srce, bogato z usmiljenjem in sprejemanjem.

Tudi mi danes čutimo potrebo po neposredni bližini družin v sprejemanju skozi njihove preizkušnje, predvsem pa spodbujajoč njihovo bogastvo. V naših ustanovah dejansko srečujemo številne družine v najrazličnejših okoliščinah: nekatere se obračajo na nas zaradi naše vzgojne ponudbe, druge

živijo z nami svojo versko izbiro in karizmo, spet druge, ki so v prvih letih zakona in prosijo za spremljanje. Ni jih malo, ki so v revščini, stiskah ali ranjenih družinah zaradi ponovnih porok. Potem so tu mladi, ki so odraščali z nami in nas prosijo, da jih spremljamo do poroke, medtem prihajajo k nam tudi ljudje, ki živijo v novih oblikah medsebojnih razmerij.

Ta kompleksnost nedvomno pomeni izziv in zahteva ustrezno pripravo. Navzočnost številnih družin, vključenih v skupine salezijanske družine, in drugih, ki sodelujejo z nami, v vsakem primeru pomeni velik vir, posebno takrat, ko znamo prisluhniti njihovim izkušnjam in ceniti njihovo pričevanje.

12. Mladinska pastorala, družina, čustvena vzgoja

Temeljno merilo našega dela z družinami je opredeljeno v vzgojni naravi našega poslanstva. Ne želimo vzpostavljati družinske pastorale vzporedno z mladinsko pastoralo, temveč predvsem poudariti vzgojno-pastoralno skupnost kot kraj in obliko naše poti z družinami.

Iz tega merila izhaja tudi potreba, da na izziv čustvene in spolne vzgoje mladim odgovorimo bolj pogumno. Tako usmeritev je že koncil naslovil na cerkvene vzgojno-izobraževalne ustanove (prim. *Gravissimum educationis*, 1), ki pa je bila premalo upoštevana. Ne gre le za podajanje informacij, temveč za spremljanje na poti samospoznavanja in odkrivanja klica k ljubezni. Vemo, kako velik pomen je don Bosko pripisoval vrednosti čistosti pri razvoju otrok in občutljivosti, s katero je o tem govoril. V kontekstu, ki pogosto banalizira spolnost, smo poklicani predstaviti globlji pogled, pozitivno in uravnoteženo čustveno tematiko, tako da osvetlimo govorico telesa in smisla medsebojnega dopolnjevanja med moškim in žensko v skladu z Božjo besedo. Skrb za zdravo okolje in preventivno okolje, animacija, ki vključuje mlade v vseh njihovih razsežnostih (gledališče, šport, umetnost, igra, glasba ...), osebno spremljanje v skrbi za globoke vzgibe posamezne osebe ... To so tista orodja, ki nam jih zapušča salezijansko izročilo in ki smo jih poklicani ponovno premisliti glede na današnje nove okoliščine.

IZBRATI

13. Skupnost v približevanju ubogi mladini

Pojdimo naproti revnim mladim, tako da presežemo pastoralo upravljanja in poživljamo dinamizem skupnosti.

MISELNOST IN DRŽE, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od pastorale ohranjanja do misijonske pastorale, ki ima za merilo potrebe mladih.
- b) Od elitistične in izključujoče pastorale do široke in vključujoče pastorale.
- c) Od skupnosti, zožene v cone svojega udobja, do pričevanja resničnega bratstva v sodelovanju z revnimi mladimi.

POSTOPKI, KI JIH JE TREBA SPODBUDITI

- d) *Sektorja mladinske pastorale in misijonov* predlagata poseben načrt za skrb in spremljanje revščine mladih.
- e) *Inšpektorije* pri prenovi skupnosti predvidijo take skupnosti, kjer salezijanci sprejemajo otroke in mladostnike v težavah (migranti, begunci, ulični otroci itn.), jim ponudijo možnosti za šolanje, strokovno izpopolnjevanje in jim omogočijo vstop v svet dela.
- f) *Družba na vseh ravneh* bedi, da so vzpostavljene razmere za zagotavljanje in zaščito pravic mladih, zlasti mladoletnikov in ranljivih odraslih.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) *Na vrhovni ravni* naj se razvije mreženje z drugimi verskimi, nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami v službi najrevnejših mladih.
- h) *Na inšpektorialni in krajevni ravni* se sprejme 'kodeks ravnanja', ki omogoča resničen, varen in zajamčen stik z mladimi, zlasti revnimi.
- i) *Skupnosti* določijo posebne trenutke in trajne razmere za sprejem mladih: naj prilagodijo urnike, strukture, okolja in slog odnosov, da bi bile resnično odprte in gostoljubne skupnosti.

14. Poklicno spremljanje mladih

Z novo zavzetostjo spodbujamo poklicno spremljanje mladih, pri čemer v ta namen skrbimo za dobro formacijo salezijancev in laikov.

MISELNOST IN DRŽE, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od pastorale mnogih pobud in dejavnosti do pozornosti na poti osebno-stne rasti.
- b) Od razdrobljenosti pastorale na mnoga področja do njene povezanosti v poklicni perspektivi.
- c) Od samozadostne pastoralne miselnosti do vključenosti mladih glede na njihovo stopnjo zrelosti.

PROSTOPKI, KI JIH JE TREBA SPODBUDITI

- a) *Sektorja mladinske pastorale in formacije* ponudita usposabljanje za spremljanje salezijancev in laikov.
- b) Sektor za *mladinsko pastoralo* animira, podpira in usmerja inšpektorialne pobude na področju poklicne tematike.
- c) Vsaka *inšpektorija* naj mladim omogoči »poseben čas za zorenje v odraslem krščanskem življenju«, ki ga bodo izkušali v naših hišah, s posebnim načrtom skupnega življenja, bratstva, apostolata in duhovnosti (prim. *Zaključni dokument sinode, 161*).

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) *Vrhovni predstojnik* s svojim svetom oceni smiselnost vzpostavitve skupne koordinacije za poklicno animacijo.
- h) *Pokrajine* spodbujajo razvoj in ustanovitev regionalnih formacijskih centrov za salezijance in laike s temo spremljanja.
- i) *Inšpektorije* spodbujajo vključevanje mladih v komisijo in ekipe mladinske pastorale, v inšpektorialne posvete in srečanja ter druge organe pastoralne animacije.

15. Hoditi z družinami in čustvena vzgoja

Okrepimo delo z družinami v vzgojno-pastoralni skupnosti in predlagajmo natančnejše ravnanje za čustveno vzgojo.

MISELNOST IN DRŽE, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od družine kot pastoralnega prejemnika do družine kot aktivnega subjekta poslanstva, ki mora biti vključena v vzgojno-pastoralno skupnost.
- b) Od toge in poenostavljene miselne sheme do sprejemanja in spremljanja družinskih razmer v njihovi celovitosti.
- c) Od dojemanja naše čustvenosti kot že oblikovane enkrat za vselej do salezijanske formacije, ki se dojema kot pot rasti in zorenja srca.

POSTOPKI, KI JIH JE TREBNA SPODBUDITI

- a) Sektorja za *mladinsko pastoralno in formacijo* glede na rezultate izkušenj in prispevek družin pripravita ustrezne predloge za čustveno in spolno vzgojo ter skrbita za oblikovanje salezijancev in laikov na tem področju.
- b) *Inšpektorije* spodbujajo zakonske skupine, ki jih navdihuje salezijanska duhovnost, spodbujajo njihovo pastoralno zavzetost in dejavno vključevanje v vzgojno-pastoralno skupnost.
- c) *Inšpektorije* nadaljujejo razmišljanje, ki ga je naša družba začela na mednarodnem kongresu, "Mladinska pastoralna in družina" (Madrid, 2017), in razvijejo orodja in postopke za podporo družinam pri njihovih vzgojnih nalogah.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) *Inšpektorije* vlagajo v usposabljanje osebja za spremljanje družin in za čustveno vzgojo.
- h) *Inšpektorije* podpirajo vključevanje nekaterih družin v svet vzgojne-pastoralne skupnosti, s čimer spodbujajo redne oblike povezovanja in oblikovanja.
- i) *Inšpektorije* spodbujajo pastoralno zavezanost laičkih skupin salezijanske družine v službi družine.

PROFIL SALEZIJANCA DANES

VIDETI

16. Poklic in formacija: moč karizme, ki izziva

Janeza Boska je Devica Marija v sanjah pri devetih letih, potem ko mu je pokazala področje, na katerem bo moral delati, povabila, naj postane „krotek, pogumen in močen“. S temi besedami mu je predlagala zahtevno pot oblikovanja, ki je tesno povezana s sprejetjem poklicanosti in zaupanim mu poslanstvom. Tudi mi se zavedamo, da je formacija dragocen Gospodov dar in nepogrešljiva zahteva poklicne poti. Ta formativna naloga se dotika vseh razsežnosti našega apostolskega posvečenja. Zato je 27. VZ dosledno zarisal profil salezijanca kot mistika v Duhu, preroka bratstva in služabnika mladih.

Po preučevanju statistike Družbe smo ugotovili, da smo v zadnjem desetletju imeli povprečno 2600 mladih v formaciji. To nas navdaja z veseljem in upanjem, ker kaže, da je naša karizma še vedno rodovitna. Hkrati nas ti podatki vabijo, da z odgovornostjo preverimo kakovost naše začetne in trajne formacije.

Opažamo namreč, da je redovniška identiteta salezijancev včasih zdi šibka in ne preveč korenita: Božji primat v osebnem življenju in življenju skupnosti se ne kaže vedno dovolj jasno; oblike klerikalizma in sekularizma tvegajo, da se v družbo vnese „duhovna posvetnost“; promocija salezijanca brata v nekaterih regijah ostaja šibka; pomanjkanje usposobljenega kadra na področju salezijanstva je, kljub bogatemu in razpoložljivemu gradivu znak premajhne pozornosti za poglobljanje karizme.

17. Formacija in poslanstvo: razkorak, ki si ga je treba ozavestiti

Zborovski razmislek o profilu salezijanca danes je jasno pokazal na razkorak med formativno potjo v različnih fazah in stvarnostjo običajnega vzgojno-pastoralnega poslanstva. Nekateri govorijo o vrzeli med formacijo in poslanstvom, drugi o ločitvi med začetno in trajno formacijo, drugi zopet o

neke vrste nedoslednosti med tem, kar družba predpiše v začetni formaciji, in tem, kar se dejansko živi v apostolskih skupnostih.

Zdi se, da je trenutni potek formacije s svojimi strukturami, slogi in metodami nekako preveč informativen, premalo pa formativen, kajti ne uspe mu vedno preobraziti srca. Apostolskemu poslanstvu pa ne uspe iz stanja mladih in iz konkretnosti življenja zajeti elementov za trajno formacijo; 'katedra resničnosti' težko postane verodostojna za branje zgodovine (*lectio vitae*), ki bi ponudila sredstva za nenehno prenovu našega bivanja in delovanja.

Zavedamo se, kako nujno je poglobljanje nekaterih vsebin, ki morajo celovito vstopiti v formacijski potek: usposobljenost za duhovno spremljanje mladih, ki zahteva zrelost za specifično občutljivost; jasno zavedanje, da naše poslanstvo delimo z laiki in zato potrebujemo nove veščine na področju odnosov; naraščajoča pozornost na ekološka vprašanja, ki vključuje posebne priprave na tem področju. Konec koncev pa novi digitalizirani svet zahteva premislek o načinu našega bratskega življenja in apostolskega poslanstva kot celote, kajti »individualistična zaprtost vase, ki je tako razširjena in družbeno ponujana v tej široko digitalizirani kulturi, zahteva posebno pozornost ne samo v zvezi z našimi pedagoškimi modeli, ampak tudi glede osebne in skupnostne uporabe časa, naših dejavnosti in naših dobrin« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*).

18. Trajna formacija: živeti življenje s formativno optiko

Bogu smo hvaležni za številne salezijance, ki s »kontemplativnim odnosom, ki je sposoben ugotoviti in preveriti občutljive točke« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*) stalno poživljajo prejeti Božji dar (prim. 2 Tim 1,6). Le tako lahko premagamo žal že globoko zakoreninjeno miselnost, da se formacija konča z opravljenjo začetno formacijo in vstopom v službeno poslanstvo.

V nekaterih sobratih torej ni zavesti, da je skrb za lastno formacijo način sprejemanja našega poslanstva, ki gre celo do te mere, da je v njih težko vneti željo in zanimanje za trajno formacijo. Ugotavljamo, da bodisi na vrhovni bodisi na inšpektorialni ravni obstaja prizadevanje za ponudbo raznih pripo-

močkov in načinov formacije, ki pa ne dajejo vedno pričakovanih rezultatov. Zlasti je težko, ko je treba vsakodnevno pastoralno izkušnjo preoblikovati v vzgojno priložnost, kajti nismo dovolj usposobljeni, da bi konkretno stvarnost znali presojati. Razlog je tudi v tem, da tako redovni kakor vzgojno-pastoralni skupnosti ne uspe postati naravno in redno okolje, v katerem se oblikuje.

Priznati moramo, da obstaja določena zmeda glede odgovornih subjektov in začrtanih poti trajne formacije: pogosto ni dovolj usposobljenih sobratov, ki bi sprejemali te postopke, medtem ko obstaja velika pluralnost in šibkost formativnih referenc na inšpektorialni in krajevni ravni. Nekateri opozarjajo na tveganje, da bi trajno formacijo skrčili na nekatere občasne posodobljene tečaje ali zgolj na pripravo in uveljavitev novega priročnika. Ne nazadnje živimo v vedno bolj spremenljivem svetu, kjer je v salezijanski družbi na preizkušnji »kultura delavnosti«, kajti brez študija, branja in nenehnega posodabljanja ne bo mogoče ubežati pastoralni upravljanja, vzdrževanja in ponavljanja.

19. Začetna formacija: razvijajoča se prihodnost, ki jo je treba spremljati

Podatki in razprave na 28. VZ dokazujejo, da je začetna formacija kot celota večplastna, pozitivna in obetajoča resničnost. Gre za čudovit mozaik najrazličnejših okoliščin, v katerih se kažejo nove dinamike Družbe.

Kdo so danes mladi v formaciji? Če povzamemo, lahko rečemo, da jih večina prihaja iz Azije in Afrike; kot celota so „mladi odrasli“ in ne „mladostniki“ kot nekoč; so mladi našega časa z vsemi možnostmi in slabostmi današnjih mladih; iščejo pristno življenje in preroško bratstvo, četudi morajo včasih še dozoreti v nagibih, ki jih vodijo v salezijansko življenje; ker so bliže mladim generacijam, z lahkoto stopajo v stik in imajo skupni jezik s svetom mladih. Vse to zahteva čisto drugačen vzgojni pristop v naših formacijskih hišah in študijskih centrih.

Izhajajoč iz te epohalne spremembe, razumemo, da je priprava in formacija vzgojiteljev v formaciji res nujnost, s katero se je treba soočiti na najboljši način. Zavedamo se, da je biti vzgojitelj v formaciji „poklic v poklicu“, zato bo treba preiti od improvizacije do verodostojnega razločevanja kakovosti izbi-

re vzgojiteljev in profesorjev: ne gre za „novačenje“, ampak za pravi poklicni dialog. Zborovalci so poudarili, da je skupnost osnovno okolje formacije ter podčrtali, kako pomembna je ekipa vzgojiteljev, ki deluje v povezanosti in pod vodstvom ravnatelja, le-ta pa ima za nalogo, da spremlja in usklajuje odgovornosti vseh.

20. Nujnost po uvajanju novega sloga formacije

Kot pravi papež Frančišek »razmišljati o liku salezijanca za današnje mlade vključuje tudi sprejetje dejstva, da smo potopljeni v obdobje sprememb« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*). Treba je torej prenoviti naš vzgojni slog, ki gre v smer poosebljanja, celovitosti, prilagajanja okoliščinam in medkulturnosti.

Potrebujejo predvsem slog, ki bo zmožni zajeti poslanstvo v njenih temeljnih odtenkih, kajti poslanstvo »daje vsemu našemu življenju čisto določen pečat, opredeljuje nalogo, ki jo imamo v Cerkvi, in določa naše mesto med drugimi redovnimi družinami« (K 3), in o čemer smo vsi prepričani, da »kadar se izoliramo ali oddaljimo od ljudstva, ki smo mu poklicani služiti, se naša redovniška identiteta začne maličiti in postane karikatura« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*).

Ta novi slog formacije, ki si ga predstavljamo, bi moral odsevati edinstvo družbe v pluralnosti njenih izrazov: Zelo pomembno je prepoznati - nasproti »nevarnosti, da bi monolitno uniformiralo kulture« - da je planetarna navzočnost naše karizme v njeni pravi karizmatičnosti »spodbuda in povabilo k varovanju in ohranjanju bogastva mnogih kultur, v katere ste potopljeni, ne da bi jih skušali, 'homologirati'« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*).

RAZUMETI

21. Don Boskova izkušnja formacije

Da bi opravil zdrav razmislek o naši formaciji, je treba preučiti izkušnjo formacije, ki jo je živel don Bosko. On sam razlaga glavne trenutke v *Spominih na oratorij* z mnogimi opaznanji, ki jasno pokažejo na njegovo vizijo formacije.

Ustavimo se tu posebej pri eni od stopenj formacije, ki ji je don Bosko namenil največ spoštovanja: izkušnja Cerkevnega konvikta. O tej ustanovi don Bosko pravi: »Tu se naučiš biti duhovnik« (*G. Bosco, Spomini na oratorij svetega Frančiška Saleskega*, v: ISS, *Fonti salesiane*, 1. Don Bosco e la sua opera, LAS, Roma 2014, p. 1233).

Vzgoja v konviktu je združevala dobro duhovno in humanistično ponudbo («premišljevanje, branje, dve konferenci na dan, predavanje o pridiganju, umaknjeno življenje, primerno okolje za študij ...») in spremljanje pri srečevanju v živo »pokvarjenost in revščino ljudi« na krajih največje revščine. Močna točka, ki je vodila mlade duhovnike k sintezi molitve in služenja, med razmišljanjem in pastoralno prakso, je bila skupina vzgojiteljev najvišje ravni, med katerimi je izstopal don Cafasso. Don Bosko jih je srečeval na predavanjih, v prvi osebi pa jih je videl v najrazličnejših in najtežjih praksah služenja. Zanj in za njegove sošolce so bili trdni učitelji doktrine, iznajdljivi apostoli in pravi vzorniki življenja. Danes bi govorili o zgledni ekipi, ki na celovit način uvaja v poslanstvo.

Leta v konviktu so bila odločilna za don Boskovo pastoralno zrelost in dobro je omeniti, da je bila to njegova izbira, v katero ni bil prisiljen. To nalogo je sprejel, ko je bil že duhovnik, in lahko bi se na polno vrgel v aktivnost. Toda po nasvetu don Cafassa je prehodil drugo pot, zahtevnejšo, toda neizmerno rodovitnejšo. Njegov zgled nas uči, da se formacija ne konča s koncem študija, z večnimi zaobljubami ali duhovniškim posvečenjem, ampak ostaja odprt proces, ki ga moramo skrbno gojiti celo življenje. Prav tako nas opominja, da pravi apostolski delavec ne dozori tako, da briše vzgojne etape, temveč da je dobra formacija najboljša naložba za rodovitno poslanstvo.

FORMACIJA IN POKLICANOST: SPREMLJANJE V KARIZMATIČNI LUČI

22. Dar formacije

Formacija za posvečeno življenje se ne omejuje le na nabor tehnik in metodologij, temveč je izkušnja vere, ki je zakoreninjena v skrivnosti same poklicanosti. Bog Oče, ki nas je izbral pred stvarjenjem sveta, nenehno deluje v

nas z močjo Svetega Duha, da bi nas vedno bolj upodabljal po Kristusu. Cilj vzgojne poti je pravzaprav priličiti se čutenju Sina, to je čutiti, razmišljati in delovati v njem (Flp 2,5).

Dojemati formacijo na obzoru poklicanosti nam pomaga, da je ne vidimo kot dolžnost, določeno od zunaj – kot normo Cerkve in Družbe – temveč kot milostni dar, ki nam pomaga, da zares za svojo »obliko« naredimo salezijansko redovno življenje in se tako izognemo, da bi bila to le neka zunanja oprema.

Primeri poklicnih neuspehov nas opominjajo, kako občutljivo je to obdobje in kako zgodnji odgovor na poklic ne pomeni samodejne zaščite pred nevarnostjo, da bi zašli s poti in se obrnili nazaj. Kaj pravzaprav je klerikalizem, sekularizem in individualizem, če ne drugo kot odklon od naše poklicne navdušenosti, ki zaradi odsotnosti globine, pomanjkanja motivacije ali velikodušnosti ugasi lepoto in jo zataji? Poklic brez primerne formacije se torej pomeša z neko obliko »življenjskega prostovoljstva«, v kateri ni resnične podaritve srca Bogu in mladim in ni prišlo do formacijskega spreobrnjenja, ki to prinaša s seboj.

23. Preventivni sistem kot formativni sistem

Formacija je pedagogika milosti, zato ne more biti v prvi vrsti vprašanje pravil in norm. Brez dvoma so le-te tudi potrebne, ker varujejo pred napakami in kažejo ustaljene poti, toda same zase ne zagotavljajo osnove za pristno vzgojno izkušnjo. Biti moramo torej previdni, da za izziv, ki je sicer karizmatičen in bistven, ne dajemo rešitev, ki so predvsem normativne narave. Formacija je umetnost vsakdanjega, praktična modrost, sposobnost branja okoliščin in nagovora srca: to so stvari, ki jih noben zakon ne more predpisati in noben priročnik zagotoviti. Kot nas spominja častitljivi Jožef Quadrio, izjemen model vzgojitelja in učitelja, so te kvalitete predvsem sad notranje poslušnosti Duhu, ki v naši karizmatični družini vzbuja prave učitelje življenja.

Predlog salezijanske formacije upošteva vsa navodila praktične modrosti, ki jih je don Bosko uveljavil pri vzgoji. Preventivni sistem je torej vedno znova navdihovalno načelo in središče našega oblikovalnega sistema. To pomeni, da

dajemo prednost teološki ljubezni in zaupanju pred vsakim legalizmom in formalizmom; da posredujemo poklicne vrednote s pristnim družinskim duhom; da dejavno vključujemo mlade sobrate in jih naredimo soodgovorne za oblikovalne odločitve. Pedagogika preventivnega sistema je dejansko pedagogika zaupanja, ki verjame v vire mladih in jih izziva k velikodušnemu služenju, ne da bi zatajili navdihe in odrezali ustvarjalnost. V tej logiki člen 99 Konstitucij zatrdi: »Vsak salezijanec prevzema odgovornost za svojo formacijo.«

FORMACIJA IN POSLANSTVO: ENOVIT PROCES

24. »Daj mi duše« kot notranja moč formativnega procesa

Apostolska narava naše karizme pomembno določa našo formacijo. Kot nas spominja papež Frančišek: »Pomembno je trditi, da nismo usposobljeni za poslanstvo, ampak smo usposobljeni v poslanstvu, iz katerega poteka vse naše življenje z vsemi njegovimi odločitvami in prednostnimi nalogami. Začetna in trajna formacija ne moreta biti nekaj, kar je prehodno, stransko ali ločeno od identitete in občutljivosti učenca« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*).

Razumeti formacijo na obzorju poslanstva pomeni predvsem dati prednost Daj mi duše kot notranja moč formativnega procesa. Če je ta notranja moč zatrta in ne sprošča več gorečnosti za dobro mladih, je poklicno zorenje zares ogroženo. Če pa je po drugi strani apostolska strast živa, hrani človeško rast, študijski napor, skrb za duhovno življenje, pastoralno zrelost. Da mihi animas je pravzaprav način, kako nas Bog naredi za sodelavce svoje ljubezni do sveta.

Don Bosko, nadaljuje papež, »se ni skušal ločiti od sveta, da bi iskal svetost, ampak se je dal pozvati in izbral, kako in v kakem svetu bo živel«. Sprejeti poslanstvo kot vzgojno načelo pomeni razvijati pogled pastirja in pogum preroka, ki zna biti z ubogimi mladimi in sanjati z njimi boljši svet. Zato je »poslanstvo inter gentes najboljša šola: iz nje molimo, razmišljamo, študiramo, počivamo« (*Sporočilo papeža Frančiška na 28. VZ*).

25. Za večjo povezanost

Da bomo premagali vrzel med formacijo in poslanstvom, je pomembno opustiti mentaliteto delegiranja, ki na tem občutljivem področju neredko preloži to odgovornost na formacijske skupnosti. Prenos karizme se v resnici ne dogaja v za to posebej strukturiranih skupnostih, ampak v svežini vsakdanjega služenja mladim. Zaklad predanega življenja sobratov je namreč prvi izvir formacije v Družbi. Kjer so skupnosti pastoralno žive, trdne v duhovnosti in močne v refleksiji, tam so vzgojni predlogi formacijske hiše uspešnejši, saj uvajajo način življenja po salezijansko, s katerim se mladi salezijanci srečajo v normalnem življenju skupnosti. To razloži pomen, ki ga je naše izročilo vedno pripisalo tirociniju, ki je tipična stopnja salezijanske formacije. Kjer pa je poslanstvo pomešano z delom in ni poskrbljeno za trajno formacijo v skupnosti, je celotna vzgojna pot zelo osiromašena.

Večjo povezanost je torej treba najti v »slogu formacije, ki je sposobna strukturno upoštevati dejstvo, da evangelizacija pomeni polno udeležbo s polnim krstnim državljanstvom«, zaradi česar naše skupnosti postanejo »cerkveni laboratorij, zmožen prepoznati, ceniti, spodbuditi, opogumiti različne oblike poklicanosti in poslanstva v Cerkvi«. To želimo uresničevati z vzorcem vzgojno-pastoralne skupnosti. Na kakšen način bi tak vzorec lahko vplival na začetno formacijo, ostaja še odprto vprašanje, ki še nima jasnega odgovora. Sinoda mladih je na primer govorila o pomenu postavljanja različnih vzgojnih ekip, ki vsebujejo tudi ženski lik in ki povezujejo različne oblike poklicev (prim. *Zaključni dokument sinode mladih*, 163). Dialog med inšpektorialnimi skupnostmi in formacijskimi hišami lahko nadalje spodbudi bolj smiselno interakcijo z vzgojno-pastoralno skupnostjo in omogoči vzgojiteljem večjo navzočnost med mladimi sobrati v pastoralni praksi.

Bolj kot za strukturno rešitev, ki ne bi upoštevala velike raznovrstnosti kontekstov, si je treba prizadevati za prenovljeno načrtno formacijo v misijon-skem smislu, ki bo v vsakem okolju našla svojo najboljšo izvedbo.

26. Institucionalne razmere in skrb za formativne procese

Eno od tveganj, ki ga je naša Družba že večkrat nakazala, je razdrobljenost med različnimi stopnjami formacije. Prehod iz ene stopnje v drugo v času začetne formacije nedvomno prinese bogastvo novega zanimanja in pomaga širiti obzorja, vendar pa za seboj potegne obveznost večkratne ponovitve spremljanja. Ta obveznost postane še bolj obremenjujoča, ko postavljanje formacijskih izbir in ponujena orodja spremljanja niso med seboj ustrezno usklajena.

Nujno je, da družba to razjasni, in kjer je mogoče, poenostavi strukture in institucionalne razmere ter natančneje določi naloge in odgovornosti koordinacijskih organov med različnimi stopnjami oblikovanja. Zelo pogosto se namreč pomembne odločitve v formativnih postopkih upočasnijo ali ostanejo neizpolnjene zaradi negotovosti sistema.

V *Ratio* in njegovih dodatkih ne manjkajo dragocena priporočila za vzgojno delo, še posebno kar se tiče doseganja ciljev in kriterijev za sprejem. Šibkejši pa je metodološki in izvedbeni vidik. Pomembno je dati poudarek korakom ponovnega pregleda spremljanja v formaciji, ki se je začel v Družbi, in preveriti dosežene rezultate. Jasnost in izmenjava s to temo sta prvi pogoj za boljšo in poosebljeno formacijo.

27. Vzgojitelji in formacijska središča

Vsak proces rasti terja strukturalne osnove, ki to omogočajo. V tej logiki se mora želja po spodbujanju boljšega spremljanja udejanjiti v velikodušnem vlaganju Družbe v pripravo in primerno formacijo vzgojiteljev, ki bodo znali delati kot ekipa pod vodstvom in odgovornostjo ravnatelja.

Nič manj pomembna ni prenova naših študijskih središč, ki morajo odločno slediti navodilom Apostolske konstitucije *Veritatis gaudium*. Le-ta nepogrešljivo služijo ne samo mladim salezijancem, ki jih obiskujejo, temveč tudi inšpektorijam pri njihovi izobrazbeni ravni. Med temi centri izstopa Salezi-

janska papeška univerza, ki je najverodostojnejši glas Družbe v Cerkvi. Prenova, ki jo potrebuje, je utemeljena v razlogih, zaradi katerih je bila pred osemdesetimi leti ustanovljena.

Pokrajinska študijska središča dajejo dragoceno ponudbo za trajno formacijo sobratov in so vabljeni, da prevzamejo odgovornost tudi za formacijo skupaj z laiki. Pokrajine, ki jih še nimajo, bi morale določiti najprimernejše oblike tovrstne ponudbe.

IZBRATI

28. Formacija in poklicanost: spremljanje v luči karizme

V luči karizme spodbujajmo prenavo spremljanja sobratov v formaciji.

MISELNOST IN DRŽE, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od pogleda na formacijo kot »institucionalno obveznost«, do pogleda vere, ki formacijo razume kot dar in poklicni izziv.
- b) Od zunanjega formalizma do spremljanja v logiki iskrenega zaupanja in v skrbi za družinskega duha po preventivnem sistemu.
- c) Od podcenjevanja trajne formacije do osebne in skupnostne zavzetosti za lastno duhovno in pastoralno rast.

PROSTOPKI, KI JIH JE TREBNA SPODBUDITI

- d) *Vrhovni predstojnik* s svojim svetom preuči problematiko prekinitve vzgojnih stopenj začetne formacije, da bi zagotovili bolj poenoteno pot spremljanja.
- e) *Sektor za formacijo* spodbuja izvajanje in preverjanje usmeritev in direktiv iz publikacije *Mladi salezijanci* in spremljanje.
- f) *Formacijske skupnosti* skrbno uvajajo velike duhovne in pedagoške usmeritve preventivnega sistema: družinski duh, aktivno vključevanje sobratov, pedagogika zaupanja; Kuratorij preveri in pospeši tako postavitev začetne formacije.

- g) *Inšpektorije* in skupnosti pospešujejo novo kulturo spremljanja in pomagajo sobratom odkrivati njen pomen in vrednost.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- h) V *skupnostih začetne formacije* je treba zagotoviti navzočnost ekipe, ki bo zmožna v življenje prenesti preventivni sistem; vzgojitelji predlagajo osebno duhovno spremljanje v povezanosti z vzgojnim predlogom skupnosti; skrbi se za navzočnost dobro pripravljenih spovednikov.
- i) *Inšpektorji in inšpektorialni delegati* skrbijo za dialog in soočenje s formacijskimi skupnostmi, da bi zagotovili kontinuiteto spremljanja v začetnem formativnem obdobju.
- j) *Sobratom v začetni formaciji* se nudi pomoč, da bi odkrili vrednost duhovnega spremljanja.

29. Formacija in poslanstvo: enovit proces

Vlagamo napor, da bi presegli razkorak med formacijo in poslanstvom, tako da na vseh ravneh dajemo prednost prenovljeni formaciji v poslanstvu.

MISELNOST IN DRŽE, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od prelaganja na formacijske hiše do zavedanja, da slog življenja močno vpliva na formacijo mladih sobratov.
- b) Od razumevanja formacije kot predhodnega koraka pred poslanstvom do skrbi za splošno in duhovno trdnost kot dokončni pogoj za apostolsko življenje.
- c) Od elitističnega sloga formacije do upoštevanja vzgojnega prispevka laikov in krstnega poslanstva vsakega krščenca.

PROSTOPKI, KI JIH JE TREBNA SPODBUDITI

- d) *Inšpektorije* skrbijo za kakovostno formacijo v obdobju tirocinija in zagotovijo razmere za praktično zблиževanje salezijanske pedagogike in vzgojnega spremljanja.

- e) *Skupnosti začetne formacije* ohranjajo skromen življenjski slog, ki naj varuje pred pomeščanjem in oblikuje za potrebe poslanstva, in številčno krepijo pastoralne izkušnje.
- f) *Inšpektorije* vlagajo v usposabljanje sobratov v salezijanstvu in skrbijo za splošno raven usposobljenosti; krajevne skupnosti preverijo in okrepijo svoj napor za vsakdanjo formacijo.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) Sektor za formacijo nakaže usmeritve, da bi vzorec vzgojno-pastoralne skupnosti našel ustrezno mesto tudi v formacijskih skupnostih z vključevanjem laikov in družin v vzgojni proces.
- h) Skupnosti, kjer poteka tirocinij, zagotovijo spremljanje tirocinantov, jim pomagajo pri vključevanju v vzgojno-pastoralno skupnost in se zavežejo preveritvi njihove poklicne rasti.
- i) Inšpektorialne komisije za formacijo pomagajo skupnostim preveriti in okrepiti njihovo vključenost v poslanstvo.

30. Formacija in strukture: nujnost prenove

Vlagajmo energijo v pripravo in vzgojo vzgojiteljev v formaciji in s pogumom preverimo institucionalne razmere in strukture formacije.

MISELNOST IN DRŽE, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od usmerjenosti v trenutni položaj do pogumnega vlaganja v formacijo sobratov.
- b) Od krajevnih potreb do pripravljenosti poslati sobrate in vire za potrebe formacije v Družbi in sodelovanja na medinšpektorialni ravni.
- c) Od tveganja površnosti do skrbi za poglobljen študij in solidno usposobljenost sobratov.

PROSTOPKI, KI JIH JE TREBNA SPODBUDITI

- d) *Vrhovni predstojnik s svojim svetom* spodbuja zavezanost družbe za pripravo in oblikovanje vzgojiteljev za formacijo; inšpektorije vlagajo v formacijo sobratov in v pripravo vzgojiteljev za formacijo.
- e) *Vrhovni predstojnik s svojim svetom* preveri strukturo upravljanja formacije, da postane jasnejša, bolj preprosta in bolj funkcionalna.
- f) *Vrhovni predstojnik s svojim svetom* preveri številčnost in razporeditev formacijskih skupnosti znotraj enotnega načrta; pospešuje prenovu Salezijanske papeške univerze, krepitev študijskih centrov in skrb za področne centre formacije.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) *Sektor za formacijo* preveri dele *Ratia*, ki jih je treba prilagoditi trenutnim okoliščinam s krepitevijo konkretnih navodil glede skupnih metod in orodij.
- h) *Sektor za formacijo* preuči vzorce za spremljanje medinšpektorialnih formacijskih skupnosti; podrobno določi naloge kuratorija in spremlja njihovo delovanje v dialogu s pokrajinskimi svetovalci; spremlja inšpektorje, da prevzamejo svojo odgovornost za formacijo.
- i) *Pokrajine* pospešujejo pokrajinske centre za formacijo, preverijo njihovo ponudbo; kjer jih še ni, jih vzpostavijo.

SKUPAJ Z LAIKI V POSLANSTVU IN FORMACIJI

VIDETI

31. Uspehi in odpori v deljenem poslanstvu z laiki

Ugotavljamo, da je bil 24. VZ za vse »nepovrnljiva« prenova našega načina skupnega življenja in dela. Je v središču postkoncilске salezijanske misli, hkrati pa znak vrnitve k izvoru salezijanske karizme. Don Bosko je pravzaprav že vse od začetka v poslanstvo za mlade in za ljudske množice vključil veliko laikov.

Zavedamo se, da je bilo v družbi storjenih veliko korakov naprej, čeprav z različno hitrostjo in različnimi načini: vključevanje celotne vzgojno-pastoralne skupnosti; duhovna, pedagoška in pastoralna formacija laikov; vključevanje mladih v animacijske ekipe; dajanje v upravo nekaterih ustanov laikom. Ta rastoča zavest medsebojnega vključevanja, skupnega bogastva, moči sodelovanja in rodovitnosti karizme se postopoma uresničuje, tako da *prehajamo iz perspektive vključevanja laikov v vzgojno-pastoralno skupnost k deležnosti iste duhovnosti z njimi.*

Hkrati se zavedamo, da ostaja še nekaj odprtih nalog, saj vedno nam ne uspeva, da bi z laiki gojili bližino v duhu in poslanstvu: veliko inšpektorij mora *preiti od uporabnega vključevanja laikov v vzgojno-pastoralno dejavnost k evangeljski soodgovornosti.* Včasih naletimo na pojave pravega odpora: kak sobrat se pritožuje čez prekomerno pobudništvo laikov, medtem ko nekateri laiki čutijo odpor do sodelovanja z njim. Nadalje polno vključenim laikom v vzgojno-pastoralno dejavnost ni lahko uskladiti zahtev salezijanskega poslanstva z osebnim in družinskim življenjem. Ne nazadnje v nekaterih okoliščinah opazimo težnjo po izenačenju različnih življenjskih statusov, tako da so nekateri celo prepričani, da za živost karizme redovniki niso več potrebni.

32. Vzajemnost v odnosih med salezijanci in laiki

Odnose med salezijanci in laiki pogosto vodijo navdih priznanja, spoštovanja, prisrčnosti in sodelovanja, zlasti tam, kjer obstaja jasna poklicna isto-

vetnost, celovitost ponudbe za formacijo in postopke, ki smo jih deležni s potrebnimi organizmi in orodji, kot je svet vzgojno-pastoralne skupnosti in salezijanski vzgojno-pastoralni načrt.

Ob upoštevanju istovetnosti laikov in njihove strokovne izkušnje njihov prispevek ni vedno sprejet in cenjen. *Upošteva se to, kar delajo, ne spoštuje pa se tega, kar so.* Kjer ni jasnosti med omenjenimi identitetami, se dogaja neke vrste , 'klerikalizacija laikov" in , 'laizacija redovnikov". Vsakdanje sodelovanje v takem primeru, namesto da bi poudarilo bogastvo vsakega, vodi do posplošenja istovetnosti. 'Salezijanske ustanove" kdaj pa kdaj laike kratko malo razvrstijo in jih postavijo znotraj hierarhičnega vzorca in piramide.

Pri salezijancih pa včasih opazimo neko nelagodje pri vodenju kompleksnih ustanov, ki zahtevajo vodstvene sposobnosti, in slabo pripravo na izzive, ki izhajajo iz pastoralnega modela soodgovornosti z laiki. Zavedamo se, da v *soočanju s spremembami časov ne znamo 'razločevati"* in zato tvegamo, da bomo ostali ujetniki pastoralne logike upravljanja in vzdrževanja, ki se zanašajo na , 'vedno se je tako delalo".

33. Skupna formacija salezijancev in laikov

V zadnjih letih so dozorele mnoge dobre pobude za skupno formacijo laikov in salezijancev. Kar se tiče tečajev formacije, obstajajo odlične ponudbe na lokalni, inšpektorialni in pokrajinski ravni. Včasih se zazna pomanjkanje večje sistematičnosti postopkov, kar se kaže v šibkem vzgojno-pastoralnem načrtovanju. Pravzaprav primanjkuje bolj celostna formacija, katere cilj je povezati vse vidike salezijanske karizme (duhovni, pedagoški, pastoralni in strokovni). Ostaja odrto vprašanje formacije tistih laikov, ki izhajajo iz drugih religij in prepričanj.

V vsakdanjem življenju skupna formacija poteka v okviru vzgojno-pastoralne skupnosti, njenih organov, postopkov animacije, razločevanja in vodenja. Življenje vzgojno-pastoralne skupnosti je eno od najučinkovitejših okolij za skupno formacijo med salezijanci in laiki in je *odličen primer »formacije v poslanstvu«.*

Nekateri sobratje kažejo določen odpor do vključevanja v formacijo skupaj z laiki in težavo pri opuščanju stališč domnevne večvrednosti. Drug izvor težav pri skupni formaciji je utrujenost, čezmerna obremenjenost, kopičenje vlog in nalog. Pri nekaterih laikih obstaja šibka zavest o njihovi vlogi v Cerkvi in zato tudi malo pripravljenosti, da prevzamejo odgovornosti na področju formacije, ki izhajajo iz nje.

34. Različne oblike odnosov med redovno skupnostjo in sal. ustanovo

V družbi obstajajo različne oblike odnosov med redovno skupnostjo in salezijansko ustanovo. Obstajajo ustanove ali oddelki znotraj ustanov, ki so dani v *skupno upravo* salezijanski skupnosti in laikom. Obstajajo ustanove znotraj inšpektorialnega načrta, dane v upravo samo *laikom*. Obstajajo ustanove, kjer je *pastoralna animacija*, ne pa vodenje, zaupana bližnji salezijanski skupnosti. Nadalje obstajajo ustanove, kjer številčnost sobratov zadošča za vse vloge odgovornosti. V tem primeru je veliko laičnih sodelavcev z malo ali nič odgovornosti; animacijske strukture vzgojno-pastoralne skupnosti pa so zelo šibke ali jih sploh ni.

Ko gre za kako ustanovo, ki je bila dana v skupno upravo salezijancem in laikom, se vedno ne uresničuje to, kar je določil 24. VZ v točkah 149–159. Ko gre za kako ustanovo, ki jo upravljajo laiki pod vodstvom inšpektorije, so inšpektorije v mnogih primerih vložile velike napore v refleksijo in ustvarjalnost glede spremljanja teh ustanov.

Kljub mnogim pozitivnim vidikom pa se zaznavajo tudi prenekatero težavo: težavnost zagotavljanja rednega spremljanja s strani salezijancev; utrujenost laikov pri izvajanju nalog, ki jih zahtevajo te ustanove v smislu domačnosti; težave, povezane z zamenjavo laikov, s pomanjkanjem kriterijev in orodij nadzora; potrebnost uvedbe praks ocenjevanja glede upravljanja; potrebnost spremembe načina usposabljanja na obeh straneh za boljšo pripravo za upravljanje v teh novih okoliščinah. Obstajajo celo okoliščine, v katerih vloga, kompetence, naloge salezijancev in laikov niso jasno in natančno opredeljene.

Izročiti v popolno upravo kako ustanovo ali področje znotraj ustanove laikom ostaja znotraj načrta in odgovornosti inšpektorije. Poznane so razmere, v katerih inšpektorija upravljanje kake dejavnosti ali enote znotraj ustanove in uporabo nepremičnin prenese na pravno osebo (fundacijo, društvo, zavod, družbo). V takih primerih ni vedno podpisan sporazum, ki ureja pravna in ekonomska razmerja.

RAZUMETI

35. Don Bosko, oče in učitelj v sodelovanju in soodgovornosti

Temeljne elemente za poglobljanje don Boskove teorije in prakse občestva in delitve v duhu in poslanstvu najdemo v besedilu 24. VZ, ki ostaja najpomembnejše izhodišče na tem področju.

Z navdihujočega vidika nekateri dragoceni odstavki kažejo, da je naš ustanovitelj skozi vse svoje življenjsko obdobje skrbel, da je v svoj dejavni načrt vključil čim več sodelavcev, kar je povzročilo začetek »širokega apostolskega gibanja, ki na razne načine deluje za reševanje mladine« (K 5): od bližnjih prijateljev, sošolcev, matere Marjete do delodajalcev, od dobromislečnih ljudi do teologov, od plemičev do takratnih politikov.

Zgodovinsko smo rojeni v občestvu z laiki in oni z nami. Še posebej moramo poudariti pomen, ki so ga imeli mladi za razvoj karizme in salezijanskega poslanstva. Don Bosko je v mladih našel svoje prve sodelavce, ki so tako v določenem smislu postali so-ustanovitelji družbe.

V tej nenehni dinamiki, usmerjeni v iskanje občestva, delitve in soodgovornosti, še danes najdemo značilno dejstvo naše poklicanosti k delu za prihod Božjega kraljestva.

SINODALNA CERKEV ZA POSLANSTVO IN RAZLIČNOST POKLICEV

36. H korenini dosežkov in odporov

Številni odpori proti resni uveljavitvi delitve salezijanskega duha in poslanstva koreninijo v *šibkem sprejemanju dveh velikih stebrov 2. vatikanskega*

koncila: Resničnost Cerkve kot Božjega ljudstva, ki je na poti skozi zgodovino, in posledična ekleziologija občestva, ki povzdigne vzajemnost in dopolnjevanje različnih poklicev v Cerkvi.

Izhajajoč iz te perspektive je razvidno, da sodelovanje laikov pri salezijanski karizmi ni prepuščeno velikodušnosti posvečenih salezijancev in tudi ne strategiji preživetja. Sveti Pavel jasno uči, da so karizme darovi, ki jih v dobro deli Duh (1 Kor 12); niso privilegij določenega življenjskega statusa, ampak bogatijo življenje Cerkve v raznovrstnosti in dopolnjevanju njenih poklicev.

Prepričani, da ni večjega dostojanstva od tistega, ki nam je bilo podeljeno s krstom, tako da je »vsak krščenec dejaven subjekt evangelizacije«, in da »ne bi bilo primerno razmišljati o shemi evangelizacije, ki jo vodijo usposobljeni akterji, pri čemer naj bi zvesto ljudstvo samo sprejemalo njihove pobude« (*Evangelii gaudium*, št. 120), se mi – salezijanci, člani salezijanske družine, laiki in mladi – čutimo poklicane, vsak v svoji enkratnosti, živeti svoj poklic s pogledom grajenja vzajemnosti. Rezultati so dobro vidni, kjer je ta ekleziološki pristop sprejet z veseljem in se razvija s prepričanjem. Vzgojno-pastoralna skupnost cveti in postaja izkušnja Cerkve, ki živi občestvo in poslanstvo na privlačen in rodoviten način.

37. »Misijonska sinodalnost« Cerkve

Ponovno odkritje sinodalne oblike Cerkve je bilo eno pomembnih spoznanj nedavne sinode mladih: »Sad te sinode je odločitev, ki jo je duh navdihnil po poslušanju in razločevanju, da hodimo z mladimi kot pričevalci Božje ljubezni vsem. Ta proces lahko opišemo tako, da govorimo o sinodalnosti za poslanstvo oziroma misijonski sinodalnosti. (*Zaključni dokument sinode mladih*, št. 118). Mladi, namesto da bi nas prosili, da kaj naredimo zanje, so povabili nas, da hodimo z njimi!

Papež Frančišek je še bolj korenit, ko izjavi, da je »sinodalnost pot, ki jo Bog pričakuje od Cerkve 3. tisočletja (prim. *Govor ob praznovanju 50. obletnice ustanovitve škofovske sinode*, 17. oktober 2015). V skladu s temi trditvami bo 16. redni Vrhovni zbor škofovske sinode – ki je še v fazi priprave in bo pote-

kal v mesecu oktobru 2022 – imel kot osrednjo temo prav sinodalnost: »Za sinodalno Cerkev: občestvo, sodelovanje, poslanstvo.«

Te besede naših salezijanskih okolij ne smejo pustiti ravnodušnih. Zahtevajo namreč spreobrnjenje srca in razuma, združeni s pripravljenostjo spremeniti prakso. Prav mladinska pastorala – ki »je lahko le sinodalna« (*Christus vivit*, št. 206) – bi se morala brez odlašanja usmeriti v to smer in odprti nove poti v dobro vseh. Vse bolj postaja jasno, da bodo samo moške in žene občestva gradili družinskega duha in bodo vzajemni v poslanstvu.

38. Vzajemnost odnosov, karizma laikov in vloga redovne skupnosti

Dobro poseabljanje lastne poklicanosti in ustrezno poznavanje poklicanosti drugih sta bistvenega pomena, da skupnega poslanstva ne skrčimo na izvajajoče sodelovanje. Salezijanci, ki svoj posebni poklic živijo z veseljem in svežino, so sposobni pronicljive, bratske in animacijske navzočnosti in znajo ponuditi laikom čustveno in učinkovito podporo v težavah, s katerimi se srečujejo. Laiki, ki z zavzetostjo sprejemajo svojo krstno poklicanost k pričevanju evangelija, so osvobojeni kompleksa, da bi izstopili iz pastoralnih služb druge stopnje. Skupaj postanemo »cerkveni laboratorij« in preroško znamenje občestva za Cerkev in družbo.

Včasih mladi bolje sprejemajo pričevanje laikov, ki ima večjo vrednost, in se pričakuje, da ne govorijo in ne delujejo po logiki pripadnosti. Zaradi njihove poklicanosti, ki jih postavlja v osrčje sveta, so včasih primernejši, da odgovorijo na nova kulturna vprašanja mladih. Na ta način govorijo laiki jezik, ki je bližje običajnim življenjskim okoliščinam, in pogosto posedujejo specifično znanje, zaradi katerega so v okolju našega poslanstva zelo dragoceni.

Sprememba vloge redovne skupnosti bo odvisna od različnih dejavnikov, med katerimi vse bolj izstopajo naloge: preveriti se v odnosu do temeljne karizmatične izbire; postaviti pod vprašaj svojo vlogo vodje in edinega odgovornega v ustanovi v odnosu do soodgovornosti laikov; sposobnost ponovne ocene pomena lastne navzočnosti v danem kontekstu.

39. Dve obliki delovanja in pomen animacijskega jedra

Družba danes priznava dve obliki povezovanja med salezijansko skupnostjo in ustanovo. Prvo in najpomembnejšo, ki velja kot osnovno izhodišče, sestavlja salezijanska skupnost in laiki. Druga se nanaša na »dejavnosti in ustanove, ki jih vodijo salezijanci znotraj salezijanskega inšpektorialnega načrta« (glej 24. VZ, 180-182).

Menimo, da vzorec, ki je bil še veljaven pred 2. vatikanskim koncilom, kjer ustanovo animirajo samo salezijanci, ne obstaja več. Močno poudarjamo, da je salezijansko poslanstvo v osnovi skupnostno in je zaupano vzgojno-pastoralni skupnosti in njenemu animacijskemu jedru, ki ga sestavljajo salezijanci in laiki, povezani v različnih načinih in razmerjih. Poslanstvo, ki nam ga je zaupal don Bosko, ni nikoli stvar posameznika in njegove lastne volje.

Za vsakega od teh vzorcev je osrednjega pomena »animacijsko jedro« ali »svet vzgojno-pastoralne skupnosti«, ki naj bi ga obravnavali kot motor in srce celotne vzgojno-pastoralne skupnosti, kajti od njegove kakovosti in pravičnega delovanja je odvisno pravilno delovanje ustanove. Je dragocen animacijski organ in ključ za življenje ustanove. Gre za »skupino ljudi, ki se poosebi s poslanstvom, preventivnim sistemom in salezijansko duhovnostjo in z gotovostjo prevzame nalogo sklicevanja, motiviranja, vključevanja vseh tistih, ki se zanimajo za ustanovo, da skupaj z njimi oblikujejo vzgojno skupnost in uresničujejo načrt evangelizacije in vzgoje mladih« (prim. J.E. Vecchi in GVS 363, p. 8-9; *Referenčni okvir mladinske pastorale V,1,3; Animacija in vodenje skupnosti*, št 121-122).

40. Ustanove, zaupane salezijancem in laikom

V ustanovah, zaupanih salezijanski skupnosti in hkrati laikom, je skupnost pomemben del animacijskega jedra in karizmatično izhodišče: »Tak nivo delitve don Boskovega duha in poslanstva z laiki označuje novo fazo razvoja naše karizme. Iz tega izhaja potreba po salezijanski skupnosti, da v polnosti premisli in sprejme svojo relativno novo vlogo znotraj vzgojno-pastoralne

skupnosti. (...) To prinaša korenito spremembo od piramidalne strukture avtoritete do bolj sodelovalnega sloga, v katerem imajo odnosi in osebni procesi najvišji pomen« (*Animacija in vodenje skupnosti*, št. 125).

Konkretna oblika odnosa redovne skupnosti z ustanovo v celoti ne more biti skrčena na en sam vzorec (prim. 26. VZ, št. 120). Zato je treba imeti pred očmi nekatere določujoče dejavnike: različne ravni pripadnosti ter delitve duha in salezijanskega poslanstva; različne stopnje, po katerih se uresničuje soodgovornost; ureditev ustanove; prostovoljsko ali pogodbeno razmerje z laiki. In za konec se je treba spomniti, da »je jasen odnos med salezijansko skupnostjo in ustanovo kot tudi način izvajanja oblasti ravnatelja določen v inšpektorialnem in krajevnem vzgojno-pastoralnem načrtu« (*Animacija in vodenje skupnosti*, št. 125).

41. Dejavnosti in ustanove, ki jih vodijo laiki znotraj salezijanskega inšpektorialnega načrta

Pred 24 leti je 24. VZ drugi tip ustanov uvrstil med »posebne novosti« (prim. 24. VZ, poglavje III). Danes lahko trdimo, da so te novosti postale del splošne dediščine naše družbe na svetovni ravni, četudi v zelo različnih razmerjih, oblikah in načinih med pokrajinami in inšpektorijami.

Pomembno je poudariti dva bistvena pogoja pri izročanju ustanov laikom: najprej je treba preveriti merila istovetnosti, občestvo in salezijansko pomenljivost; nato je treba zagotoviti stalno in strokovno spremljanje s strani inšpektorja in njegovega sveta (prim. 24. VZ, št. 180-182; *Referenčni okvir salezijanske mladinske pastorale*, VIII, 2,2; *Animacija in vodenje skupnosti*, št. 126).

Te pogoje je treba skrbno pretehtati v razločevanju in prepuščanju ustanove laikom. Potrebni sta karizmatična izbira in ustrezna formacija še posebno za tiste, ki zasedajo najvišje položaje, kot tudi pravično plačilo in delovne razmere. Ne nazadnje ne smemo pozabiti, da je poleg spremljanja treba to začeto pot skupaj z laiki nenehno preverjati.

42. Absolutna prioriteta, ki vključuje različne ravni vodenja in animacije

Deležnost pri salezijanskem duhu in rast v soodgovornosti zahtevata izmenjavo nekaterih formativnih poti in izkušenj, usmerjenih v duhovnost in poslanstvo, ki ne smeta spregledati specifično pot formacije salezijancev in laikov. Skupna formacija v vzajemnem poslanstvu je absolutna prioriteta in naslavlja člane animacijskega jedra (*Animacija in vodenje skupnosti*, št. 106.122). Naši laiški sodelavci morajo izkusiti in spoznati don Boska od blizu in razmisliti o tem, kar se živi v naših ustanovah. Naloga inšpektorije in pokrajine je, da ponudi primerno pot oblikovanja za salezijance in laike. Inšpektorija je povabljen, da izdela skupni načrt formacije in spremlja postopke na krajevni ravni, ki zagotavlja primerne človeške in materialne vire. Na krajevni ravni je prvi cilj, da ravnatelj skupaj s svetom skupnosti in animacijskim jedrom vzgojno-pastoralne skupnosti izdela načrt formacije, ki zagotavlja posebno pozornost tej temi.

Pozitivna izkušnja je, če se različne formacijske pobude zaupajo mešanim ekipam salezijancev in laikov: salezijanci posedujejo modrost, pridobljeno s formacijo pri asistenci in duhovnosti; po drugi strani pa laiki ponujajo, poleg svojih posebnih kompetenc, izkušnje iz poklicnega okolja, večjo pozornost družinskemu življenju, slog preprostosti in prijateljstva v odnosih z ženskami in evangeljski čut za vsakdanje življenje.

Dobro je spomniti, da se formacija ne prenaša samo po akademskih poteh, temveč še posebno iz skupne izkušnje življenja in delovanja, kajti »pravilno delovanje vzgojno-pastoralne skupnosti je prvi in najboljši način za lastno formacijo ter za formacijo v sodelovanju in odgovornosti« (24. VZ, št. 43).

43. Trajna in začetna formacija salezijancev

»Pomembno je trditi, da nismo usposobljeni za poslanstvo, ampak smo usposobljeni v poslanstvu, iz katerega poteka vse naše življenje z vsemi njegovimi odločitvami in prednostnimi nalogami. Začetna in trajna formacija ne moreta biti nekaj, kar je predhodno, vzporedno ali ločeno od identitete

in občutljivosti učenca. Poslanstvo inter gentes je naša najboljša šola: iz nje molimo, razmišljamo, študiramo, počivamo. Kadar se izoliramo ali oddaljimo od ljudstva, ki smo mu poklicani služiti, se naša identiteta posvečenih začne maličiti in postane karikatura.« Te zelo krepke trditve papeža Frančiška v *Sporočilu na 28. VZ* nam govorijo o pomembnosti radikalne spremembe perspektive v formaciji za vse sobrate in še posebno tiste v začetni formaciji. Vedno bolj se moramo učiti kritičnega razmisleka o naši pastoralni izkušnji, ki jo živimo med mladimi!

Skupna formacija v poslanstvu in zanj se tiče tudi začetne salezijanske formacije, ne samo kot študijska vsebina temveč kot tedenska ali počitniška pastoralna izkušnja. Izkušnja dela z vodstvom ali pod vodstvom laikov med tirocinijem kot tudi navzočnost na srečanjih vzgojno-pastoralne skupnosti postane dragocen trenutek formacije, še posebno, če ga spremljajo člani animacijskega jedra bodisi laiki bodisi salezijanci.

44. Sodelavci pripadniki drugih ver in prepričanj

V sekulariziranem in medverskem okolju pri vzgoji sodelujejo osebe drugih ver in prepričanj. Veliko izmed njih je vključenih v animacijsko jedro vzgojno-pastoralne skupnosti. Občutljiv izziv je njihovo oblikovanje, ki zahteva modrost, pogum in ustvarjalnost. Nauk Cerkve uči, da je razodetje Boga v Kristusu, kljub temu da na nedoumljiv način presega človeški um in izkušnje drugih tradicionalnih verstev, uresničuje semena resnice, ki so v njih vsebovana, in v prenekaterih pogledih vabi k medverskemu dialogu. Zato je mogoče prepoznati skupne vrednote, ki so temelj za diferencirano, inkulturirano in kontekstualizirano formacijo.

24. VZ je tej temi namenil bogato razmišljanje (prim. 24. VZ, št. 133,183-186), ko je prepoznal dva osnovna elementa, ki sestavljata temelj za sodelovanje z ljudmi drugih izročil in prepričanj: najprej vzajemnost preventivnega sistema (v človeških in laičkih vrednotah s tistimi, ki ne verujejo v Boga; v verskih vrednotah s tistimi, ki sprejemajo Boga in transcendenco; v Kristusovem evangeliju s kristjani drugih Cerkva in cerkvenih skupnosti); drugič, odprtost za iskanje Boga tistih, ki ne izpovedujejo vere (prim. 24. VZ, št. 185.100). Ker

nas »mladinsko poslanstvo vodi k vzgoji, ki je hkrati evangelizacija«, priznava 24. VZ, da sovražna stališča proti Katoliški cerkvi, kakršna najdemo v nekaterih ideologijah, sektah ali gibanjih, po drugi strani niso združljiva z našim poslanstvom (prim. 24. VZ, št. 185).

Po izkušnji v zadnjih desetletjih bi bilo koristno preveriti, kako so se ta merila in konkretni rezultati pokazali na področju vzgoje in evangelizacije na način, da bi poudarili dobre prakse, ki jih je treba okrepiti, in tveganja, ki se jim je treba izogniti. Osnovni pogoj je zagotovo zadostna navzočnost salezijancev, in kjer je to mogoče, tudi krščanskih laikov, ki živijo svojo poklicanost z veseljem in pristnostjo (prim. 24. VZ, št. 183-185; *Animacija in vodenje skupnosti*, št. 135), ne da bi skrili tisto, kar pomeni srce in globok smisel življenja. Zelo pomembno je tudi ozračje spoštovanja, potrpežljivosti, sprejemanja in prijateljstva, ki se izogiba vsiljevanju vrednosti in prepričanja kot tudi strahu pred temami, ki se tičejo naše identitete.

Prepričani smo, da lahko sodelujemo z vsemi ljudmi dobre volje, ki želijo z nami biti deležni salezijanskega poslanstva v očetovski ljubeznivosti don Boska, v razumnosti, ki je značilna za njegov vzgojni sistem, in v zaupanju v moč mladih, v prednosti izbire za najrevnejše in v prizadevanju za kulturo sprejemanja, ki ne pozna razlik glede rase, barve, narodnosti, kulture in vere.

IZBRATI

45. Sinodalna Cerkev, skupno poslanstvo in vzgojno-pastoralna skupnost

Z odločnostjo stopimo na pot skupnega poslanstva med salezijanci in laiki s spoštovanjem do obeh poklicanosti.

DRŽE IN MISELNOSTI, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od poslanstva, ki je zaupano »osebnim vlogam« posvečenih, k eklezialni zavesti občestva in ponovnemu odkrivanju vloge laikov.
- b) Od pogleda na laike kot le na »izvajalce« za boljšo izvedbo pastoralnega dela do obravnave laiške soodgovornosti kot temeljnega karizmatičnega merila.

- c) Od pogleda na mlade kot zgolj na prejemnike naših vzgojnih pobud do tega, da se čutijo soodgovorne v skupnem poslanstvu.

POSTOPKI, KI JIH JE TREBNA SPODBUDITI

- d) *Sektorja za formacijo in mladinsko pastoralo* naj podpreta pripravo nekaterih smernic za animacijo in spremljanje vzgojno-pastoralne skupnosti na podlagi dobrih praks v družbi.
- e) *Inšpektorije* namenijo posebno pozornost krepitvi razumevanja vzgojno-pastoralne skupnosti, skrbijo za formacijo svojih članov in pripravo salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta, redno preverjajo prehojeno pot.
- f) *Inšpektorije* zaupajo postopoma odgovorne institucionalne vloge laikom na krajevni ravni, ki so karizmatično podkovani, tako da jih vključijo v pastoralno načrtovanje in ekonomsko upravljanje.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) *Inšpektorije* preučijo in določijo vzorce vodenja za različne oblike nalog, ki so zaupane laikom znotraj inšpektorialnega načrta (Organskega načrta inšpektorije, Vzgojno-pastoralnega načrta inšpektorije, Inšpektorialnega pravilnika), s posebnim poudarkom na odgovornosti, imenovanju, pravičnem plačilu, trajanju organov in svetov.
- h) *Inšpektorije* zavzeto spremljajo ustanove, zaupane laikom, po navzočnosti inšpektorja, inšpektorialnih animacijskih ekip, in sprejmejo ustrezne pravilnike.
- i) *Inšpektorije* vključujejo veje salezijanske družine v načrt prenove salezijanskih navzočnosti s predvidevanjem oblik sodelovanja v prid najrevnejšim.

46. Skupna formacija za poslanstvo

Zagotavljamo prostore in čas za skupno formacijo in izmenjavo življenja med salezijanci in laiki za boljše vzgojno-pastoralno služenje mladim.

DRŽE IN MISELNOSTI, KI JIH JE TREBA SPREMENITI

- a) Od posamične in neredne skupne formacije do bolj sistematične formacije, ki želi vključiti vse vidike salezijanskega poslanstva (duhovni, pedagoški, pastoralni, strokovni).
- b) Od formacije, ki je namenjena samo posvečenim osebam, do formacije, ki se načrtuje in izvaja skupaj z laiki.
- c) Od samozadostne miselnosti do resnične potrebe po skupni izkušnji formacije.

POSTOPKI, KI JIH JE TREBNA SPODBUDITI

- d) *Sektor za formacijo in mladinsko pastoralo* spodbujata razmislek na pokrajinski ravni za prenovu razumevanja in vrednotenja skupne formacije v okolju deljenega poslanstva.
- e) *Sektor za misijone* koordinira razmišljanje glede potrebnih razmer za vključevanje laičkih sodelavcev iz drugih ver in prepričanj v salezijansko poslanstvo, tako da predlaga enake in različne poti oblikovanja, ki se osredinjajo na stebre preventivnega sistema.
- f) *Inšpektorije* vlagajo v skupno formacijo – tudi v začetni formaciji – in zagotavljajo finančno podpirajo navzočnost laikov.

STRUKTURNE OSNOVE, KI JIH JE TREBA ZAGOTOVITI

- g) *Inšpektorije* izdelajo načrt skupne formacije, ki ločuje stopnje formacije, vsebine, udeležence in subjekte po raznovrstni formaciji (človeška, duhovna, salezijanska in strokovna).
- h) *Krajevna skupnost* uresničuje procese formacije za salezijance in laike, ki skupno živijo duhovno in bratsko življenje v vzgojno-pastoralnem okolju.
- i) *Krajevna skupnost* uresničuje poti preнове vzgojno-pastoralne skupnosti in sveta vzgojno-pastoralne skupnosti kot animacijsko jedro in učinkovit prostor za sprožitev sistematičnih izkušenj duhovnosti, občestva in služenja z laiki in z mladimi.

ODLOKI 28. VZ

SPREMEMBE KONSTITUCIJ⁵⁴

1. Izvolitev vrhovnega predstojnika (K 128)

Vrhovnega predstojnika izvoli vrhovni zbor za dobo šestih let in je lahko ponovno izvoljen samo za drugo šestletje. Brez soglasja apostolskega sedeža se ne more odpovedati svoji službi.

2. Izvolitev vikarja vrhovnega predstojnika in vrh. svetovalcev (K 142 §1)

Služba vikarja vrhovnega predstojnika traja šest let in je lahko v isto službo izvoljen samo za drugo šestletje.

Ob koncu prvega šestletja je vikar vrhovnega predstojnika lahko izvoljen za vrhovnega svetovalca ali za vrhovnega predstojnika.

Ob koncu drugega šestletja je lahko izvoljen le za vrhovnega predstojnika.

Služba vrhovnih svetovalcev traja šest let. Kot vrhovni svetovalci so lahko za isto ali drugo področje izvoljeni samo za drugo šestletje.

Ob koncu prvega ali drugega šestletja so vrhovni svetovalci lahko izvoljeni za vikarja vrhovnega predstojnika ali za vrhovnega predstojnika.

SPREMEMBE SPLOŠNEGA PRAVILNIKA

3. Naloge pokrajinskega svetovalca (SP 135)

Pokrajinski svetovalci naj vzdržujejo stike s posameznimi inšpektorijami: občasno jih morajo obiskovati s sklicevanjem inšpektorialnih svetov. V soglasju z inšpektorji se lahko srečujejo z ravnatelji ali z drugimi skupinami sobratov in laikov z namenom svetovati glede tega, kar imajo za potrebno v blagor Družbe in za boljše služenje inšpektorije in delne Cerkve.

⁵⁴ Spremembe členov konstitucij so bile po Kongregaciji za ustanove posvečenega življenja družbe apostolskega življenja dane v potrditev svetemu očetu. Sveti oče jih je potrdil 7. marca 2020 (Prot. n. T. 9-1/2002).

Vsaj enkrat na leto naj se srečajo z vsemi inšpektorji pokrajine in naj vzdržujejo povezave z organi pokrajine, s formacijskimi skupnostmi in konferencami inšpektorij.

4. Uporaba informacijskega sistema pri volilnem glasovanju (SP 131)

Procedure volitev se izpelje s pomočjo informacijskega sistema (intranet). V ta namen je vsem zborovalcem na voljo dostop do matičnega lista članov, ki so lahko izvoljeni. Zborovalci oddajo svoj glas tako, da izberejo priimek člana, kateremu namenjajo svoj glas.

V primeru tehničnega nedelovanja sistema se preide na proceduro volitev s pomočjo papirnatih glasovnic.

Pregledovalci glasov preverijo, če število glasovnic ustreza številu volivcev. Če število glasovnic preseže število volivcev, je glasovanje neveljavno. Če ustreza številu volivcev ali je manjše, se glasovnice preberejo. Tajniki pišejo imena, ki jih bere eden od pregledovalcev.

5. Potek izredne vizitacije (SP 104)

Vrhovni predstojnik in vrhovni svet v začetku šestletja predvidita čas in način izvedbe izrednih vizitacij v vsaki od pokrajin, upoštevaje možnosti, predvidene v členu 104 Splošnega pravilnika tako, da je vedno zagotovljeno:

- možnost osebne pogovora sobrata z delegatom vrhovnega predstojnika;
- poznanje krajevne situacije, kjer izvršujemo svoje poslanstvo;
- dejansko izvajanje jurisdikcijske oblasti, ki jo zahteva narava vizitacije;
- navzočnost pokrajinskega svetovalca vsaj na nekaterih dogodkih v okviru vizitacije, če le-to opravlja kak drug vizitator;
- dogovarjanje vizitatorja s pokrajinskim svetovalcem za zagotavljanje nadaljnjega spremljanja s strani pokrajinskega svetovalca po vizitaciji;
- primeren čas, da more pokrajinski svetovalec opravljati naloge svoje službe v prid pokrajine in posameznih inšpektorij (K 140 in 154; SP 135–137).

DODATKI

PISMO MLADIH ZBOROVALCEM

Dragi salezijanci, ki ste nam očetje, učitelji in prijatelji!

To pismo pišemo iz srca. Z vami smo preživeli en teden 28. VZ v poslušanju, razločevanju in sodelovanju v pogovoru, ki je tekel o temi: »Kakšen salezijanec za mlade danes?« Dobro vemo, da nismo popolni, tudi ni naš namen, da bi od vas pričakovali, da bomo. Prosimo vas pa, da sprejmete to pismo kot od sina ali od hčere, ki piše svojemu očetu, da bi mu izrazil in povedal, kako se počuti. Kot skupina smo usmerili svojo pozornost na dve izbrani vprašanji.

Kakšen je položaj današnje mladine v naših pokrajinah?

Svet v katerem živimo, je kompleksen in predstavlja velike izzive. Težko je biti dosledno verodostojen in zaradi tega razloga smo prestrašeni, zmedeni, razočarani in čutimo veliko potrebo, da nas ima kdo rad. Življenje v veri nas vabi, da prehodimo poti evangelija, toda posvetna kultura nas predvsem izvablja, da živimo v drugem svetu. Ta dvojnost nam otežuje ostati zakoreninjeni v veri.

Rezultat našega strahu je težava, ko jo zaznamo v zvezi z odgovornostjo. Eno od najpogostejših vprašanj, ki si jih zastavljamo, je: »Kaj narediti iz svojega življenja?« To se še posebej pokaže, ko razmišljamo o svoji poklicanosti. Močna želja po uspehu nas vodi v negotovost in nam ne dovoli, da bi dosegli pravo srečo. Stvarnost, s katero se soočamo, je sestavljena iz brezposelnosti, opustitve akademskih študijev, pomanjkanje motivacije za študij.

Opazamo, da je naša družba individualistična in prepogosto tudi mi postanemo individualisti. Ker se v družbi ne počutimo ljubljene, se skrivamo za vzorce in se izogibamo človeškemu stikom. Na mislite, da nas ne zanima za svet, ki nas obkroža, toda težko se je v naši prehodni in na trenutke razčlovečeni družbi altruistično zavzeti za to, kar drugi potrebuje. Toda vi imate še vedno moč, da v nas mladih prebudite krščanski poklic za našega bližnjega in to lahko spremeni naše življenje in svet, ki nas obdaja, prav tako kot je storil don Bosko in Miha Magone.

Smo kritični in želimo, da bi nam Cerkev stala ob strani pri vprašanjih, ki se nas tičejo. V zadregi smo in pogosto ne razumemo, kaj pravi in stori Cerkev glede vprašanj o teoriji spola, ženske, spolne raznolikosti in trajnostne ekologije. Poleg tega je za nas normalno, da se razpravlja o kognitivnem, socialnem in čustvenem počutju in o klimatskih spremembah, o stvarnosti, o kateri je Cerkev še vedno oklevala govoriti. To ni samo zahteva mladih: to zahteva od nas tudi evangelij. Kljub našim izzivom smo bolj prožni kot kdaj koli prej, usklajeni z novimi trendi, med katerimi je brez dvoma digitalni svet, ustvarjalni in pripravljeni za raziskovanje; toda želimo, da nas kdo spremlja v vsem, kar je del nas (razum, telo, duša). Biti mlad je za nas stanje srca, ki ga ne opredeljuje naša starost. Kot zatrdi papež v Jezus živi, v št. 34, se želimo vrniti k prvotni ljubezni, ki je Kristus, da bi bili njegovi prijatelji. V nas je močna želja po duhovni in osebni izpopolnitvi. Želimo stopiti na pot duhovne in osebne rasti in to želimo storiti skupaj z vami salezijanci.

Kako želimo, da naj bi bili salezijanci danes navzoči in dejavni v različnih resničnostih mladih?

Uspelo nam je uglasiti naše srce s sanjami. Dali ste nam priložnost, da smo stopili v stik, se povezali z vami salezijanci in vas želimo imeti ob sebi. To ste storili na vaš salezijanski način. Bili se z nami, z ramo ob rami, tako da ste nam dovolili biti protagonisti.

Zavedamo se, da so kot salezijanci starši, ki nas spremljajo. Želeli bi, da bi bili vi tisti, ki bi nas vodili znotraj naše stvarnosti z ljubeznijo. Ljubezen, ki nam ne zapoveduje, kaj moramo reči, ljubezen, ki nas ne sili, kaj moramo narediti, pač pa ljubezen, ki nam ponudi možnost in pomoč za duhovno rast in spremembo našega življenja. Želimo, da bi živeli v našem svetu na isti način, s katerim želimo, da naša družina živi z nami v vsakem vidiku našega vsakdanjega življenja, bodisi v fizičnem svetu bodisi v digitalnem.

Prosimo vas, da nam daste zmožnost in energijo, da bi skupaj postali voditelji prenove Cerkve. Verjamemo v potrebo, da bi se vloga ženske v Cerkvi polno izrazila. Prepričani smo, da je nemogoče rasti kot salezijanci brez vloge ženske v vašem življenju. Vzemimo na primer izreden prispevek Marjete Occhiena kot matere oratorija. Verjamemo, da ženske lahko sodelujejo na isti ravni s salezijanci za skupno učenje v spremljanju vseh mladih na pravi in učinkovit način.

Prepričani smo, da bi salezijanci morali narediti korake naprej pri učenju kulture vključevanja. Prepričani smo, da bi salezijanci morali biti prvi, ki se učinkovito učijo delati za vse mlade ne glede na njihove preference (LGBTQ+, rasa, migranti, domorodci, narodnost, vera). Zavzemamo se za celovito spremljanje vsake osebe, kakršenkoli že je kontekst, v katerem živi.

Pomembno se nam zdi, da je za spremljanje drugih najprej potrebno imeti stalno in pristno izkušnjo osebnega spremljanja s strani drugega. Verjamemo, da imajo tudi salezijanci potrebo po spremljanju in smo tukaj, da bi hodili skupaj z vami. Verjamemo, da je tovrstna izkušnja in srečavanje koristno za celo salezijansko družino. Popolnoma smo složni s papežem Frančiškom o tem, kar je zapisal v Jezus živi, št. 242-245, ko neposredno in jasno poudari pomen spremljanja.

Za nas je veliko bolj pomembno, da se salezijanci vrnejo h koreninam in da so navzoči zunaj svojih upravnih vlog, da bi bili z mladimi v vseh okoliščinah. Želimo vas spomniti, da vas ne smejo opredeljevati in omejevati vloge in pozicije, ki jih zasedate v vaših skupnostih.

Brez dvoma smo prepričani, da je življenjskega pomena za salezijance, da so jasni glede spoštovanja omejitev in prostorov. Kot mladi smo bili in smo še zaskrbljeni zaradi škandalov o zlorabah v cerkvi. Salezijanci, bodite pozitivni voditelji na tem področju in prevzemite pobudo za zaščito vaših mladih.

Za našo rast je bistvenega pomena duhovni razvoj. Medtem ko napredujemo na naši poti življenja, želimo izpostaviti željo po služenju Bogu po salezijanski karizmi. Obračamo se na salezijance, da nas vključijo v odločitvene postopke, ki se dotikajo tistega, kar je bistveno in pomembno. Dopolnjujemo se v poslanstvu, nismo ločeni od poslanstva.

Salezijanci, ne pozabite na nas mlade, kajti tudi mi nismo pozabili na vas in vašo karizmo, v kateri ste nas učili. To vam želimo povedati na glas, iz vsega srca. Biti tukaj za vas so naše sanje, ki so se uresničile: biti skupaj, salezijanci in mladi, na tem posebnem kraju, v Valdoccu, kjer se je rodilo salezijansko poslanstvo, v skupni želji, da postanemo sveti. Naše srce je v vaših rokah. Poskrbite za ta dragoceni zaklad. Prosimo vas: nikoli nas ne pozabite in nas še naprej poslušajte.

Turin, 7. marec 2020

KAZALO

PREDSTAVITEV VRHOVNEGA PREDSTOJNIKA	5
PROGRAMSKE USMERITVE VRHOVNEGA PREDSTOJNIKA ZA SALEZIJANSKO DRUŽBO PO 28. VRHOVNEM ZBORU	8
1. Don Boskovi salezijanci za vedno	11
2. Redovna družba, ki vabi: Da mihi animas, cetera tolle	15
3. Živeti »salezijanski zakrament« navzočnosti	19
4. Formirati se, da bomo salezijanci pastirji za danes	23
5. Absolutna prioriteta so mladi, ubogi, najbolj zapuščeni in nemočni	28
6. Skupaj z laiki v poslanstvu in formaciji	32
7. Čas za večjo velikodušnost znotraj Družbe	37
8. Spremljanje mladih k trajnostni prihodnosti	41
Sklep	44
PAPEŽEVO SPOROČILO UDELEŽENCEM VRHOVNEGA ZBORA	47
»KAKŠNI SALEZIJANCI ZA MLADE DANES?«	57
Prioritete salezijanskega poslanstva med današnjo mladino	57
Profil salezijanca danes	69
Skupaj z laiki v poslanstvu in formaciji	82
ODLOKI 28. VZ	95
DODATKI	97

CG

28

